

31/1/33

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

Vol. 12

సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1926 వ సం॥ మార్చి నెల 2-వ తేది మంగళవారము

శ్రీ కృష్ణనామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణమాస బహుళ తృతీయ 3.

No. 359

సంచిక 359

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలవేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము నకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
జ్వరముల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జీహమున
కాఠోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

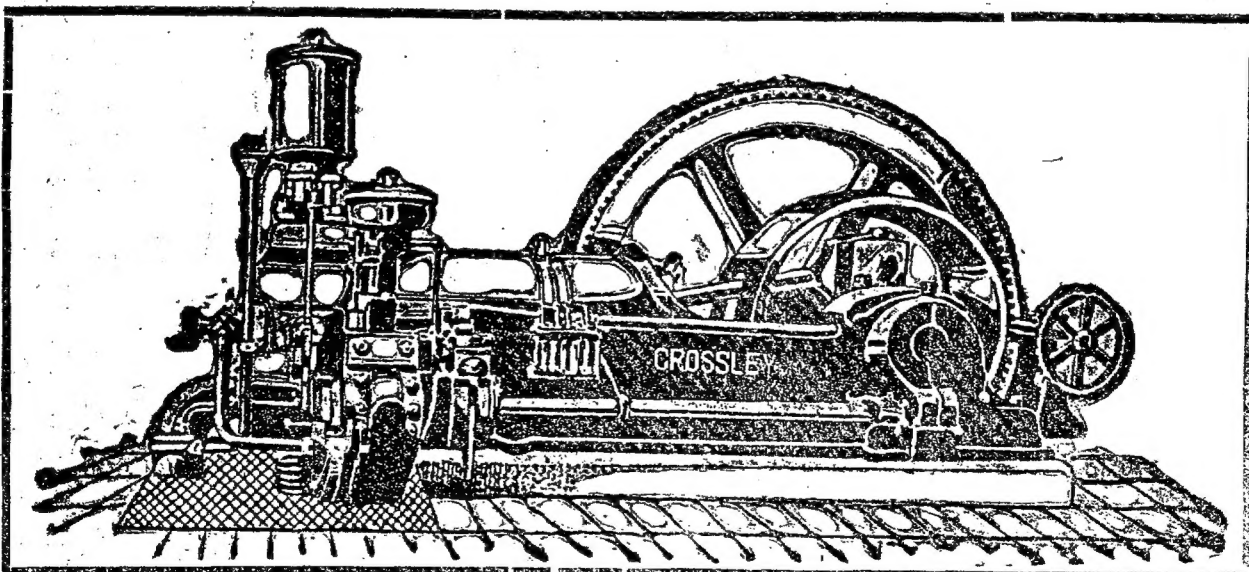

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

క్రాస్లీ గాసు అండ్ ఆయిల ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిల శ్రేష్ఠ
మైనరకము ఇం
టర్నల్ కంబస్ట
న్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు 50 సంవ
త్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజీనీ
రింగు శాస్త్రము
నందు తెలుపబడి
న ప్రకారము సరి
యైన ప్రైము
మూవరు మొద
ల గువాటి తొ
గలదు.

అనుభవము జాస్తిగానుండవలసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన నూనెనుపొయ్యికి ఉపయోగించ వచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యయముగలది.

ఎంజినిర్లు, రైసుమిల్లు స్వంత దారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయుకోరెదము.

క్రాస్లీ బ్రదర్స్, (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

Crossley Bros, (Limited) 14, Broadway, Madras.

1546

S. U. Narayanachary & Co,
Choukhamba-Benares
2650

S. U. N. & CO.
BENARES CITY

మాదగ్గర అన్నిరకముల పట్టుబట్టలు, రుద్రాక్ష, బిడ్డలు ఆడదగిన సామానులు మొదలగునవి కోరినవారికి సరియైన ధరలకు వి. పి. మూలముగా పంపబడును. మంచి పట్టుబడి యను 1 కి రు 7 నుంచి 10 వరకు రుద్రాక్ష 108 వుండేసరికి 1-కి అణాలు 6 నుంచి రు 10 లు. 32 పూసలుపున్న కంటి 1-కి అణాలు 8 నుంచి రు 10 లు గాకింకరకపూస 1-కి రు 3 1/2 నుంచి 25 వరకు 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 ముఖముల పూస 1-కి రు 2 నుంచి 80 లు పొత్తి పంచెలు 7, 8 మూర 1-కి రు 7 నుంచి 11 లు పట్టు పంచెలు మూర 10, 12, 1-కి రు 14 నుంచి 25 లు బెంగళూరు రకం చీరలు జరిపనిచేయబడినవి. 12, 16, 18 మూర మంచిరకం, రు 35 నుంచి రు 150 వరకు. 12, 16 మూర బనారస్ చీర 1-కి రు 25 నుంచి 150 లు చిన్న సిల్లులు ఆడదగిన ఇత్తడి సామానులు 82 ఉన్నటువంటి పెట్టె 1-కి రు 1-కి 0. మర్రారకం 2-కి అన్నిటికి మెరలి రు 5-0-0 ఇంకా కావలసిన సామానులకు మాకేటలాగు ఉచితము.

యస్. యు. నారాయణాచారి కంపెనీ, చవుకంబా-కాశీ.

గాంధీ జ్యోతిష్కలు 2598

జననకాలనివారము లేక ప్రశ్నప్రాయకాలమైనను తెలుపవలెను. భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు రు 1-0-0 ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 సం. ఫలము మాసవారిక వ్రాయ 2-0-0 ఆంధ్రప్రదేశ్: ఈ జ్యోతిష్కల పాండిత్యమును మనఃపూర్వకముగా వివరించుచున్నాము.

ఆంజనేయస్వామి జ్యోతిషాలయము,
తిరుత్తణి-చిత్తూరుజిల్లా.

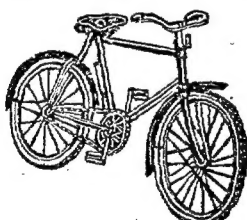
నమ్మకమైన మెన్ కాచిన నెయ్యి

చౌక ధర

మానేటిలో యే విధమైన కల్తీలేదని నొక్కి చెప్పగలము. స్వల్పలాభమునకు విక్రయించుచున్నాము. వాకమారు తీసుకొనిన వారు మరల నెన్నడును వేరొకతావుకు వెళ్లరు. ఒకసారి పరీక్షించుడు. వరదా రాధాకృష్ణయ్య

(2676) నెం. 1/29 ఆదియప్పనాయని పీఠి, మద్రాసు

Our Special Cycles. "Barton on Humber"

Rs. 85.

Rs. 85.

Sole Agents for Madras Presidency.

MANILAL NEMCHAND & Co,

2634

7. B. Broadway G. T. MADRAS.

మలయచందనము

నెగరోగమునకు కుతారము

విశ్వము లేదు. పిచికారితో పనిలేదు. మాడుపూటలో తప్పక నుణచు కనబడును. ఒకడబ్బాలో వ్యాధినిర్మూలమగును. రాజకుటుంబముల నిమిత్తము కనిపెట్టబడినది. వెల డబ్బా 2-4-0. దీనికనుపానము చందనతైలము జొన్న 3-0-0 పెండును ప్యాకింగునగైరా ఖర్చులతో 6-0-0. 2462

గంధర్వ ఫార్మసీ రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

మిక్కిలిపూటును నువాసనగలవి. కాంబూలములోగాని విడిగా గాని 1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన మిక్కిలి రుచికరముగా నుండుటయే గాక, అజీర్ణము, వాయువ, జలుబు, జ్వరము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు మొదలగు వ్యాధులను ఖండించును. పతి గృహముండుడగినది. 250 మాత్రల సీ 0-4-0. డబ్బా సీ 2-8-0 వి. పి. అ. 6. పి. సి. వ. అందు కో,

81 2581

ఆయుర్వేదసమాజం, తెలిదేపి. (నెల్లూరుజిల్లా)

కద్దరు అభివృద్ధి

(మో. క. గాంధీగారు)

చిత్తూరుజిల్లా ఖాదిబోర్డువారు, 1925 సెప్టెంబరునుండి డిశంబరువరకు స్వయముగ వడికిన నూలునుండి తయారగు కద్దరుభివృద్ధిని చెల్లుచు ఆ. భా. తంతుకారకసంఘ కార్యదర్శికి లేఖ వ్రాసెను. ఆలేఖనుండి యాదినవ భాగముల నుదహరించుచున్నాను:—

"9 గురు స్వయముగ వస్త్రముల తయారు జేసికొనిరి. 36 నుండి 54 అంగుళములవరకు వెడల్పుగల 50 1/2 గజములబట్టు తయారు జేసిరి. వారిలో 2 రు వి. ఎ. వి. ఎల్ వక్రీళ్లు. 1 రు మునిసిపలు కాన్సిలరు. 2 ధూస్వామి కద్దరు డిప్యూటీ మేనేజరు. 3 రు విద్యార్థులు. 1 డు గుమాస్తా. 1 డు బుక్రీతు.

"ఇదివరకు పేర్లు ప్రకటించినవారిలో 16 గురు ఎక్కువ వస్త్రముల తయారుజేయ గలిగిరి. 50 అం. వెడల్పు గల 171 1/2 గజములు తయారుజేసిరి. ఇద్దరు పట్టుజరి అంతుల బట్టులు జేయించుకొనిరి. వివరములు.

	గ.	అం.
1 భా. కానపసభ్యుడు	5	45
1 మ. కా. సభ్యుడు	5	54 జరి
2 వక్రీళ్లు	20	50
1 అసహాయవాదివక్రీలు	9	45
1 వి. ఎ. ఎల్. టి.	9	50
2 వి. ఎ. లు	14 1/2	45
3 గుమాస్తాలు	58 1/2	50
2 విద్యార్థులు	17	50
3 ఇతరులు	33 1/2	45
మొత్తం 16	171 1/2	

"స్వయముగా వడుకుటను ప్రోత్సహించుటకై ఒక స్కీము నిన్నటినుండి ఆలోచించుచుంటిని. దినమునకు 1 గంట నా 1 ఏ దేని నూలు వడుకు సంఘమునకు వచ్చి 30 రోజులవరకు ఒక దినమైన విడచి పెట్టుకుండ వడుకువారికి ఒక తువాయి బహుమతిగా నిచ్చుటకు వాగ్దానము చేసితిని. 90 రోజులు వరుసగా దినమునకు గంట పైగా వడుకువారి నూలు ఉచితముగా నేసియిచ్చుట కంగీకరించితిని. వీరు మాడునెలలో 12 రోజులు రాకున్నను సరే, అంతకు మించి అక్రమజేసినవో నీపాకర్యమును గోల్పోయెదరు. వడుకువారు నూలు తామే తీసుకబోనవచ్చును. ఇకముందు స్వయముగా వడుకువారికి ఏములు ఉచితముగ నిత్తును. ఇందునిమిత్తము ప్రతివారూ జేయుచున్నార. మీరు మీమిత్రులద్వారా సహాయము జేసిన మాకు చాల ప్రోత్సహకరముగ నుండును."

పైనచెప్పిన లేఖలోనున్న ఘనత యేమన స్వయముగ వడుకువారిలో లాయర్లు, గ్రాడ్యువీటులు, మునిసిపలు, కాన్సిలరు, కానపసభ్యులు గలరు. వారు డబ్బుకూడబెట్టుటకై స్వయముగ బట్టులను తయారు జేయించు కొనుటజేదు. కద్దరునందుప్రేమచే జేయుచున్నారు. నాధాపలేలు వంటి కృషివలులు అపారముగ ఖర్చు తగ్గించుకొనుటకై స్వయముగ నేనుకొనుచుండురు. ఆతని కుటుంబమునకు సాలీన రూ 250 వస్త్రములకై ఖర్చునని చెల్లెను. ఖర్చుల ఆర్థికముగనే గాక నైతికముగనూడ మహావిలువగల దనుటచే ప్రోత్సహింప వలసియున్నది.

నూలు వడుకువారును, వడికించువారును శ్రేష్ఠగ పనిజేయుచున్నందుకు అభినందించుచున్నాను. కాని లేఖలో చెప్పిన ప్రోత్సహ విధానమునకు నే నంగీకరింపజాలను. లేఖకుడు నూలించిన తువాయి మున్నగు బహుమతులు, పైనచెప్పిన కానప సభ్యులు, గ్రాడ్యువీటులు వంటి నూల్దీయు వారికిగలవో ఆకర్షణీయములుగా నుండవు. చివరకు బహుమతి వచ్చును గదా యని నూలు వడికినవో దాని విలువయే చెడును. అట్టివారు నూలువిడ ప్రేమచేతనే వడుకువలెను. తాము స్వయముగా వడుకు నూలు నేయించి కట్టుకొను ఆనందమే పరి వేరుగ బహుమతి అనవలసదు. ఇష్టము లేని వారిచే వడికించుటకే బహుమతులు. ఇష్టముండెనను వడుకు తగిన వసతులు లేని పేదవారికి బహుమతు లొసంగినవో మాడు గుడ్డ కల్గును.

స్వయముగ వడుకువారికి ఉచితముగ ఏకు లిచ్చినవో భిక్షుకత్తమును పెంపొందించిన ట్టుండును. డబ్బుచ్చుకొనగల వారికి ఉచితముగ నేలనీయవలెను. వారు తీయునూలు వారిదే యగును. వారికి నూలు తగిన పరికరముల వసతు లొసంగుటయే చాలును. నిరుపేదలకు జీవనోపాధికగ్నింతుటకై ఏములు ఉచితముగ నొసంగి వడికించు చుండవలెను. అట్లు చేసి దేశములో నానాటి కభివృద్ధిచెందు సోమరితనమును బాపవలెను. మనదేశములో పనిలేకుంటే నిరాహార్యై మాడుచున్న వారనేములు నేలకొరిది కలరు. వారినుద్దరించు నుదేశముతోనే కద్దరు పని సాపింపబడినదిని ప్రచారములు మరువకుండురు గాక. కావున కద్దరు సంఘములు చెచ్చించు ప్రతిరూపాయ అట్లుమాడుచున్న పేదజనులకు, ఉచితముగా కాక చేసిన పనికి ప్రతిఫలముగ చెందవలెను. (యంగు యుండియా)

నోటీసు

ది 1-4-1926 సంవత్సరము తేదీలగాయకు 15 సంవత్సరములకు రాజ మం (ది ధ వి శే క్ష ర ము స్తీ మ గు శే పు " డో రో తి " స్తీ మ రు ఖో వా డ ప వి) మాదులు తప్పించి శత్రుహృద్ధులలో నడుపుటకున్న, అనకట్టపై గోదావరినదిలో "పాలెను" స్తీ మరుతో స్తీ మబోలు సర్వీసు నడుపుటకున్న స్తీలు పెండర్లు కోరడమైనది. తాలూకాలో రూ 500 (అయిదువందల రూపాయలు) ధరావత్తు చెల్లించి సదరు రసీదు పెండరునకు జతపర్చవలెను. ధవిశేక్షరము పాడ్డు వచ్చున ఎక్కిక్యూటివు యింజనీరుగారివల్లను తూర్పుగోదావరి జిల్లాబోర్డు యింజనీరుగారివల్లను ప్రస్తుతము చెప్పబడిన మరమ్మతులు, డాకింగు, క్రొత్తబోయల్లు వేయుట మొదలయినవి కావలసి న అన్ని మరమ్మతులును రెండు స్తీ మర్లకు, ముందుయిచారా కా లముమధ్య చెప్పేవియున్న ఖాయము పొందిన దరఖాస్తు దారు డు తన ఖర్చులతో జేయవలెను. ప్రస్తుతము కావలసిన మరమ్మతులు జాబితా తూర్పు గోదావరి జిల్లాబోర్డు యింజనీరుగారి ఆఫీసులో చూచుకొనవచ్చును. నిరపాయకరముగా స్తీ మర్ల నడచునని సర్టిఫికేట్లు జారీచేయుటకు ముందు ధవిశేక్షరము పాడ్డువచ్చున ఎక్కిక్యూటివు యింజనీరుగారివల్లను, తూర్పు గోదావరి జిల్లా బోర్డు ఇంజనీరుగారివలన అవసరమని చెప్పబడిన మరమ్మతులు కూడ తన ఖర్చులతో ఖాయము పొందినదరఖాస్తు దారుడు చేయవలెను.

ఖాయము పడినదరఖాస్తుదారుడు పెండర్లు ఫయిసలు కాగానే జిల్లాబోర్డు ఆఫీసువారిచ్చిన నమోనాలో ముచ్చిలికాయున్న, వారమురోజులలో అవసరమైన హామియున్న యివ్వవలెను. సదరుస్తీ మరు శత్రు నడుపుకొనువిషయమైన అన్ని యంతములు, మరతులు, వగయిరా జిల్లాబోర్డు యింజనీరుగారి ఆఫీసులోను ఆఫీసువుండు దినములలో, ఆఫీసువుండు కాలములో జారకును. సీలుజేసిన పెండర్లు జిల్లాబోర్డు (పెసిడెంటుగారి వల్లగాని లేకజిల్లా బోర్డు ఆఫీసు పాడ్డుగుమాస్తాగారివల్ల గానిది 13-3-1926 తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలవరకు పుచ్చుకోవడును. పెండర్లు ది 15-3-1926 తేదీ పగలు 12 గంటలు 2 గంటలకు మధ్య జిల్లాబోర్డు (పెసిడెంటుగారివల్ల తెరువబడును. జిల్లాబోర్డువారు పాచ్చు పెండరు ఒప్పకొనుటకు బాధ్యులుకారు. వారు ఏ పెండరు కాని, అన్ని పెండర్లుకాని కారణములు నిరూపించకయే నిరాకరించుటకు హక్కు వుండుకోవడముంపది.

రాజమండ్రి } ఎం. వెంకటరత్నంనాయుడు,
28-2-1926 } గోదావరిజిల్లాబోర్డు (పెసిడెంటు.

శ్రీ అల్లూరి సీతారామరాజు

ప్రశంస

భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారిచే రచింపబడినది. ఆంగ్ల దినపత్రిక "హిందు" విమర్శన మిట్లు చేసినది:—

"గ్రంథకర్త యాభి ప్రకమును ఆంధ్రదేశమునకు రాబిన్ హుడ్ (Robin Hood) వంటి యసహాయకూరుని కేరట శాధనమర్మముగా నిచ్చినాడు. ఆతని జాతకచక్రముగూడ వున్నది. ఒక యుద్ధోగిదురాగములచే పితూరి యెట్లు తగినని బాధకులపాలిట నిలిచి పనిచేయుటకు రా జెట్లు సంసిద్ధుడయ్యెనో; తన విశ్రేష్టులచేతను, శ్రేష్ఠ సేవకేళకేతను, నిమ్న పాత న్యాయబుద్ధిచేతను ప్రజ లాతని కెట్లునురక్తులతో; ఇంట్లో ప్రభుజడ్డీలశంసాగౌరవముల నాత డెట్లుసంపాదించెనో; ప్రభుత్వ మాతనిపై నెట్లు చేయవేయగలిగిరో; యాతనిపితూరికై యాతనిప్రాణము రెట్లుపుచ్చుకొనిరో యంతయు మనకు చూపబడినది. నిజమైన సీతారామరాజు నింకను ప్రభుత్వము పట్టుకొనవలసియున్నదనియు, వారు పట్టుకొని యక్కడి యొక యుద్ధోగిచే అనవాల పట్టింపబడినవాడు తన ప్రియనేననాయకునికొఱకై మనఃపూర్వకముగా సప్రాణముల నిచ్చివైచిన మరియొకడనియు; నాయకుడు మరియొక బాగుగా తయారగు ఒకై తపస్సుచేయుటకై యేగి సమయము వేచియున్నాడనియు గ్రంథకర్త వాదించుచున్నాడు." (శనివారము 7 వ నవంబరు 1925).

పుస్తకమువెల అర్ధరూపాయ; పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. వి. కీ. గా 11 అణాలకు పంపబడును.

కావలసినవారు క్రిందివిధిగామాకు వ్రాయవలెను.

భమిడిపాటి సత్యనారాయణ,
ఇన్నీకుపేట, రాజమహేంద్రవరము.

42-వ చెన్నపురి చిత్రకళా ప్రదర్శనము

చెన్నపురి చిత్రకళా ప్రదర్శన మివ్వర మన్నివిధముల ను కడుమనోహరముగ నున్నదని చెప్పక తప్పదు. దాదాపు అయి వందల చిత్రపటము లిటు సమకూర్చ బడెను. నుప్రసిద్ధ భార తీయ చిత్రకారులే గాక అనేకమంది ఆంగ్లేయ చిత్రకారులును చిత్రకళాభి మానులును గూడ నీ ప్రదర్శనముందు పాల్గొనిరి. ఇందువలన ప్రాచీనతీచిత్రకళా స్వరూపములందును ఇప్పు ట పుట్టముగ గాననగును. ఇదివరకులె గాక, ఈశ్వరము, భారత చిత్రకళకు ప్రత్యేకస్థాన మేర్పాటు చేయబడెను. పం జాబు చిత్రకళా పద్ధతిలోని వారు, బెంగాలు చిత్రకళాపద్ధతి లోని వారు, ఆంగ్ల చిత్రకళాపద్ధతిలోని వారు, చాలమంది ఈయవకాశమును బాగుగ నుపయోగించుకొనుట శుభసూచకము. ఇవిగాక, అద్భుతముగ నగిషీపనులు, శిల్పనైపుణి నిదర్శనములగు శిల్పము లు గూడ నిచట ప్రదర్శింప బడెను.

శనివారము సాయంత్ర మయినగంటలకు, గవర్నరు ప్ర భువుగారు నెలెలు భవనమునందీ ప్రదర్శనమును ప్రారంభిం చిరి. ప్రాంతభోజన సమయమున, గా. పరీ.పి.సి. రామస్వామి అయ్యరు, పరీ. వి. కూట్సుట్రాటరు, కా. న్యాయమూర్తులు లడ్డగ్గు, వాలసు, కృష్ణమ, ఎన్. వి. రామస్వామి మొదలి యారు గార్లు మొదలగు ప్రముఖులు చాలమంది పాల్గొనిరి.

ప్రదర్శనము నందలి చిత్రపటములలో ప్రతాప మహార డట్టిగారి "ప్రకృతి—పురుషుడు" అనుచిత్రపు అధికముగ దృష్టి నాకర్షించుచున్నది. చిత్రకళ ప్రధానకృషిగ గై కొనిన కళాశిల్పాలచే రచింప బడిన ఈ త్రమ చిత్ర పటమునకు పితాపు రమువహారాజాగారి రేర్పరచిన బహుమాన మివ్వర మిచ్చి త్రమ పునకే యొసగబడెను. చట్టిగారిచే రచింప బడిన "దుర్గ" "గౌ రీరాణి" జననము" "ననదేవుడు, ననదేవి" చిత్రపటముల యం దలి నైపుణ్యము, ఉత్కృష్ట వేదాంతసారసభ్యమును మిక్కి లిప్రకటింప బడెను. మహమ్మదు అబ్దుల్ రహీమాజ్ ముగ్దగారి రాత్రుభ అనన్య సాధారణము. వీరు రచించిన "పేమకొరకు" "సృష్ట్యము" అను చిత్రపు నీనిప్రతిభ తార్కాణము. వీరు చిత్రపును తయారుచేయుటకు సాంతము నొక్కరంగునే యుప యోగించెదరు. అల్లాబతుగారి "సర్వయూ" "రాధాకృష్ణ" "భారతవీరుడు" "భగవత్ తత్వము" అను చిత్రపటములు భావ గంభీరములై, కళాకాళ్య ప్రతిపాదకములై మిక్కిలి ప్రశం సన పాత్రమునుచున్నవి. గగనేంద్రనాథటాగూరు, జె. పి. గం గూలీగార్లును మరీకొందరును రచించిన "అర్జునులు" "సీతాకొ క చిలుక" మొదలగు చిత్రపులు వంగీయ చిత్రకళా ప్ర తిభ కు వచ్చే దెచ్చుచున్నవి. మహమ్మదుముక్రముగారు, మహమ్మదీయ చారిత్రక విషయములను కడుమనోహరముగ చిత్రించిరి. "నూర్జ హాను" "అంతఃపురములోపల" అనుచిత్రపులు ప్ర తి వారును జూచి ఆనందింప దగియున్నవి.

ఆంగ్ల చిత్రకళా పద్ధతియందు రచింపబడినచిత్రపులు ప్రదర్శనమునందు చాల ప్రశంసింపబడెను. కె. ఆనందమోహను కాస్త్రి (ఆంగ్లజాతీయకలాకాల)గారి "నదీసుందరి" చాలప్రశం సింపబడెను. శ్రీమతి డి. వి. కృష్ణమ్య గారి "రాధావిలాపము"

ప్రత్యేక కళాశిల్పము మొదలగు చున్నది. భారతశ్రీలచేరచిం పబడిన ఈ త్రమ చిత్రపటమునకు టి. వి. శేషగిరి ఆ య్య రు గారేర్పరచిన బహుమాన మిచ్చి త్రమ పటమునకే యొసగబడెను. వీరిచేతనే రచింపబడిన "రాధ" "పద్మాకరము" అనుచిత్రపు లుగూడ సరిసమాన ప్రశంసార్హముగ నున్నవి. వి. వి. భాగీర థిగారు రచించిన "నదీవద్దచేపల పట్టుట" అనుచిత్రపటము కడు మనోహరముగ నున్నది. దక్షిణ భారత దేశమున, గ్రామ్యజీవిత దృశ్యమును వర్ణించు నుత్కృష్టమగుచిత్రపటమునకు డి. బి. టి రంగచారి గారు ఏర్పాటు చేసిన బహుమాన మిచ్చి త్రమ పున కొసగ బడెను. వీరిచే రచింపబడిన "గోదావరివద్ద సంధ్యారాగ ము" "బొమ్మడువద్ద ప్రభాతము" అను చిత్రపులు గూడ కొనియాడ దగియున్నవి. కె. వి. సోమయాజి గారి "రామా యణ గానము" శ్రీమతి డి. సత్యవాణి గారు రచించిన "ధ్యాని బుద్ధ" "దీపగళిక" "దేవాలయమునందే" అ ను చిత్రపులు లోని తీవ్రక ప్ర త్యేకముగ పేర్కొన దగియున్నది. వై. సు బ్బారావు గారి "కృష్ణభగవానుడు" "బౌరంగజేబు" డి.సర్వే శ్వరరావుగారి "దేవాలయమునందును" "విద్యార్థిని" సి. హెచ్. సత్యనారాయణ గారి "రాము" "శివుని పెండ్లి" కైలాసేశ్వ రుడు" డి. అబ్దురాజుగారి "గౌరీశంకరుడు" నేత్రపర్యముగ ను న్నవి. సి. హెచ్. భావ్యకాగ్ధ రావుగారి "ప్రణయిని శకుం తల" రచయిత యొక్క తూలికా విన్యాసనైపుణి ప్ర తిభ కు బాటుచున్నది ఎ. బాపిరాజుగారి "ఉలాపి— జంకీమని" చిత్ర పును టి.కె.రాజుగారి "షాముసు" ప్రశంసింపదగియున్నది.

చిత్రపటముల గురించి ముగించుటకు పూర్వ మొక్కరిని పేర్కొన వలసియున్నది. వీరు జి. వి. లాడుగారు. వీరిచిత్రపు లు ధారాపటలేఖనములనై నుండును. కాని వీరి చిత్రపు లందలి కళాకాంతులు మాత్రము అనన్యసాధారణములు. వీరి చిత్రపులులో "యావన గర్వము" అనునది, ప్ర త్యే క ముగ ప్రశంసింపబడి ఒకపతకముచే బహూకరింప బడెను. వీరికను "పూర్వస్మృతి" మొదలగు చాల మనోహరములగు చిత్రపులు ప్రదర్శించిరి.

ఈవర్షము చిత్రకళా ప్రదర్శన మునందు, కొన్నింగో డుపెద్దరాజీగారు గో.వసు ప్రభిష్టి మొదలగు రాజకుటుంబము వారు రచించిన ప్రకృతి వర్ణములు చాల ప్రదర్శించిరి.

ఎన్.పి.యాలాచారి గారు, "కైకేయివరములు— రామని ఆరణ్య ప్రస్థానము" అనుచిత్రపును కొయ్యపై క డు మనో హరముగ చెక్కి తయారు చేసిరి. ఇందుగవ్వరప బడిన కళానై పుణ్యమును, శిల్పనైపుణ్యమును మిక్కిలి ప్రశంస నీయుములు.

ఎన్. ముత్యాలయ్య గారు సాధారా ప్రజాతీవ్రతమును వర్ణించుచు తయారుచేసిన కుండ బొమ్మలు చాలఅందముగ నుం డెను. వీని విక్రయమువలన వచ్చిన మొత్తము మూ క బ థి ర పాతకాల కొసగ బడెను.

మెలపూరు భారత స్త్రీసమాజము ప్రదర్శించినచక్కని పేము అల్లికలు జూడదగియున్నవి.

కంపోజిటర్లు కావలయును

తెలుగు, యింగ్లీ షు తెలిసిన కంపోజిటర్లు 4 గురు వెంట నే కావలయును. రాదలచువారు, వివరములకొరకు యాదిగున చిరునామాకు వ్రాయుడు.

తెలుగు పత్రికప్రెస్, 77-38 వ వీధి, రంగూ. (2696)

హిందూధర్మదాయ శాసనము

శాస్త్రీయమా, అశాస్త్రీయమా?

హైకోర్టులో దావాలు

హిందూ ధర్మాదాయముల శాసనము శాస్త్రీయమై నదా, అశాస్త్రీయమైనదా యను దావాయందు, న్యాయమూర్తి వి. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు నిన్నటిదినమున, విచారణను తిరిగి సాగించిరి.

ఈ విషయమును గురించి ప్రధానన్యాయమూర్తితో సంపదించియుంటినిని న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస అయ్యంగారు నుడివీరి. శాసనము శాస్త్రీయమైనదా, అశాస్త్రీయమైనదా యను విషయము ఈదావాయందు దీనుకొని రావట సాత్వ్య ముపై నాధారపడియుండును. అందుచే, నీవిషయమున దావాల దెచ్చిన పార్టీలందరును, గలసి ఒకదావాయందే శాసనశాస్త్రీ యతను గురించి తమతమ సాత్వ్యము నంతకు దీనుకొని వచ్చుట సదుపాయకరము.

ఎన్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, మైసూరునతో కేకేభ విందును, తిరుపతి మహాంతుడెచ్చిన దావాసందర్భమున నీసా త్వ్యములను విచారింపవచ్చునని చెలిపిరి.

బోర్డువారు తన దేవాలయ పరిపాలనతో జోక్యము గలుగజేసుకొనకుండ నిషేధింపవలసినదని గోరుచు పాలఘాటు రాజాగారు పెట్టిన దరఖాస్తు విచారణకు వచ్చెను. శాసనము శాస్త్రీయమైనదా గాదా యను విషయమును పరిష్కరించు వరకును ఈవిషయము నిలిపియుంచవచ్చునని శ్రీనివాసఅయ్యం గారనిరి. శాసనము శాస్త్రీయమైనదే యనియెంచి, పిటిషనును వెంటనే పరిష్కరింపవచ్చు నని అన్వేషణజేసరలు నుడివెను. ఈవిషయమున నిరుపక్షములగు సమాధానము కుదురనట్లుండు లచే, త్వరలో పిటిషనును విచారింపుట కేర్పాటు లొనర్చెదనని చెలిపెను.

ఈదావాలయందు ప్రభుత్వమువారిని గూడ ప్రతివాదు లుగ జేర్చునెడల, దావాఖర్చుల నడగకుండు విషయమున ప్రభు త్వమువా రెట్టినిర్ణయమునకు వచ్చిరని న్యాయమూర్తి అడ్డు కేటు జేసరలుగారిని ప్రశ్నించిరి. ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయ ము తనకింకను చెల్లుపబడలేదని అడ్డుకేటు జనరలు నుడివెను.

కున్నకుడి దేవాలయమునకు, బోర్డువారు నియమించిన ట్రస్టీ, అధికారము వహింపకుండ నిషేధింపవలసినదని గోరుచు దేబడిన పిటిషను తరువాత విచారణకు వచ్చెను.

బోర్డువారి తరపున పి. వెంకటరమణ రావుగారు వాదించుచు, ఈలోగా దేవాలయ ఆస్తిని పరులస్వాధీన మొనర్చునని వాదులు పూచీయెసగునెడల, నీదావా పరిష్కార మగువరకు నీ ట్రస్టీ అధికారము వహింపకుండునట్లు పూచీ నొసగెదనని నుడివీరి.

రెండుపార్టీలవారును అదేవిధముగా వాదనముల నొసర్చిరి.

ఆఫసు దినము

బొంబాయి, మార్చి 1:—ఆఫసు స్వాతంత్ర్య ఆప్టమదిన సము నిన్న బొంబాయి యందు జరుప బడెను. వివిధరాజ్య ముల రాయబారులు, సుప్రసిద్ధులగు బొంబాయి పౌరులు దిన సోత్సవమునకు వచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

మద్రాసు పెన్సల్లు

ప్రతి రకము డ్రాయింగు పెన్ సల్లుయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును. మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నది.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగుడు. వివరములకు ఈదిగువ విలీనమునకు వ్రాయుడు:

వి. వెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్సు, మద్రాసు

ఇదివరకు మా ప్రదర్శనశాలకు రానివారు దయచేసివచ్చి, ఒకదఫా మావద్ద బేరముచేసిన

మానవ్యకము, పనితనము, న్యాయము, మీకు విశదమగును

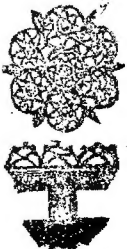

ప్రస్తుత సవనాగరికతకు తగినట్టి లోలాకులు, పువ్యరాగముల తోడులు, బేసరలు, క్లావరులు ముక్కుపుడుకలు అంటుపోగులు, వెండి తిరుగుచెంబులు, టీ నెట్లు, టెస్టిసుకప్పలు, అనేక విధములగు ఉంగరములు, బహుమాన పతకములు మొదలగునవి మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. తేనివి ఆర్డరిచ్చిన అతిత్వరలో తయారుచేసి యిచ్చెదము.

ముఖ్యగమనింపు:—నీమ వెండికి, సవరం బంగారుకు, మేలురకంపువ్యరాగములకు గారంతి యిచ్చెదము. తృప్తికరముగాలేనిచో వైకమువాప నిచ్చెదము. 1842

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి,

నగల వర్తకులు, 25 చైనాబజారులోడ్డుమద్రాసు,

హారతాళము

కలకత్తా, మార్చి 1:—కాంగ్రెసు యుత్తరపు ననుసరించి ఆసియాను నాడు కాంతముగా హారతాళము జరిగెను. మాండ్ల జేయుట వాసులకు సానుభూతిక సాయంకాలము వరకు ఉపవాసములనుపి జేవాలయనులతో ప్రార్థనలు సలుపబడెను. హారుమార్కెటు చాండిసీచాకు మ్యునిసిపలు మార్కెట్టు హిందువులు నివసించు చోట్లలో షాపులన్నియు పూర్తిగా మూసివేయబడెను. మహమ్మదీయుల పరారతు పండుగ సరిగా ఆదికముననే వచ్చుటచే మహమ్మదీయుల షాపులన్నియు చాల కాలము తెరువబడియుండెను. మహమ్మదీయుల యింట్లలో నిండుటచే వట్టణములయందు నిశ్శబ్దముగానుండెను. కొన్ని బస్సులును మామూలుగా నడచుచుండు బ్రాము కారులును తప్ప యితర బండ్లు నడువనేలేదు. హారతాళము సంబంధమున కాంగ్రెసు కరప్రతినిధులను పంపివెట్టుచుండుటచే బారాకేబుల జారులో నిర్దయ బాలురు పోలీసు ఆప్టక్రింద అరెస్టు చేయబడిరి.

బహిరంగ సభ

మీర్జా పూరు పాల్గు బహిరంగ సభలో జె. యం. నేనగు ప్రాగార్యక్షత వహించిరి. చాలమందివచ్చిరి. ప్రార్థనలు జరిగిన పిమ్మట అధ్యక్షుడును అజమానుడు కాంగ్రెసు పతాకము చుట్టును చేరి శరత్ బోసు మొదలగు వారు ప్రారంభించిన పనిని పూర్తిచేయవలసినదని ప్రజలను పోషించిరి.

సమ్మె ఎంతకాలము?

గుభామయొక్కసోదరుడు శరత్ బోసునుండి వచ్చినవార్తలననుసరించి జరుగుచున్నదని తెలియుచున్నది. క్లబ్బసారము గౌరవముగా పరిష్కారమునవరకు సమ్మెజరుపవలెననియే వారు పట్టుటలతో నున్నట్లు మాండలేనుండి వచ్చినవార్త తెలియుచున్నది.

దీక్షాపరుల ఆరోగ్యము

అంతవరకు దీక్షాపరుల ఆరోగ్యమునుగూర్చి ఎవ్వరును ఆందోళనపడ నక్కరలేదనియు అనుభవముగల డాక్టరులు బాగ్రత్తగా చూచుచున్నారనియు రంగూనునుండి 27 తేదీతో వచ్చినవార్త తెలుపుచున్నది.

పోరాట మెవ్వరితో?

మాండలే ప్రవాసుల పోరాటము బెంగాలు ప్రభుత్వముతో గాని, బర్మా ప్రభుత్వముతో కాదనియు తెలుపబడినది. (ఫీచెస్)

హిందూమహాసభ

నేపాళ రాజుగారు అధ్యక్షతవహించ నిరాకరించెను

నేటిరాత్రి సన్మానసంఘ అధ్యక్షుని తిరిగి ఎన్నుకొనును

(అసోసియేటెడ్ ప్రెసు)

ఢిల్లీ, మార్చి 1:—దిగవప్రకటించిన తంతి హిందూ మహాసభ అధ్యక్షునకు నేపాళ రాజు పంపెను:—

“రాబోవు హిందూమహాసభాధ్యక్షత వహించుటకు నన్ను ఎన్నుకొనబడినట్లు పంపినతంతి అందినది. హిందూదేశమున దలి స్వమతస్థులు గావించిన గౌరవమునకు సంతసించుచున్నను, మహాసభ అధ్యక్షత వహించుటకు పరిసితులు అనుమతముగ లేవని చెల్పుటకు చింతించుచుంటిని. నాకు గావించిన మర్యాదకు కృతజ్ఞతను దెల్పి, సభ జయప్రదముగ నడుచుగాకయని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను”

హిందూమహాసభ రాబోవు సమావేశమందు అధ్యక్షత వహించుటకు ఎన్నిక నేటిరాత్రి సన్మానసంఘము సమావేశమగుచున్నది.

దక్షిణాఫ్రికా పరిస్థితులు

ప్రజలలో నాందోళనావసరము

ఖర్చులకై ఆంధ్రానుగారి విజ్ఞప్తి

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 27:—సి. యఫ్. ఆంధ్రాను గారు ‘డెయిలీ మెయిలు’కు స్పెషలు కేబిలు బంపుచు నిట్లు చెల్పుచున్నారు:—

ఏషియాటికు కొంతకాల మాపబడునని కొద్దికొద్దిగా యిప్పుడాక యెక్కువగుచున్నది. ఈ సందర్భము కొంతకాలము జరుగవచ్చును. ప్రజలయందు ఆందోళన జరుగుటయే అభివృద్ధి మార్గముగా గాన్పించుచున్నది. ఇందులకు బాగ్రత్తగా ఖర్చుజేసిన మొదల 5 లక్షలను. కావున భారతదేశీయు లుదారతతో నిండుపోతోద్ధవ గోరుచున్నాము.

చెన్నపురి కి కెటుక్లబ్బు వారి టెన్నిసుపందెములు

కడపటి పందెముల ఫలితములు

పురుషుల సింగిల్సు

పందెములో జి. పర్మిస్సుగారు జయమందినట్లు చెబువ బడెను. బాలగోపాలను శరీరముం దస్వస్థతగలుగుటచే వాడబాలక పోయెను.

6-4; 0-6; 6-4; 2-6; 6-5.

స్త్రీల సింగిల్సు

పందెములో హెన్రీ రుసతి మిస్. జడ్ నోడించెను.

6-2; 6-3

ప్రత్యేక పందెములో కమలాకరరావు ప్రైసు నోడించెను.

7-9; 6-8; 6-4.

వేరొక పందెములో కోలముసతి, నిగ్గున సతి నోడించెను.

పిదప జయముగాంచినవారికి గవర్నరుగారు బహుమతుల నిచ్చిరి.

ఆంధ్రగ్రంథాలయముల జాబితా

వ్రస్తుతము సజీవములైయున్న ఆంధ్రగ్రంథాలయముల జాబితాను తయారుచేయుటకు బూసుకొంటిని. దాని యావశ్యకత తమ కెల్లరకు గోచరించినదియే. కావున గ్రంథాలయ కార్యదర్శులు తమతమ గ్రంథాలయముల 1925 డిశంబరు ఆఖరువరకు తేల్చిన అంకెలను యీక్రింది వివరములతో 1926 మార్చి నెలాఖరులోగా మాకార్యస్థానమునకు పంపుటకు కోరుచున్నాను. అందు గ్రంథాలయనామము, పోస్టాఫీసు, తాలూకా, గ్రంథముల సంఖ్య, రాబడి, కర్చు మొదలగు వివరము లుండవలెను.

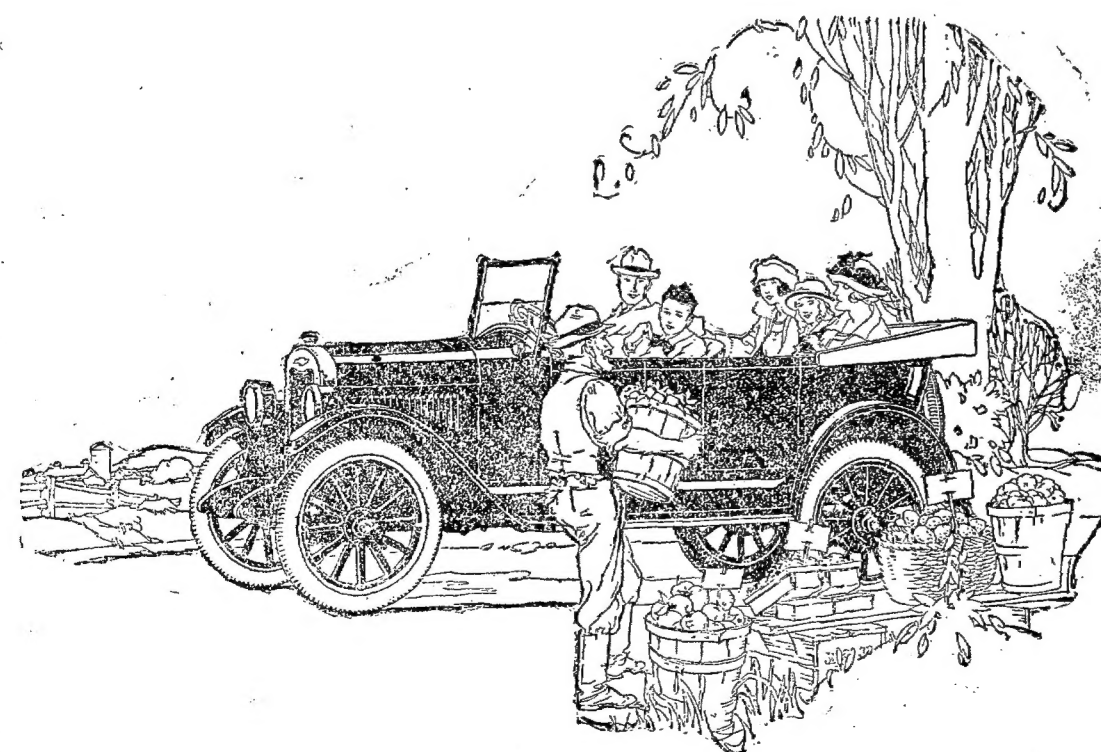
యాత్రగిరి లక్ష్మీవెంకటరమణ,

సంపాదకుడు, ధర్మగ్రంథాలయపత్రిక,

రామారావుపేట, కాకినాడ. (తూర్పుగోదావరిజిల్లా)

ప్రతిచోటను మీరు చూచుచున్నారు.

క్రొత్త ఇంగ్లీషు రేడియోలు

•కొన్ని ఘానములకు పూర్వమే వాటిని దక్షిణ ఇండియాలో ప్రవేశపెట్టిరి. కారణమేమన: దానియొక్క ఘనతనుబట్టి. మద్రాసునందు ఇవ్వబడు ధర రు. 2850.

సింపున్ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్.,

మద్రాసు,

ఉదయకమండలము.

చీరదగ్గర బొంబాయి బెంగళూరు మొయిలును పడగట్టుకలెనని
పట్టాలక్షమగు యెవరో యనుపక్షిలను పెట్టిరి. కడ్డిలనుదట
గానే రైలుబండి నిలిచిపోయెను. మరిరెండు చోట్లబోగూడ
అట్లే అడ్డునుపెట్టిరి. కాని అపాయము జరుగలేదు. దొంగలను
కనుగొనుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

ఈ సంవత్సరము సంయుక్త రాష్ట్రములలో నల్లమందు పంట
అధికముగ పండినందున వ్యవసాయదారుల కిప్పుట్లకై 51 ల
తూటల సబ్సిడీ పెంటరి గ్రాంటు ప్రభుత్వమువారు కోరియుండెరి. ఈ
మొత్తములో 30 ల తూటల మాత్రమే వ్యయపరచబడెను. స్థానిక
ప్రభుత్వముల సద్బలపరయున్న నల్లమందుస్టామిలను వారు పైకము
చెల్లించిరి. ఈ మొత్తము అంచనావేయబడిన మొత్తముకన్న 24
ల తూటలు అధికముగ నుండెను. ఇదికాక నల్లమందు పంట అధికము
గుటచే ఈ సంవత్సరము నల్లమందువల్ల 2.24 కోట్ల అదాయము
అనగా అంచనావేయబడిన మొత్తముకన్న 48 ల తూటలు ఎక్కువ
పదాయము కలుగునని ఊహింపబడుచున్నది.

రైల్వేలు

రైల్వేల రిజర్వు మొత్తములో అంచనావేయబడిన మొత్తమున్న ఎక్కువగా విచ్చిన మొత్తమున మాడవర్గాలను అనగా 15 లక్షలు, రైల్వేల కంట్రీబ్యూషను 5 09 కోట్లు రైల్వేల కంట్రీబ్యూషను అదాయముగ బడ్జెటునందు నూచింపబడినది. కాని రైల్వేల అదాయము అధికముగలచేయునట్లు రైల్వేకాఖర్చుల కలుగు అదాయముకూడ కొంత అధికమును. రిజర్వేడు ఎస్టిమేటుల ననుసరించి 5.82 కోట్ల రూపాయలు అదాయము రైల్వేలవల్ల కలుగును.

ఇతర అదాయములు

లండనులో వడ్డీ రేటు అధికముగలచే వడ్డీలవల్ల కలుగు అదాయము 48 లక్షలు అధికమునని అంచనా వేయబడినది. కరెన్సీ రిజర్వు ఇన్వెస్టుమెంటుల వడ్డీయందు కూడా 46 లక్షలు ఎక్కువగా అదాయమువచ్చును. శ్రీకృష్ణలనావల రైల్వేలవల్ల నయ్యు ధనవృద్ధిపరచులవల్లను 21 లక్షల రూపాయలు అదాయము కలుగును. ఈవిధమున 1925-26 సంవత్సరపు అదాయము (అంచనావేయబడిన మొత్తము 180 68 కోట్ల రూపాయలు) 181. 85 కోట్ల రూపాయలుగ నుండునని ఊహింపబడుచున్నది.

వ్యయము మారకము 19-5-26

ఇంతవరకు 18 8/16 పెన్సిలుఎన్సుచేజరేటు ననుసరించి ధనము పంపబడుచున్నది. కాని సంవత్సరపు రైల్వేల మొత్తముమీద చూచిన మారకము 18 8/32 పెన్సిలుంగ నుండునని తలచుచున్నాము. బడ్జెటునందు మారకము 18 పెన్సిలుంగునని అంచనా వేయబడినది. ఈకారణమువల్ల రైల్వేల అదాయము 6 లక్షలు, మూలవ్యయము 7 లక్షలు అధికమును. రిజర్వేడు ఎస్టిమేటుల ననుసరించి ఈరైల్వేలకు 10 లక్షలు లాభము ఏర్పడునట్లు ఊహింపబడుచున్నది.

మిలిటరీ సర్వీసులు

ఈసంవత్సరము సైనిక వ్యయము 55 కోట్లని అంచనా వేయబడినది. కాని ఇంతమొత్తము రూపాయిలకు అనునది ఇప్పటి చెప్పబడు విలువలేదు. ఇంతవరకు 55.28 కోట్లు వ్యయమైనది. భారత ప్రభుత్వపు రైల్వేలయందలి కార్యాలయపు రైల్వేలు సరిమానుకొనినవస్తువు 1919 సంవత్సరపు రైల్వేలయందు భారతదేశమునకు 70 లక్షలు చేరవలసి నట్లుగ లేలేదు. ఈమొత్తము లాభమును నూచించుచున్న సైనిక వ్యయము బడ్జెటు అంచనా కన్న అధికమైనది చెప్పవలసియున్నది. ఆర్మీ సెన్సు కాఖవారికి కావలసిన సరకుల సందర్భమున 40 లక్షల రూపాయలు వ్యయపడినది ఇట్టి వ్యయము ఇకనుకలుగకుండుట కను సరియగు ఏర్పాటులు గావించుటకును సైన్యాధిపతి విచారణ సలపుచున్నాడు. రాబోవు సంవత్సరము నేనకు కావలసిన సైన్యవిక సందర్భము ముందుగ కొనుటలలాభము కలుగునని తలపబడుటచే నెయ్యి కొనుటకు 15 లక్షలు వ్యయపరచబడినది. పెన్షను చార్జీలయందు 16 లక్షలు వ్యయము తగ్గినను ఆసరపదార్థములు పశువులకు కావలసిన గడ్డిఆహారపు వల అధికముగలచే ఈరైల్వేలకు 20 లక్షలు వ్యయమధికమయ్యెను. ఈవిధమున సైనిక కాఖర్చు బడ్జెటున కొన్ని కాఖర్చులకు అధికమైనవి. కొన్ని కాఖర్చులకు తగ్గుటచే రిజర్వేడు ఎస్టిమేటులు బడ్జెటు అంచనాలకు భేదముండదని తలచుచున్నాను.

సివిలు ఖర్చులు

నల్లమందుకాఖర్చు 35 లక్షలు అధికముగ వ్యయము దొరకని ముందుగానే తెలిపియుంటిని. ఋణముపై వడ్డీ అంచనా మొత్తమున్న 35 లక్షలు తగ్గును. ఇందులకు కారణము రైల్వేమూలవ్యయము తగ్గుట యని చెప్పవలసియున్నది. ప్రస్తుత వడ్డీరేటుయందు రైల్వేపద్ధతి తృప్తికరముగ లేదు. బడ్జెటు అంచనాలను తలక్రిందులుగా మార్చి ఈరైల్వే పద్ధతి రద్దు చేసి సులభముగ పద్ధతిపై వడ్డీ నిర్ణయించవలయునని ప్రభుత్వమునా రుద్దకొందున్నాడు. కాని బాంబాయి ప్రభుత్వమునా రు రాష్ట్రపు ఋణముల నిధి 12 మాసములవడ్డీకాక 15 మాస వడ్డీ ఇచ్చుటచే వడ్డీరైల్వేలలో 30 లక్షల నిలవ తేగలదు. ఇతర కాఖర్చులకు అధికమైనవి. కొన్ని కాఖర్చులకు తగ్గుటచే రిజర్వేడు ఎస్టిమేటులు బడ్జెటు అంచనాలకు భేదముండదని తలచుచున్నాను.

బడ్జెటు అంచనాలు అధికంగాకలదేమిట, క్రెడిట్ డెన్యూ తయారుచేయబడుచున్నవనియు ఈ ఖర్చులను తగ్గించుటకు

విలువలేనియు కడదిన బడ్జెటు ఉపన్యాసమున చెప్పియుంటిని. సివిలు ఖర్చులలో 15 లక్షలు కాపనపరచుటకొనియుండిరి. రెండుకాఖర్చులకు తప్ప ఇతరకాఖర్చులన్నిటియందును ఖర్చులు కాపనపరచుటకు మంజూరిచేసిన మొత్తములోనే నిలిచియుండినది. సర్వేషిపాట్లమెంటు స్టోర్సు డిపార్టుమెంటునకు మాత్రము పన్నీమెంటరి గ్రాంటులనుకొరవలసివచ్చెను. ఇదేపద్ధతిని ఈసంవత్సరము (1926-27) కూడా అవలంబించుచున్నాము.

పోస్టు లైన్ గ్రాఫులు

రిజర్వే ఎస్టిమేటుల ననుసరించి ఈకాఖర్చు 10.28 కోట్ల రూపాయలు అదాయము కలుగునని ఊహింపబడుచున్నది. అనగా అంచనావేయబడిన మొత్తమున్న 18 లక్షలు అదాయము తగ్గును. ఖర్చులలో 19 లక్షలు మిగులును. ఇందులో వడ్డీచార్జీలు చేర్చబడలేదు. వడ్డీతో ఈకాఖర్చులను కలిపిన, 68 వేల రూపాయలు వ్యయము కలుగునని బడ్జెటునందు అంచనా వేయబడినది. 68 లక్షలు వడ్డీయనునది అంచనావేయబడినది. కానిమూలవ్యయముఅప్పటికి సంపూర్ణముగ తేలకుండును. అప్పుడుఅనుకొన్నంతమొత్తము కన్న మూలవ్యయము అధికముగ నుండునని ఊహింపబడుచున్నది. ఆస్తి ఊడత క్కువగా నున్నట్లు అంచనా వేయబడినది. ఈరైల్వేల ననుసరించి 66 లక్షలకు బదులు 49 లక్షలే వడ్డీ ఖర్చులకు నిర్ణయింపవలయునని తలచుచున్నాను. ఈవిధముగ ఈడిపాట్లమెంటున 18 లక్షల అదా ఏర్పడుచున్నది. కాని ప్రతి సంవత్సరము ఇట్లు అదా ఏర్పడునని చెప్పబడు విలువలేదు. వ్రాత పరికరములు అచ్చు ఖర్చులు 8 లక్షలు అధికమును. పోస్టుల ప్రేషనరి స్టాంపులు ఖర్చులు 10 లక్షలు తక్కువగా అంచనావేయబడినది. ఈవిధమున సైన్సు నూచించబడిన 18 లక్షల అదా అవ్యక్తముచున్నది.

పోస్టు లైన్ గ్రాఫు డిపార్టుమెంటువారిస్టోరలందున్న స్టాంపులు కాపిటలు అకౌంటుకు మార్చుట అవసరముని నూచించియుంటిని. ఈడిపాట్లమెంటు స్టోరల విలువ 124 లక్షలని అంచనా వేయబడినది. ఈవిధమున రెవిన్యూకానురైకి రింగ్రాఫ్టు మొత్తము అధికమైనది.

బడ్జెటు తయారు చేయవచ్చును ఊహించుటకు విలువలేనిమాన్యులు ఈసంవత్సరముకలిగినవి. ప్రతి ఎక్స్టెన్సుపన్ను రద్దు చేయబడినది. పోస్టు లైన్ గ్రాఫు స్టోర్సుల రెవిన్యూ అదాయపు మొత్తము అధికమయ్యెను. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు తమవద్దనిలవ యున్న నల్లకుందులను చెల్లించుటచే కొంత మొత్తము వచ్చెను. నాళకు సెక్యూరిటీపెను వ్యయము కాపిటలు అకౌంటుకు చేర్చుట చేతను బాంబాయి ప్రభుత్వమువారువడ్డీని 15 సెలకు చెల్లించుట చేతను బడ్జెటు అంచనాలు నిజముగ నిశ్చిని తెలుపుటలేదు. రిజర్వేడు ఎస్టిమేటులను తయారుచేయుట కష్టముచున్నది. బడ్జెటునందు 180. 69 కోట్లు అదాయము 180. 44 కోట్ల వ్యయము 24 లక్షలు నిలువ అంచనా వేయబడినది. రిజర్వేడు ఎస్టిమేటుల ననుసరించి అదాయము 181 85 కోట్లు, వ్యయము 18 0.05 కోట్లు, నిలవ 130 లక్షలు ఉండునని ఊహింపబడుచున్నది.

అదాయము వ్యయము రిజర్వేడు ఎస్టిమేటునందు మారిన విధము ఈక్రిందిరైల్వేలు తెలుపగలవు.

	లక్షలు	పావు	తగ్గు
ముంకములు	50		
అదాయపు పన్నులు			110
ఉప్పు			55
నల్లమందు	49		
వడ్డీ	48		
కరెన్సీకోట్లు	46		
ఇతర అదాయములు	21		
ఋణములపై వడ్డీ			85
పోస్టు లైన్ గ్రాఫులు	77		
రైల్వే కంట్రీబ్యూషను	8		
ఇతర కాఖర్చుల	18		
మొత్తము	306		200

ఈవిధమున 106 లక్షలు నిలవ రిజర్వేడు ఎస్టిమేటుల ననుసరించి ఏర్పడుచున్నది. బడ్జెటునందు 24 లక్షల నిలవ నూచింపబడినది. ఈవిధమున రిజర్వేడు ఎస్టిమేటులనిలవ 180 లక్షలని ఊహింపబడుచున్నది.

పురాతనవస్తు పరిశోధనము

సాధారణ పరిశీలులలో నిలవయున్న ఈమొత్తము అప్పుల భారమును తగ్గించుటకై ఉపయోగింపబడవలెను. కాని

ప్రభుత్వమువారు కాపనపరచుట కొక సలహా నొసగుచున్నాడు. భారతదేశమున పురాతన వస్తు పరిశోధననిధి నేర్పరుప 50 లక్షలు ప్రత్యేకింప ప్రభుత్వమునా రుద్దకొందుచున్నాడు. ఇట్లు చేయుట వస్తువుని తలపగూడదు. ప్రతిసంవత్సరము పురాతనవస్తు పరిశోధనముకై కొంతమొత్తమును వ్యయపరచుచున్నాము. 50 లక్షలతో ఒకనిధిని ఏర్పరచినప్రతిసంవత్సరము ఈఖర్చును భరించు బాధ్యత తొలగిపోవును. ఈసలహా ఆమోదింపబడిన నిలువ 80 లక్షలగును.

ప్రాచీన వస్తు పరిశోధన విషయమై అధికముగ చెప్పబడి అవసరము డిల్లీయందు పరిసర ప్రదేశములందును ప్రాచీన చిత్ర శిల్ప కళానిదర్శము లనేకము లున్నవి. తక్షశిలయందలి ప్రాచీన శిల్పకళానైపుణ్య నిర్వచనములు మహాంబాదోయందలి అన్యుతేవిషయముల మూలకమునందుంచుచున్నాడు. ప్రాచీన వస్తు పరిశోధన కాఖర్చు 8000 సంవత్సరములక్రిందట భారతదేశపు చరిత్రను గుర్తెరుగుటకు అవకాశము కలుగుచున్నది. భారతదేశమున ప్రాచీన వస్తు పరిశోధన కై 6 కోట్ల రూపాయలువ్యయమొనర్చినను సైన్యాగము మాత్రము పరిశోధింపబాలమని సర్ జాను మాన్యు గారు చెప్పియుంటి. ఇండియ ప్రభుత్వము వారు ఈకాఖర్చు సంపూర్ణముగ పోషింప వలసియున్నది. 1925 25 సంవత్సరమున 1.3 లక్షలు 1925-27 సంవత్సరమున 2 1/2 లక్షలు ఈకాఖర్చు వ్యయమునకు ప్రత్యేకింపబడినది. కాని ఈమొత్తములు చాలవు. భారతదేశమున ప్రాచీన వస్తు పరిశోధన విషయమై ఎంతయోపని జరుగువలసియున్నది. కావున ఒక ప్రత్యేక నిధి ఏర్పరచి ధర్మకర్తలను నియమించి ప్రాచీనవస్తు పరిశోధనము క్రమముగ పద్ధతులపై జరుపుటకు ఏర్పాటులు చేయవలయును. ఒక నిధి యేర్పడిన సంస్థానాధీశులు పరిశోధనము విషయమై ఈతనాము గలవారు విరాళము నొసంగగలరు. 1926-27 సంవత్సరపు బడ్జెటునందు చేర్చబడిన 2 1/2 లక్షలు (ఆర్కియలాజికల్ డిపార్టుమెంటు ఖర్చులు) కు బదులుగ 1925-26 సంవత్సరపు నిలవనండి 10 లక్షల పన్నీమెంటరి గ్రాంటును సభాగారు ఆమోదించిన ఈనిధిని స్థాపింపవచ్చును. ఇట్లుచేసిన పరిశోధన మొనర్చునారికి ఈతనాము కలగజేసినవార మయ్యెదము. ప్రాచీన జౌన్నత్యమును సంగ్రహించు స్మారకము తెచ్చుకొను భారతీయులు ఈనిధిపాపమునకు తోడ్పడగలరని నమ్ముచున్నాను.

ప్రభుత్వములు

గతవత్సరములలో ఆర్థికస్థితి యెట్లుభివృద్ధిచెందినదియు ప్రభుత్వములసంఖ్యలనుబట్టియు, సరిపుచ్చిన విధముబట్టియు తెలియగలదు. విదేశములందపు గ్రానలసిన అవసరముండదనియే గాక యిండియాలో రూపాయిముంము 12 కోట్లు తీసికొనిన సరిపోవుననిగూడ నెరుగు బడ్జెటు ఉపన్యాసమునందు చెప్పియుంటిని. రూపాయి ముంము గ్రాన ప్రారంభించుటతో బాటు, ఇదివరకు ఒసంగిన ఋణపుత్రముల మార్పుకొను అనుకూలముగూడ నొసంగబడునని చెప్పియుంటిమి. 1925 మార్చి 8 వరకి మిగిలిన సొమ్ము అదివరకు అంచనాల ప్రకార మనుకొనిన దానికన్న యెక్కువగనుండుచే ప్రభుత్వమువారు ఋణపుత్రములు మార్చుటకు (కన్వర్షను) మాత్రమే సరిపోవునంతయుము గ్రానొందునని ప్రకటించి యుంటిమి. రైల్వేరాబడి ఎక్కువగుట యే యీ ఆభివృద్ధికి కారణము. దీనివలన నిలవ మొత్తము నందు రాష్ట్రీయకట్టుబడులుండుగూడ; మార్చుకలిగెను.

ఈసంవత్సరము సగమురూపమున ఋణము వేయవలసిన అవసరము లేకుండెను. ఇది హిందూదేశన గ్రతమునకు చాల సదుపాయకరము. కాని క్రిందదేశసంవత్సరము బడ్జెటులో దెచ్చిన అంచనాలు మూడుసెలలలోపునే మార్చవలసివచ్చెనని చాల మంది ఆశ్చర్యించుచున్నాడు. ఆయవ్యయ పట్టిక సుమారుగా అంచనావేయబడిగాని నికరముగ చెల్లుటసాధ్యము. అంతియేగాక యీవిషయము ఒక్క భారతదేశ పరిశీలులపైనే ఆధారపడియుండునది కాదు. బర్మా, లండను మొదలగు అన్ని ప్రాంతముల పరిశీలులపై సాధారణపడియున్నది. ఆప్రాంతములపై భారత ప్రభుత్వమువారికి అధికారములేదు. అందుచేటి మార్పులవసరమయ్యెను. మన ఆయవ్యయముల అంచనాలు మార్చుటకు యిది యొక్కటియే కారణముకాదు. ప్రాచీనలక్ష్యం ధు, పోస్టాఫీసు సేవింగ్సుబ్యాంకు డిపాజిటు, త. ఆఫీసుకాపు సర్టిఫికేటుల విక్రయములపై సాధారణపడియున్నది. అట్టిసంవత్సరములలో ఆయవ్యయముల నికరముగ అంచనావేయుటకు ఎట్టి నిబంధనయు సాధ్యముకాదు. అయినను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు యివ్వవలసినట్టిగాని, వారివద్ద పుచ్చుకొనవలసినట్టిగాని మొత్తములను ముందుగానే అంచనావేయుట పుష్కరము. ప్రభు

సంయుక్తరాష్ట్రములలో ఆడిటు ఎక్సాంటు కాఖి
వేరుజేయుటకై ప్రత్యేకముగ నొక్కగ్రాంటు 1926-27 బడ్జెట్
డిమాండులలో చేర్చబడును. ఇట్లు చేయవలసినదని మితవ్య
సంఘమువారును, సంస్కరణల విచారణ సంఘమువారుగూ
నూచించియుండిరి. రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర మొసంగుటకు ముంద
గా రాష్ట్రీయ అర్థియములను కేంద్ర
ఆర్థిక విషయములను మేుగ నుంచవలెనని విచారణ
సంఘమువారు దెల్పిరి. అందుకై ముందుగా రాష్ట్రప్రభుత్వ
ములు వారిలెక్కలను తపక్రింద నుంచుకొనవలెను. ఆడిటుకా
మాత్రము ఇండియా అంతయు ఒక్క ఆడిటరు జనరలుక్రింద
యుండవలెను. కావున ఆడిటును ఎక్సాంటులను వేరుజేయ
టత్యవసరము, లాభదాయకము. నూతనపద్ధతి యిందు కెంతయ
తోడ్పడును. ఆడిటుకాఖివారి రొడ్డుగొట్టుపనిభారము తొ
గును. అడిటు వివరముగ నుండును. కావున సంయుక్తరాష్ట్ర
ప్రభుత్వమువారు అంగీకరింతుమచే ముందుగా 1926 ఏప్రి
1వ తేదీనుండి నూతనపద్ధతి అవట ప్రారంభించెదము.

మంగరాష్ట్ర రాజకీయ

ఫైదీలు

మాండలే చేర సాలలో నిరశన దీక్ష

భారతశాసనసభలో చర్చ

నిన్ను (మార్చి 20 మొదటి రోజు) మధ్యాహ్నము ఫలహారములైన కిమ్మలు యీ విషయమును గూర్చి సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గ్రాంట్ యొక్క వాగ్దానమును గూర్చి వివరములను తెలిపిరి. "ఫైదీలెల 18 వ తేదీ మాండలే చేర సాలలోనున్న ఫైదీలు నిరశన దీక్షను ప్రారంభించిరి. ఇన్నేను చేర సాలలోనివారు 22 వ తేదీని ప్రారంభించిరి. "దుర్గాపూజనములలో పూజను జరుపుటకు మంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు మాకు (ఫైదీలకు) ప్రత్యేకముగా భవనమునుండిగిన మిఠుగూడ నటుల నియ్యవలెనని బర్మా దొరతనమునకు మిఠు తెలుపుచు" మాండలే జయిలు సూపర్వైంటెంట్ ఆఫ్ ఫైదీలు ఆఫ్ఫీసులోనివారు తెలిపిరి. అది నిజమని నమ్మి సూపర్వైంటెంట్ 500 రూపాయల నిచ్చుకగాని దొరతనమువారు మోదించినచో ఆ సొమ్మును ఫైదీలు తిరిగి యిచ్చి "వేయలసియుండునని ఆదేశపుడే వారికి తెలియజేసెను. దొరతనమువారు రాష్ట్రమును ఆనుమతిం చలే గుగాని ఆ సొమ్మును తిరిగి రాబట్ట నక్కరలేదని సూపర్వైంటెంట్ వ్రాసిరి. మంగరాష్ట్ర దొరతనము వారు టుల భవనము నిచ్చియుండలేదు. సకల సదుపాయములను మాత్రము చేయమందిరి. సరస్వతి పూజను హోదాపండుగకును గూడ ఫైదీలు మరల భవనము కోరిరి. భవనము నియ్యనందుననే వారు భోజనమును మానివేసిరి. అంతేగాని వారికెట్టి యిబ్బందియును కలిగియుండలేదు. ఫైదీలు వ్రాసిన యింత లేఖలలో గూడ యీ విషయము మాత్రమే కలదు. ఫైదీలకు ఉద్యోగులు సకల సదుపాయములను చేయుచున్నారని. వారి ఆరోగ్యముగూడ కాగుగానేయున్నది. ఇటుల భోజనము మానిరి బర్మా దొరతనమువారు పంపిన రిపోర్టు 24 వ తేదీని చేరినది. ఈవిధముల యిప్పుడు 27 వ తేదీని తెలిసినది" అని ముద్దిమగుడు తెలిపిరి.

"భోజనము మానినపిమ్మట వారి ఆరోగ్యమెటులనున్నది? 500 రూపాయలను ఫైదీలు ముజరా యియ్య నక్కరలేదని దొరతనమువారు తెలిపిన పిమ్మటగూడ వారు భోజనము చేయక పోవుట కిది కారణము? అని గోస్వామిగారు అడిగిరి.

"భోజనము మానుటలన ఆరోగ్యముచెడినది. అది సహజమే. వారు భోజనము మానినను దొరతనము వారెంతమాత్రమును లొంగలేదు. రాజకీయ ఫైదీలకు నిరశన దీక్ష చేయి సుప్రసిద్ధపాదము. 500 రూపాయలను దొరతనమువారు ముజరా కోరకపోయినను సరస్వతి హోదా పండుగకు దొరతనమువారు మరల భవనము నియ్యలేదు. కావుననే ఫైదీలు భోజనమును మానివేసిరి" అని ముద్దిమగుడు తెలిపిరి.

"జనవరి 16 వ తేదీని విచ్చిన పిటిషనులో మరొక యిబ్బందులను గూడ ఫైదీలు తెలుప లేవా?" అని గోస్వామిగారు అడిగిరి.

"నాకు చెరలేదు. భవనము సొర్పిమాత్రమే పిటిషను వచ్చినది. ఫైదీల కెట్టి యిబ్బందియును కలిగియుండలేదని బర్మా దొరతనమువారు వ్రాసిన లేఖగూడ చేరినది" అని ముద్దిమగుడు తెలిపిరి.

"జనవరి 16 వ తేదీ పిటిషను కిదివకలు. దీనిని మిఠుచదివ బర్మా దొరతనము వారి అభిప్రాయము కోరకు పంపెదరా?" అని గోస్వామిగారు అడుగగా ముద్దిమగుడు రంగీకరించిరి.

"భవనముగూర్చి కొంత సౌకర్యము జరిగినదిగాన భోజనమును చేయునటుల ఫైదీలను ప్రోత్సహింపవలెనను. అని ఏ. రంగస్వామయ్యగారు సూచించిరి.

"వారు భోజనము చేయుట నాకు చాల సంతోషపడము భోజనము చేయదని వారిని కోరుచు లాల్లమున పరియ్యగారును గోస్వామిగారును వ్రాసియున్న రిపోర్టులను గూడ నేను ఫైదీలకు పంపించితిని." అని ముద్దిమగుడు నడిపిరి.

"భవనముగూర్చి మంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వముల ప్రకటనలు పరస్పర విరుద్ధముగా నున్నవి." అని ఎం. కే. ఆచార్యగారు నడిపిరి.

"ఓట్రియ కాసనభిలలో ఏమి తెలిపికో నాకు తెలియదు కాని యీ విషయమునందు సంతోష మెంతమాత్రమును

లేదు. క్రిమిలు లా ఫైదీల విషయమున మంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమును రిస్కలేషను ఫైదీల విషయమున నేనును బాధ్యులముగా నున్నాము" అని ముద్దిమగుడు నడిపిరి.

"అంతకు పూర్వము ఫైదీల పంపిన పిటిషనులను బర్మా దొరతనమువారు యిండియా దొరతనమువారి కేల పంపలేదు? ఎటులైనను నిరశనదీక్షను మానిపించుట ముఖ్యమనము" అని చమనలాలుగారు నడిపిరి.

"నాకు పిటిషను లేఖయును చేరలేదు. భోజనము మానుటలన దొరతనమువారు భవనము సొర్పిగానిచ్చెదరని ఎవరోను తెలపగూడదు. గాని నేను మంగరాష్ట్ర దొరతనమువారికి వ్రాసియున్నాను. దీనినిగూర్చి శ్రద్ధగా నాలోచించెదను" అని ముద్దిమగుడు నడిపిరి

బర్మా ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనము

ఫైదీలు భోజనము మానివేయుటను గూర్చి మార్చి 20 వ తేదీని బర్మా దొరతనమువారి టుల ప్రకటించిరి.

"మాండలేయిన్నేను చేర సాలలో నుంచబడిన భారతీయ రాజకీయ ఫైదీలు భోజనమును మానివేయుటను గూర్చి పత్రికలలో చాల వార్తలు ప్రకటింపబడుచున్నవి గాన వారికియ్య బకుమన్న ముజరాలు సౌకర్యమును మున్నగువానిని గూర్చి స్పష్టముగా ప్రకటించుట అవసరమని మేము నిశ్చయించితిమి. ఒక్కొక్క ఫైదీకి ఒక్కొక్క రోజుకు భోజనమునకు మాడుకూపాయిల నిచ్చుచున్నాము. చిల్లరవస్తువుల కొరకు సెలకు 7 రూపాయలు ప్రత్యేకముగా నిచ్చుచున్నాము. బట్టలుపరుపులు మున్నగువానికి ప్రత్యేకముగా సాలకు 225 రూపాయలను యిచ్చుచున్నాము. ఒక ఫైదీ గొప్పదర్జావాదకు ఓచే అతనికి భోజనము నిమిత్తము ప్రత్యేకముగా రోజుకు 6-10-0 యిచ్చుచున్నాము. జబ్బుగానున్న పుడు ప్రత్యేకముగా భోజనము ఏర్పాటుచేయుచున్నాము. వారి ఆటల కనవ్యయముల నన్నిటినిగూడ మేమే భరించుచున్నాము. పెన్నిసబంతులను రాకెటులను వారికి యిచ్చుచున్నాము. ఒక పెన్నిస కోట్లను ఏర్పాటుచేసి మంచికితో నుంచి యున్నాము. బాడ్మింటను, పింగుపాంగు, చదరంగం మున్నగువానిని గూడ యేర్పాటు చేసియున్నాము. స్నానముచేయుటకు తగిన (ప్లంబి బాత్సు) ఏర్పాటులనుగూడ చేసియున్నాము. పుస్తకములను కాగితములను పత్రికలనుగూడ నిచ్చుచున్నాము. వారిగురులలో నిర్దేశింప దీపములను పంకాలను ప్రత్యేకముగా అనుర్చియున్నాము. మతవిషయమున న్యాయమైన సదుపాయముల నన్నిటిని చేయించుచున్నాము. హిందువులు దైవప్రార్థనాదులను నిత్య నైమిత్తిక కర్మలను జగలు పుటకు ప్రత్యేకముగా నొక గదిని ఏర్పరచి అందుకు కావలసిన ఉపకరణముల నన్నిటినిగూడ సమకూర్చి యున్నాము. ఇటీవల నాలుగు సెలలలో మాండలే చేర సాలలో నున్న ఫైదీలందరూ వారికియ్యవలసిన ముజరాలను మించిన వ్యయముచేసిరి గాన వారి కవసరమైన బట్టలను కొనుటకుగూడ వారివద్ద నిపుడు భవనము కేసుండనున్నది. అని తెలిసి వానిని గూర్చి విచారణచేసి వారికి కావలసిన నిస్తువుల జాబితావృత్తగూడ చేయించితిమి. బర్మాలో ఖర్చు పెచ్చుగా నుండును గాన మరొకంత భవనము ప్రత్యేకముగా నియ్యవలెనని మేము యిండియా దొరతనమువారికి వ్రాసియున్నాము. వారివద్దనుండి యింకను ప్రత్యుత్తరము రాలేదు. పండుగల విషయమున భవనముయ్యలేదని మాత్రమే ఫైదీలు మాకు వ్రాసిరి గాని మరేమియు మునుగూర్చియు వ్రాయలేదు. పండుగల విషయమై యంత సొమ్ము ఇయ్యవలెనని ఫైదీలే నిర్ణయించి మాకు వ్రాసిరి. దుర్గా పూజకు అడ్వాన్సుగా 500 రూపాయల నిచ్చి మంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు వ్రాయగా వారందుల కంగీకరింపలేకుగాని యిచ్చిన సొమ్మును మేము మరల వారివద్దనుండి రాబట్టకుండనే ఎద్దలిచేసితిమి. పండుగల ముజరాలవిషయ మింకను పరిష్కారము కాలేదు. ఈపండుగలకు ముజరాల నియ్యలేదు గాని పండుగలను వారు తమ మతచారముల ప్రకారము జరుపుకొనుట కెట్టి ఆభ్యంతరమును గలుగజేయలేదు. ముజరాలనియ్యలేదని మొదట మాండలేవారు గూడ భోజనములను మానివేసిరి. ఇండియా దొరతనమువారికి మరొక నిర్ధారణచేయలేదు గాన మిఠు ఓరిమి బూస వలెనని మేము ఫైదీలకు తెలియజేసినవి వారు వినక ఫిబ్రవరి 18 వ తేదీని నిరశనదీక్షను ప్రారంభించిరి. దుర్గాపూజ కిచ్చిన 500 రూపాయలను రద్దుచేయుట కంగీకరించితిమని మంగరాష్ట్ర దొరతనమువారు వ్రాసినలేఖ దరిమిలాను చేరినది. ఆవిషయమును ఫైదీలకు తెలియజేసితిమి గాని వారు ఉపవాసములను

సాట్లండు ప్రభుత్వ

ప్రపంచయోత్సవ బయలుదేరుట

నిన్న ఉదయం బెంగళూరు మెయింజులో చెన్నపురి చేరెను

మదరాసు, మార్చి 1:—సాట్లండులో గొప్ప ప్రభుత్వ క్లీడ్యుడెలు బెంగళూరు మెయింజులో మొనూరునుండి చెన్నపురి చేరెను. వీరితో ఎడ్వర్డు ఈగన్ (అక్సుఫర్డు యూనివర్సిటీ) జె.టి. ప్రెరీ, రబబ్బ యన్. ప్రెరీ, గ్రీన్ వుడ్ (మెయింజుని వర్సిటీ) గార్లుండెరి. సెంట్రలు స్టేషనువద్ద దిగగానే వీరిని పుష్ప మాలాలంకృతులను చేసి రావుబహదూర్ జంబులింగ ము దలి యారు గారు స్వాగతి మొసంగిరి.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో వేరు వేరు ప్రదేశములలోగల ఆర్థిక సాంఘిక విషయములను తెలుసుకొనునిమిత్తము వీరు ప్రపంచ మంతయు చుట్టివచ్చుటకై బయలుదేరిరి. వీరు యూరపులో చాలదేశములను చూచి, ఆఫ్రికాలోయి అచ్చటినుండి ఫిబ్రవరి 6 తేదీన బొంబాయిచేరిరి.

బొంబాయిలో వీరు తాతాకాటనుమిల్సుతో సహా పెక్కు ఫ్యాక్టరీలకు భోజనాలలోని తాతా హైడ్రో-ఎలక్ట్రిక్ పనులను మూలీ వద్ద నిర్మింపబడుచున్న వామును చూచిరి.

బొంబాయినుండి వీరు మొనూరు వెళ్లి అచ్చటి భాగ్య భోగ్య మాలకును ప్రకృతి సౌందర్యములకును ఆచ్చెరువందిరి. అచ్చట సాంకేతిక సంస్థ, చందనపు తైలము పటుఫ్యాక్టరీలను జూచిరి. విద్యాపరిశ్రమాభివృద్ధికై సంస్థానము గవర్నరుచున్న ట్రూలకు ప్రభువుగారు సంతరించిరి. క్లీడ్యుడెలుగారు అచ్చటవచ్చట ఆటలనుగూడ నాడుచుండిరి. బొంబాయిలో వారును వారి స్నేహితులు ఈగన్ గారును ముష్టియొద్ద ప్రదర్శనమును పెట్టి వానివచ్చిన ద్రవ్యమును గవర్నరు ఆస్పత్రి నిధి కొనంగిరి. బెంగళూరులో మరొక ప్రదర్శన మొసంగి పాఠశాల భర్తీనిధి కొనంగిరి.

ఉదయం అన్నాసిరెండు పెక్కు ప్రతినిధి కలుసుకొనగా నిట్లు చెప్పిరి:—నేను హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పటినుండి యా సన్న భారతీయులు చాలగొరవముతో చూచుచున్నారు. మంచియభిప్రాయములను వాటిల గొనిపోవుచునని నేను తలంచెదను. హిందూదేశముపట్ల నాకంతో ప్రేమకలదు. నన్నొక స్నేహితునిగా భారతదేశ మెందుకొనవచ్చును.

క్లీడ్యుడెలుగారి రాత్రికి కొలంబో వెళ్లెదను. (ఆ. ప్రె.)

బాంబే క్రానికలు కంపెనీ

మాననవస్తువు దావా

బొంబాయి, ఫిబ్ర 27:—నివాల్సాలో నున్న "పబ్లిక్ ఓపినియను" రివియెడ్ మేనేజింగు డైరెక్టరు టి.కే. వేంకటరాముగారు ఇండియన్ న్యూసుపేపరు కంపెనీ, రివియెడ్ (బొంబాయి క్రానికలు) మేనేజింగు ప్రాప్రయిటరు డైరెక్టరు లు యన్. హెచ్. బెల్లంవాలా, యన్. పి. కపాడియాలు వై మాననవస్తువు దావాతేగా ప్రధాన రాజధాని మేజిస్ట్రేటు వారివద్ద వైసను నోటిఫికలను జారీ చేయించెను. ప్రతివాదులు 1926 ఫిబ్ర 19 తేదీన తమ సానిసిట్ల ద్వారా "పబ్లిక్ ఓపినియను" వలంటరీ పరిష్కారకర్త కోక జాబును పంపిరిని యు దానియం డ్రిక్రిడివాక్స్ ముందెననియు ఆర్. వెంకటరాముగారు తమ దరఖాస్తులో తెలియజేసిరి. "వేంకటరాముగారు మాపాస్టీలను దొచుకొన్న విషయములను వారియొక్క ద్రోహబుద్ధియు నీలోప"కాగితములనల మాకు విశదముగా తెలియగలదు." ఈవాక్యములే మాననవస్తువు తేగలవనియు, తాను కోరిన ప్రకారము ప్రతివాదులు తీమాపణ కోరలేదు. కావున చర్య నడిపించవలెననియు ఫిర్యాది దరఖాస్తు చేసెను. ప్రధాన రాజధాని మేజిస్ట్రేటు ఆవిధముగా గ్రాంటు చేసెను. (ఆ. ప్రె.)

మానలేదు. పండుగులకు ప్రత్యేకముగా ముజరాలనిచ్చి తీరవలెనని పట్టబట్టియున్నారు. ఈవిషయ మింకను పరిష్కారము కాలేదు. ఈపంగతిని గ్రహించి యిన్నేను చేర సాలలోని ఫైదీలు మరల భోజనమును చేయవలెనని గాని మాండలేవారింకను భోజనములను చేయుటలేదు గాని వారి ఆరోగ్యము ఆస్థిని బట్టి ఉండుననినంత బాగుగానే యున్నది." అని బర్మా దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

బాకెట్టు బడెట్టు

ఇండియా ప్రభుత్వపు బడ్జెట్టునందలి ముఖ్యంశములగుర్చి నిన్నటిదినము అభిప్రాయ మొసగియుంటిమి. బడ్జెట్టునం దెన్నదగిన విషయము లేదని చెప్పవచ్చును. దేశము సంతరించుట కెట్టియవకాశము లేదు. అటులున్నను ఆర్థికసభ్యులగు సర్. జేసీల్ బ్లాకెట్టుగారి సంతసమునకు గాని గర్వమునకు గాని మేరలేదు. బ్లాకెట్టుగారి గర్వాతిశయ మీక్రింది వాక్యములలో స్పష్టమగును.

“సంస్కరణములగుర్చి నిరంతరము అసంతృప్తి గనుపరచుచు, వానిని బూటక మనియు, ప్రభుత్వమువారు కపటులనియు ఉదారులుగారనియు డెలుపుచుండెడివారిని నేనీ ప్రశ్న నడుగుచున్నాను. ఈ మూడు సంవత్సరముల ఆర్థిక కథ గాంచిన నిరుత్సాహమునకును, ఆశాభంగమునకును కారణము గలదా? ఈ కొలదికాలములో, ఆర్థికయంత్రమును విస్తారముగ బాగుచేసితిమి. రాష్ట్రముల కప్పములను సగమువరకు తగ్గించితిమి. ఉప్పుపన్నును తగ్గించి, కాటను ఎక్సైజుడ్యూటీని రద్దు చేసితిమి. అందునంవత్సరముల కాలము, సంస్కరింపబడిన శాసనసభలు హిందూదేశమునందు బని చేసినవి. వాతావరణ పరిస్థితులు మాకు అనుకూలముగ నున్న సంగతి నిజమే. 1914 సంవత్సరములో పోల్చిచూచిన పన్ను లింకను హెచ్చుగ నున్న సంగతియు నిజమే. అయినను ఇతరదేశములలో పోల్చిచూచిన హెచ్చని చెప్పటకు వీలులేదు.”

బ్లాకెట్టుగారు పైన జెప్పిన సంగతులు సంతోషకారణ మగుటకు మారుగ నిరుత్సాహకారణ మగు చున్నవి. ఏలనన పన్నులు 1914 సంవత్సరమునకన్న ఏల హెచ్చుగ నుండవలయును? కాలమాన మనుకూలముగ నున్నపుడు పన్నుల సేల తగ్గింపరాదు? అనవసరముగ రెండింతలు హెచ్చు చేసిన ఉప్పుపన్నును వెనుక తగ్గించినను అంతకు పూర్వము హెచ్చయిన ఉప్పుపన్నును తగ్గించి యుండలేదు. బీదలకుపక్కతి గావించు నవకాశమును బ్లాకెట్టుగారు కోల్పోయిరి. పన్నుల విచారణ సంఘమువారు గూడ ఉప్పుపన్నును తగ్గింపవక్కర లేదని సిద్ధాంతము జేయుట, బ్లాకెట్టుగారికి మరింత ప్రోత్సాహము గలుగజేసినటుల దోచును. ఉప్పుపన్నును అవసరమగునపు డెల్ల హెచ్చు చేయుచో లాభముండునని పన్నులసంఘమువారు డెలివిన యభిప్రాయము బ్లాకెట్టుగారి మామూలు అభిప్రాయమున కనుగుణ్యముగ నున్నది. భూమ్యాశాశములు తలక్రిందయిన పిమ్మట, దేశీయవస్తు

ములపై ఎక్సైజు డ్యూటీని నిలుపుదల జేసినమాట నిజమే. కాని దీనికిని రాష్ట్రకప్పములకును ముడి బెట్టుటచే దానిలాభము దగ్గుచున్నది. బొంబాయి రాజధానివారు వస్తుముల పన్నును దీసివేయ గోరుటచే రాష్ట్ర కప్పములను బొంబాయికి తగ్గింప వీలు లేదని తెలుపుటకన్నను వింత వేరుండదు. బ్లాకెట్టుగారు తలపెట్టినచో రాష్ట్రకప్పముల నన్నిటిని రద్దుజేయుట కవకాశ ముండెడిది.

విపరీతమగు మిలిటరీఖర్చును తగ్గించునాధన మటుండ, బ్లాకెట్టుగారి సూచనలబట్టియే రాష్ట్రకప్పములను తొలగించుటకు చక్కని యవకాశము గలదని తేలును. జర్మను లీయవలసిన నష్టపరిహారములో మిగిలెశిసామ్యమున పాతబుణములదీర్చుటకు పయోగింపబడునని బ్లాకెట్టుగారు చెప్పిరి. అందుకుమారుగ, రాష్ట్రకప్పములను తీసివైచుట కీ మొత్తము నుపయోగించినచో, ప్రజలకు సంతృప్తి కలిగెడిది. ఇటులనే ఎన్ని యోమార్గములు గలవు. ప్రజల నావరించిన ప్రస్తుతకప్పములను నివారింపక; భావిసంతతి వారిజేమము నాలో చించెదమని బ్లాకెట్టుగారు ప్రగల్భములబల్కుట, నిరర్థకము. పోనీ, పోస్టుకార్డులు, కవర్ల ఖరీదునయినను తగ్గింప గూడదా? మొదట వీని ఖరీదును హెచ్చుజేసి నపుడు త్వరలో తగ్గునని యూహింపబడెను. కాని ఆశలన్నియు అడియాశయయ్యెను. ఈ విషయమై బ్లాకెట్టుగారు రేమిచెప్పిరో చూడవచ్చును. “మనము హేతుబద్ధులమై యీ పర్యవసానము సంగీకరింపవలయును. మూడు దమ్మిడిలకు పోస్టుకార్డు, ఆరు దమ్మిడిలకు కవరుదొరకెడిరోజులు గతించినవి. అవి ఇక ఎన్నటికిని రాజాలవు.” ఈ వాక్యములబట్టి, పోస్టుకార్డులు, కవర్లధర తగ్గునను ఆశను ఎన్నడును జెట్టుకొనవల దని, బ్లాకెట్టుగారు ప్రజలను హెచ్చరించుచున్నారు.

బ్లాకెట్టు బోలు ధనికులకు కార్డులు కవర్ల ఖరీ దొకరెక్క గాకబోవచ్చును. కాని, బీదల కదియే ఎంతో భారముగ నుండును. అన్నిటి కన్నను, ముఖ్యమగు నిషయ మింకొకటి గలదు. అది మిలిటరీఖర్చు. ఇక మిలిటరీఖర్చు రాబడిలో నేమి, ఖర్చులో నేమి దాదాపు సగమువరకు గలదు. యుద్ధ మేములనులేక ప్రశాంతముగ నున్న సమయమునందు, మిలిటరీ ఖర్చు ఇంత హెచ్చుగ నుండనేలనో తెలియదు. మిలిటరీవ్యయపు వివరములను గ్రహించుట కెట్టియవకాశము గనుపించదు. అది పరమరహస్యము. శాసనసభ్యులు దానిని పరిశీలింప వీలులేదు. వోటుజేయుట కనలే వీలులేదు. కాని, ఏ దేశమునందును శాంతి సమయములందు దాదాపు సగముసామ్యమునైనవ్యయమై ఖర్చుపెట్టెడివిపరీతస్థితి గనుపించదు. ఈ ఖర్చును సహేతుకమగు హద్దులలోనుంచుచో, హిందూదేశ మభివృద్ధిగాంచుటకు సులభమార్గము గనుపించును. అందుకు మారుగ, ఉప్పుమీదను, ఉత్తరముల మీదను పన్ను విధించుటవలన బీదలకు నష్టము గలుగుటదప్ప వేరులాభ ముండదు. 1922-23, 1923-24, 1924-25 సంవత్సరములలో బడ్జెట్టు అంచనాకన్న అసలు మిలిటరీఖర్చు కొంతవరకు తగ్గుదల యైనను జూపెను. 1925-26 సంవత్సరమునం దటుగాక, బడ్జెట్టు అంచనా 56.25 కోట్లుండ, అసలుఖర్చు 56.28 కోట్లయ్యెను. ఖర్చు తగ్గుటకు మారుగ హెచ్చెను.

బ్లాకెట్టుగారు, కండ్లనీరు దుడుచుటకు గాబోలు 1926-27 సంవత్సరమునందు మిలిటరీఖర్చు 54.88 కోట్లు మాత్ర మగునని చెప్పిరి. ఒకకోటి రూపాయలు తగ్గునని సంతసింపబనిలేదు. ఏలనన నిన్నటిదినము మేము సూచించినటుల ఏ యవాంతరమునచ్చినను మిలిటరీఖర్చు పెరుగుట సహజము. ఇంతియగాక నౌకాదళమును హిందూదేశమునకు ప్రత్యేకముగ నిర్మింప దలచిరి. ఆ ఖర్చు ఈ మొత్తమునందు జేరియున్న దని తలంపము. మరియొక సంగతిని విచారింపవచ్చును. మిలిటరీ వ్యయమును యుద్ధమునకు పూర్వమున్న ఖర్చు మొత్తమునకు తగ్గింప వీలులేదని వాదసౌకర్యార్థ మంగీకరించినను, ఇంచితేపు కమిటీవారు నిర్ణయించిన గరిష్ఠసంఖ్య యగు ఏబదికోట్ల వర కయినను తగ్గింపకుండుట కడు విచిత్రము. ఇంచితేపు కమిటీవారు పరిస్థితుల నన్నిటిని చక్కగ విచారించి, అప్పటికే ఏబదికోట్ల మొత్తమును నిర్ణయించిరి. ఆ మొత్తమునకును 1926-27 సంవత్సరపు అంచనా మొత్తమునకును దాదాపు అయిదు కోట్ల తేడాగలదు. ఈ భేదము తొలగునప్పటికింకను ఎన్ని సంవత్సరములు పట్టునో దైవమునకే ఎరుక. ఇట్టి బడ్జెట్టును నిర్మించినందులకు బ్లాకెట్టుగారు గర్వపడినను ప్రజలెంతమాత్రము సంతృప్తి జెందజాలరు. విపరీతపు మిలిటరీ ఖర్చు హిందూదేశమునకు గుడిబండవలె నుండువరకు, అభివృద్ధిని గూర్చి తలపోయుట కవకాశము గనుపించదు.

స్వరాజ్యసిద్ధికి లిమ్మటగాని, హిందూదేశము ఆయవ్యయమును తన కనుకూలించురీతిని నిర్ణయించుకొనజాలదు. అంతవరకును, బడ్జెట్టు లీతిరు ననే తయారుజేయబడుచుండును. కాటను ఎక్సైజు డ్యూటీదప్ప, మిగిలినపన్నులలో నొక్కదానినయినను బ్లాకెట్టుగారు తగ్గింపరయిరి. ఎక్సైజు డ్యూటీరద్దు బొంబాయిమిల్లు యజమానులకు మాత్రమే ఉపశాంతి గలిగించును. ప్రజాసామాన్యమున కుపశాంతి గలిగించుప్రయత్న మేములను గనుపించదు. మద్రాసురాష్ట్రము ఇండియా ప్రభుత్వమున కీయవలసిన కప్పములందు 57 లక్షలను తగ్గించినను, ఇంకను దాదాపు 165 లక్షలను చెల్లింపవలసియున్నది. ఈ మొత్తము రద్దగుట కెంతకాలము దీసికొనునో తెలియదు. ఇక కర్రెంసీరేటు 1 పిల్లింగు 6 పెన్నీల వర కున్నది. కర్రెంసీ కమీషనువా రెటుల నిర్ణయించెదరో తెలియదుగాని, ప్రస్తుతపురేటు పెక్కు విధముల బాధకరముగనున్నది. వెనుక నున్న 1 పిల్లింగు 4 పెన్నీలుగ నున్న బాగుండును. లేనియెడల వెనుకటి కర్రెంసీ కమిటీవారు నిర్ణయించిన రెండుపిల్లింగు లున్నను మేలుగనుండును. అటు నిలుగాక మారుచుండుటవలన, ఏవిధమున మదింపు వైచుటకును కష్టముగనున్నది. బ్లాకెట్టుగారి లోపము లెన్నియున్నను, వీరి ఆర్థికపరిజ్ఞానము ప్రశంసార్హము. వీరిస్వచ్ఛత మెచ్చుకొనదగి యున్నది. కాని తగిన ఉదారహృదయమును సానుభూతియు లేకుండుటచే, బడ్జెట్టు భారములై పరిణమించు చున్నవి.

ఈ సందర్భమున నొక విషయము వింతను పురికొల్పక మానదు. జర్మనులు చెల్లించెడి నష్ట పరిహారములో బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమున కంతకును 100 కి 22 వంతున లభించు నట. అందులో

హిందూ దేశమునకు 100-కి 1 వంతున లభించునట్లు. హిందూ దేశము నానారాష్ట్రసంఘపు ఖర్చులలో విశేషభాగము భరించుచుండ, లాభమునందు మాత్రము ఇంత తక్కువ మొత్తమును గ్రహించుటకు కారణ మేమియో తెలియదు. దేశదుస్థితిని గ్రహించుట కిది చాలదు. ఇతర రాజ్యములతో సమానభాగము హిందూ దేశమునకు లభించుట న్యాయ మని సులభముగ జెప్పవచ్చును. కాని హిందూ దేశపు మొదలను వినువారెవరు? 1924-25 సంవత్సరమునందు హిందూ దేశమువకు 37400 నవరనులు చేకూరెనట్లు. 1925-26 సంవత్సరమున 66700 నవరనులు వచ్చునని యూహింపబడినది. 1926-27 సంవత్సరమున 120,000 నవరనుల మొత్త మంచనా వేయబడినది. ఈ మొత్తము నయినను రాష్ట్రకర్షణములను తగ్గించుట కుపయోగించిన మేలుగ నుండెడిది. కాటను ఎక్సైజు డ్యూటీని తొలగించుట యయినను నిశ్చయ మగునో కాదో జెప్ప వీలులేకున్నది. ఎక్సైజు డ్యూటీ యనురోగి 1925 సంవత్సరము డిశంబరు 1 వ తేదినే చనిపోయెనట్లు. ఇక నాశవమును పాతిబెట్టుటయే తడవట. కాని స్వరాజ్య పక్షమువారు ఆర్థిక చట్టమును నిరాకరించుచో మాత్రము ఎక్సైజు డ్యూటీకి మరల ప్రాణప్రతిష్ఠ జరుగునని బ్లాక్లెట్టుగారు బెదరించు చున్నారు.

ఇంతవరకును తమకు కావలసినపు డెల్ల నట్టికెట్లుల నుపయోగించి తమ ప్రయోజనములను సాధించుకొను అధికారవర్గమువారు స్వరాజ్య పక్షమువారిని సాధించు నిమిత్తము భిన్నముగ ప్రవర్తించుచో వింతగ నుండకమానదు. అట్టితరి అధికారదృక్పథము ప్రజలకు మరింత బాగుగ వెల్లడియగును. ప్రజాశ్రేయముపట్ల వీరు గనుపరచెడి ఆతుర మెంతవరకు నిజమో తేటపడును. ఈ బెదిరింపు గాంచి భయపడి స్వరాజ్యపక్షము వారు బడ్జెట్టు నిరాకరణమునకు వెనుదీసెద రని తలంపజాలము. భావికర్తవ్యమును గూర్చి పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారును, గాంధీ మహాత్ముడును ఏకాభిప్రాయులైరిని హిందూస్థానికకు జేరిన వార్తదెలుపుచున్నది. ఇది నిజమగుచో అధైర్యమున కవకాశ ముండదు. రెండవపక్షమువారు సను బడ్జెట్టునందలి వైపై మెరుగుల గాంచి భ్రమ జేందరని ఎంచెదము. ప్రాచీన పరిశోధనా వ శ్య క త ను మేము నిరాకరింపము. హిందూ దేశమునందు పురాతన వస్తు పరిశోధన కావించుకొలదియు అద్భుతవిషయములు బయల్పడుననియు, ప్రపంచజ్ఞానమును విస్తరింప జేయుననియు నమ్మెదము. కాని ఇంతవరకును ప్రాచీన పరిశోధనశాఖవారు సలుపుచున్న కృషి ఫలితములు మిక్కిలి నిరాశను బుట్టించుచున్నవి. వ్యయము విశేషముగ సిబ్బందిక్రిందను, ప్రయాణ భత్యములక్రిందను సరిపోవుచున్నది.

“మింగ మెతుకు లేదు, మీసాలకు సంపెంగ నూనె” యను సామెతప్రకారము, హిందూ దేశమున పన్నులను తగ్గింప వీలులేకుండగ, బీదల బరువులు చాల హెచ్చుగనుండగ, ప్రాచీనపరిశోధనము నిమిత్తము ఏబదిలక్షలను ఖర్చు పెట్టుట భావ్యముగదోపదు. 1925-26 సంవత్సరమున రాబడి లో కోటిరూపాయల నిలువమాత్రము

వర్షిడెను. ఆ మొత్తము లో సగము మొత్తము నాకాశరిశోధనకొర కేర్పరుచుట, దూరదృష్టి కాజాలదు. ఈ మొత్తముతో చాలభాగము ప్రజల పన్నులభారమును తగ్గించుటయవసరమై యుండెను. డిల్లీభవన నిర్మాణముక్రింద ఖర్చు పెట్టుచున్న మొత్తము ప్రజలదుస్థితిని నుమండింపజేయుచున్నది. ఇక హిందూ దేశపు ఋణము 1926 సంవత్సరము 31 మార్చికి, దాదాపు వేయికోట్లుండునని సూచింపబడినది. ఈయంకెల జూచిన శీతిగలుగకమానదు. ఋణపు మొత్తము, గత మూడు సంవత్సరముల లెక్కలు చూచిన నానాటికి బెరిగిపోవుచునే యున్నది. ఇందులో దాదాపు 226 కోట్లు తిరిగి వచ్చునని గావని, బ్లాక్లెట్టుగారు బెలిసితి. ప్రజలు ప్రభుత్వమునకు ఋణమిచ్చి తమ ధనమును సద్వినియోగము గావింపవలయు నని బ్లాక్లెట్టుగారు కోరుచున్నారు. ధనసంపాదనావశ్యకతను గూర్చి ముఖ్యము గచాటి, కేవల వైరాగ్యమార్గ మవలంబించి ప్రయోజనము లేదని వీరు భారతీయులకు హిత మొసగిరి. ధనసంపాదనము పరమార్థమా, లేక సాధనమాయను విషయమై బ్లాక్లెట్టుగారిలో హిందూ దేశము వివాద మాడబోదు. సాధనమయినను, పరమార్థమయినను, హిందూ దేశమున గల నిలువధనము అత్యల్పము. దేశమునవర్ధిల్లు పరిశ్రమ లత్యల్పములు. ప్రజాసామాన్యమునకు కూటికిని గుడ్డకును డబ్బు లేకున్నపుడు, ఇతర వ్యవహారముల క్రింద ఖర్చు పెట్టుటకు ధన మెక్కడిది? ధనికులు కొందరున్నను, పాశ్చాత్యదేశములతో పోల్చిచూచిన, వారికి గల ధన మెంచదగినది గాదు. దేశద్రవ్యము సరియగు రీతుల ఖర్చుపడుచున్నగాని, ప్రజలుతిరిగి కోల్పోనజాలరు. ప్రజలకు ప్రభుత్వకోశము వశమగుట ముఖ్యము. అట్టి యధికారము స్వరాజ్యసిద్ధివలన గాని చేకూరజాలదు. తదర్థమై భారతీయులత్యా తురము జూపుచున్నారు. వారికోర్కెను సఫల పరచుటకు మారుగ, సంతతము నిరోధించుటచే నేటి విషమస్థితి వర్షడినది. ఇది ఎంత త్వరలో దొలగిన, దేశమున కంత శ్రేయస్కరము.

మద్రాసు బడ్జెట్టు

ఇండియా బడ్జెట్టునందు నిలువధనముండగ, మద్రాసు బడ్జెట్టునందు నష్టము గనుపించుట శోచనీయము. 1926-27 సంవత్సరమునందు 1634.20 లక్షలు రాబడి చేకూరుననియు, 1710.66 లక్షలు ఖర్చుగననియు సూహించబడినది. అందుచే 76.96 లక్షలు నష్టమురాగలదు. కాని నిన్నటిదినము ఇండియా బడ్జెట్టులో సూచించినట్లు, రాష్ట్రకర్షణము లలో 57 లక్షలను తగ్గించుచో, లోటు 19.46 లక్షలు మాత్రమేయగును. ఈలోటు నింకను తగ్గింప వీలుగలదని మాయరుగా రూహించుచున్నారు. వీరియాశ లెంతవరకు నెరవేరునో ముందుగాని తెలియదు. రాష్ట్రకర్షణములు పూర్తిగ దొలగుపరకు, మద్రాసు తిన్నగ తలయెత్తజాలదు. 1925-26 సంవత్సరమునందు లాండురివిన్యా, ఎక్సైజురివిన్యా, కొలదిగ తగ్గుదలజూచెను. 1926-27 సంవత్సరమున వీనియందొకను తగ్గుదల గలుగునని ఆర్థికసభ్యు

రూహించెను. లాండు రివిన్యా విషయ మెట్లులున్నను, ఎక్సైజు రివిన్యా తగ్గినందుకు ప్రజలు చింతింపజాలరు. మత్తుపదార్థములరాబడి ఎంత తగ్గిపోయిన, ప్రజల నైతికాభివృద్ధి కంతమేలు. అయినను, మాయరుగారి కిటిసితి భీతిగలుగ జేయుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు మద్యపాననిషేధమునకు ప్రోత్సాహ మొనగుటకు మారుగ, కేవలము రివిన్యాపైననే దృష్టిని నిగుడించుచో, త్రాగుడు తగ్గజాలదు. ఈవిషయమున అనవసరభీతిని అధికారులు విడిచి, ప్రజాసముద్ధరణకై కృషిసలుపుట వివేకము. రాబోవు సంవత్సరమున కృష్ణాజిల్లాలో ఆయకట్టులోచేర్చు నిమిత్తమిచ్చెడి ఇన్ స్ట్రక్షన్లక్రింద 13 లక్షలు సమకూరునని, ఊహింపబడుచున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునిమిత్తమురాబోవుసంవత్సరము లక్ష రూపాయలు మాత్రము గ్రాంటుచేయబడినవి. ఈ మొత్తము ప్రారంభపుఖర్చులకయినను చాలతక్కువయని మాయుద్దేశ్యము. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు పరిశోధనక్రింద లక్ష రూపాయల నిచ్చుచున్నపుడు సూతనముగ నేర్పడనున్న ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమున కెక్కుడుధన మొసగి యుండవలసినది. ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలను తెరచుటకు గ్రాంటుజేసిన మూడు లక్షల మొత్తము కడుహీనమని చెప్పవచ్చును. గ్రామవిద్యాలయములకొరకిచ్చిన ముప్పది నాల్గువేల మొత్తము విశేషోపయోగకరము గాజాలదు. పరిశ్రమలక్రింద నిచ్చిన సొమ్ములో 52,900 రూపాయలు క్రొత్తబోరింగు యంత్రములను కొనుటకు వినియోగింపబడును. ఇవి ఎంతవర కుపయోగపడునో ముందుగాని తెలియదు. గుంటూరు డివిజనును సివిలువర్కుల క్రింద మరల నెలకొల్పెదరని సూచింపబడినది. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో రెండవ పంట పండెడి ప్రదేశమును నిర్దేశించుటకు కొంతసొమ్ము వ్యయపరుపబడును. స్థానికసంఘములకు రోడ్లు వంతెనలక్రింద 7,72,000 రూపాయల గ్రాంటు ఒనగబడును. ఇర్రిగేషను పనుల విషయమున ఆంధ్రదేశముపై శీతదృష్టిపరుపబడినది. 158 లక్షలలో కోటిరూపాయలు కావేరి ప్రాజెక్టు కొనగబడును. పదిలక్షలు వైకారాహైడ్రోఎలెక్ట్రిక్కు స్కీముక్రింద వినియోగింపబడును. మద్రాసు కార్పరేషనుకు నీటిసప్లయ డ్రెయినేజిల నిమిత్తము 7½ లక్ష లొనగబడును. 11 లక్షలు కొచ్చిను తూత్తుకుడి హార్బరుల కీయబడును. ఆంధ్రదేశమున నీటి సౌకర్యములు మున్నగువానిని వర్షుచుటకు శాసనసభ్యు లీమారు ఎక్కుడు ప్రయత్నముల సలుపవలసి యుండురు. క్రొత్త మ్యునిసిపలు సవరణచట్టమును మాయరుగారు ప్రశంసించుటచే, నెవరును భ్రమపడజాలరు. పన్నులవసూలు నిమిత్తము రివిన్యాఆఫీసరు నేర్పరచుచో, మ్యునిసిపాలిటీల స్వాతంత్ర్య ముడుగంటును. ఇందుకు ప్రజలెన్నడును అంగీకరింపరని భావింపవచ్చును. మొత్తము మీద బడ్జెట్టును నష్టపుబడ్జెట్టుని చెప్పవచ్చును. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలకు డబ్బులభించుట దుర్లభమని తోచును. కాగితములపై నెన్ని చట్టముల గావించిన నేమి ప్రయోజనము? రిజర్వుడుశాఖావ్యయమే అధికము గనున్నది. జనరల్ పరిపాలనావ్యయము 229 లక్షల నుండి 235 లక్షలకేల పెరుగవలయునో తెలియదు. ఇది చాల హెచ్చునుటకు నందియము లేదు.

పోలీసు శాఖావ్యయము 189 లక్షలనుండి 193 లక్షలకు పెరుగుట శోచనీయము. పోలీసువ్యయమును చాలవరకు తగ్గింపవలెనని ఎంచవచ్చును. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ప్రభుత్వమునా రీశాఖలో జేయవలసిన వ్యయమును మానివేయవచ్చును. కోయంబత్తూరు రిక్రూటు స్కూలును నిలుపవచ్చును. 1925-26 సంవత్సరమున విద్యక్రింద గ్రాంటు జేసిన మొత్తముకన్న ఖర్చయిన మొత్తము తగ్గి పోయెను. పరిశ్రమలకు గ్రాంటుజేసిన మొత్తము తయ్య వ్యయము గాలేదు. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖాపరిపాలనమున కిది గౌరవము గాజాలదు. శాఖల కే తీరున నయినను హెచ్చుగ్రాంటులను సంపాదించుటకుమారుగ, ఇచ్చిన గ్రాంటులనయినను వినియోగింపకుండుట పాడిగాదు. ఆరోగ్యముక్రింద, 1926-27 సంవత్సరమున వెనుకటికన్న తక్కువమొత్తము నిచ్చుటకు కారణ మేమియో తెలియదు. మాయదుకారి బడెటనందు స్పష్టత కనుపించదు. భాషాచమత్కృతి యైననులేదు. విపాదకథనము మాత్రము గనుపించును. ఇట్టి డబ్బులు చూచి సంతృప్తి జెందు వారుండరు.

బిటిషు సామ్రాజ్య విశ్వవిద్యాలయ మహాసభ చర్చనీయాంశములు

కలకత్తా విద్యాలయ సూచనలు

కలకత్తా, మార్చి 1:- బిటిషు సామ్రాజ్య విశ్వవిద్యాలయ మహాసభయం దీదిగన విషయములను చర్చింపవలెనని కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారు సూచించిరి:— విశ్వవిద్యాలయములు జాతీయ జీవనము; విశ్వవిద్యాలయము చదువులలో అంతర్జాతీయ జాతీయజీవనముల ఏర్పాటు; విశ్వవిద్యాలయములు - వానాజాతి సమితి; స్టేటు, యూనివర్సిటీలకు ఆర్థికరీత్యాన విజ్ఞాన రీత్యానగల సంబంధము; విశ్వవిద్యాలయములు సాంఘిక చదువులు; విశ్వవిద్యాలయములు విద్యార్థుల ఆరోగ్యము, విశ్వవిద్యాలయములు రాజకీయ తారతమ్యములు; విశ్వవిద్యాలయములు, ప్రాచ్య పాశ్చాత్య విశ్వవిద్యాలయములలో ఉపాధ్యాయుల సుమారులు; విద్యాభ్యాసముతో ఎప్పుడోక విషయమును ప్రశ్నించి దేవుకొనుటకు ప్రారంభింపవలెను; వృత్తివిద్యలకు విశ్వవిద్యాలయములకు గల సంబంధము, విశ్వవిద్యాలయములు ఆధ్యాత్మికవిద్యకు కేంద్రస్థానములు.

(ఫ్రీ ప్రెస్)

కరాచినుండి లండనుకు రీడినములు

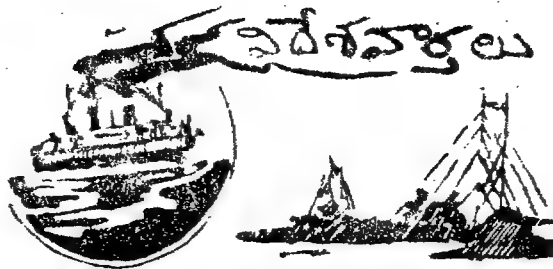
బొంబాయి, మార్చి 2:- కరాచీనుండి లండనుకు రీడినములలో నెగిరిపోవలెనని స్టేటు రెవెన్యూ సెంటును ఫ్లియింగు ఆఫీసరు బ్రూక్స్ను ప్రయత్నించుచున్నారు. పీరు నిన్న ఉదయం 2 గంటలకు కరాచీనుండి బయలుదేరిరి. చబ్బారు, బందరు ఆ బ్యాను, డిరీఆబారు, కాన్స్టాంటినిపొలు, వియన్నా కై డాలమిరు గా పీరు ప్రయాణము చేసెదరు. రాయలు వైమాని కోద్యోగులును చాలనుండి కరాచీనుండి ఉత్సాహముతో సాగనంపిరి.

(ఫ్రీ ప్రెస్)

పన్ను విచారణసంఘ నివేదిక

బొంబాయి క్రానికలు పత్రిక అభిప్రాయము (ఫ్రీ ప్రెస్ తంఱి)

బొంబాయి, మార్చి 1:- ప్రజాభిప్రాయము ప్రతినిధుల ద్వారా అసెంబ్లీయందు వ్యక్తిపరచినను దానిని ధిక్కరించుచు గావించబడిన పన్ను విచారణ సంఘము ఫలితము నిరాధారమైనదనియు, సంఘము సూచించిన సూచనలు ప్రజల రసమును పెండునట్లుగ తోపకేయుచున్నవనియు బొంబాయి క్రానికలు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

నౌకాదళమదింపులు

(-)

నూతన కార్యక్రమమున మొత్తము హెచ్చుట

సింగపూరు నౌకాశయము

లండన్, ఫిబ్రవరి 27:- 1926 నౌకాదళ వ్యయము క్రింద 58,100,000 పౌనులు మదింపుచేయబడెను. ఈ ఘాటు సాలుకంటె 2,400,100 పౌనులు తక్కువ. క్రొత్తగ నౌకలను నిర్మించుటకు నిశ్చయించుటచే 7285000 పౌనుల మొత్తము 9088000 పౌనులకు పెరిగినను ఈ సంవత్సరముకంటె తక్కువే మదింపు. 1925 జూలైలో పార్లమెంటుకు అందజేసిన నూతన కార్యక్రమము ప్రకారము క్రొత్తగ నౌకలను నిర్మించెదరు. పూర్వమున్న జర్మను నౌకాశయమునే క్రొత్తగ మరల నిర్మించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి కాని అయ్యది సాధ్యముకాకుండుటచే క్రొత్తగ సింగపూరునౌకాశయమును నిర్మించుటకు పూనుకొనిరి. కాని దానివలన క్రొత్తగ ఎక్కువవ్యయముగాదు. క్రొత్తకార్యక్రమము ప్రకారము ఖర్చు పూర్వపుచుదింపులకంటె తక్కువగనే యుండును.

అడ్మిరాలీ శాఖవారు మితవ్యముజేసి 5000000 పౌనులను మిగుల్పుటచేతను, రాచకీయపరిస్థితులు అనుకూలముగ నుండుటచేతను, నూతననిర్మాణ కార్యక్రమము ఫిరమగ ఏర్పడుటచేతను ప్రాతిమదింపులకంటె క్రొత్తనిర్మాణకార్యక్రమము తక్కువఖర్చునూత్రమే యగును.

రాయలుఇండియను మరై నావగా రాయలుఇండియను సముద్రవ్యాపార నౌకాదళమును మరల నిర్మించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. అయ్యది అడ్మిరాలీ వారి కిష్టమే.

మదింపుల వివరములు

రోసెరు పెంబ్రోకునౌకాశయములను ఎంతవర కవసరమో అంతవరకే ఉండుట కేర్పాటుచేయుటచే చాల మిగిలెను. దీనిని పార్లమెంటుగూడ అందుకొనెను.

నూతననిర్మాణము

రుగ్బీ, ఫిబ్ర 28:- క్రొత్త ఆర్థికసంవత్సరమునకు నౌకాదళ మదింపులు మొత్తము 58100000 పౌనులు. యధామన కాదిగ గ్రేటుబ్రిటను రెండు జలాంతర్గాములను మాత్రమే గట్టెను. ఇతరప్రభుత్వములవారు ఎక్కువగనే గట్టిరి. ఈ క్రొత్త వాటికి 9000000 పౌనులు ఏర్పాటుజేయబడెను.

మితవ్యము

ప్రత్యేకముగ ఏర్పడిన మూడు ప్రాయజరలను ప్రాతరకపు డెస్ట్రోయరులు 18 ని చీల్చివేయుటకు నిశ్చయించిరి. ఇంకొక 15 డెస్ట్రోయరులను బద్దలుగొట్టుటకు కలచెట్టిరి. ఈ కారణములచే అడ్మిరాలీ శాఖవారు అసలు నికరపుష్కలము నందు నిలవజేయుగొరి. లేనిచో మదింపులు 63000000 పౌనులయ్యెడిది.

నౌకా వైమానికదళము

విమానములను నడుపుటకు నౌకాదళ, వర్తకనౌకాదళములో ఉద్యోగులను 70 మందిని తరిఫీదుజేసిరి. 42 మంది ఇంకను తరిఫీదులోనున్నారు. 1923 లో ప్రభుత్వము అంగీకరించిన విధానము ప్రకారము సంపూర్ణముగ తరిఫీదును వైమానికదళమునకు సంబంధించిన నౌకాదళాధికారులు తరిఫీదును పూర్తిజేసికొనిరి.

దుక్కాని త్రిపువారలను అనగా విమానములను నడుపుటకు వ్యక్తులను నియమించిరి. పీరు తరిఫీదుఅనుకూలమున అడ్మిరాలీబోర్డువారి రెండు తమ ఆమోదమును దెలిపిరి.

క్రొత్తగ కార్యనిర్వాహక ఉద్యోగులను తక్కువకాలమే తరిఫీదును ఏర్పాటుజేసిరి.

అంతర్గాములను ఎదుర్కొను ప్రయత్నములు అభివృద్ధిగాంచుచున్నవి.

విమానములను ధ్వంసముజేయు ఫిరంగులనుగూర్చి శ్రద్ధగ ఇంకను ఆలోచించుచున్నారు.

నౌకాదళవర్గములో ఎవరిని తగ్గించ వలమకొనలేదు. 1926-27 సంవత్సరమునకు 102675 మొత్తముగను.

చీనా పరిస్థితులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంఱి)

తెలిపూల కై ప్రవచుతప్రచారము

పికింగు, ఫిబ్రవరి 28:- చీనాను రిపబ్లికన్ ఏర్పాటుజేసినపుడు ఇచ్చిన మత సామర్యత్వమును రద్దుజేయుచు కై ప్రవచుతమునకు ప్రతిపూల ప్రచారము జరుగుచున్నదనియు, వారు దేశములో అనేకచోట్ల సభలను గావించుచున్నారనియు, ఇట్టి ప్రచలనము దేశమునకు అరిష్టదాయకమనియు అందుచే అట్టి యాద్యములను సిబిలు, వైనిక గవర్నరులు ఆదించవలెననియు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

క్యాంటన్ రేవును మూయుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంఱి)

హాంకాంగు, ఫిబ్ర 28:- వై విషయమును ఆక్షేపించుటకు చాలనుంది సమాజేశమై కష్టము కమివనరు చర్యను ఖండించుచు నుపన్యసించిరి. ఎట్టి అల్లరిలేకనే సభ కెమ్మదిగ జరిగి పోయెను. క్యాంటన్ ప్రభుత్వాధికారులు, ప్రతిపూల సామ్రాజ్య బహిష్కరణోన్మేషనాయకులు, ఇతర చీనా అధికారులు, వర్తకసంఘమువారును కమివనరుచర్యను ఖండించిరి. కాని అల్లరులు జరుగలేదు. ప్రజలందరును సంతసించిరి అంకియు నెమ్మదిగ నున్నది. వర్తకము మరల తలయెత్తి సాగుచున్నది.

రెడ్ సమ్మె సంఘమువారు మంగు యీ చీనా ఆస్పత్రిని పోవలెనుపద్ధతుల ననుసరించి నడిపించుటకు అపుడే ఏర్పాటు జేసిరి.

విదేశపు ఆస్పత్రులనుగూడ ఈ ప్రకారమే నడిపించవలెననుచున్నారు. దీనికి ప్రతిఫలముగా అపుడే ఫ్రెంచి ఆస్పత్రిని మూసివేసిరి.

జాతినమితి-స్పెయిను

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంఱి)

మ్యాడ్రిడ్, ఫిబ్ర 28:- స్పెయిను జాతినమితిసంఘము వారు గావించినసభకు రోమనాన్సుతభువు అధ్యక్షతవహించి స్పెయిను జాతినమితియందు శాశ్వతస్థానము నక్షేపించుటెంతయు గొప్పవిషయమనియు, అట్టిస్థానమును స్పెయిను కీయతని అయ్యది స్పెయినుకు ఆ ప్రతిష్ఠ యనియు అందుచే జాతినమితిలో సభ్యత్వమును చాలిధిభుకొన వలసివచ్చు ననియు నుడివిరి.

గనుల విచారణసంఘమువారి నివేదికము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంఱి)

లండన్, ఫిబ్ర 28:- వచ్చేవారము గనుల విచారణ సంఘమువారి నివేదికము ప్రకటితమగు ననుకొనుచున్నారు. సంఘర్షణ విషయమునుగూర్చి కార్మికవాదకులు ప్రతిఆదివారము యుపన్యసించుచున్నారు. మేమాసమనరకు రాత్రింబవట ధంధికై పాటుబడెదనని కుక్కుగా రనిరి. కార్మికచారి క్రలో తమకు గొప్ప ఆఖండవిజయము గలుగుననిరి. కాని ఈ విజయము పోరాటములేకనే లభించుననిరి. ప్రభుత్వమువారును, యజమానులును పోరాటమును ప్రారంభించినచేత పెట్టుబడిదారుల రోజులు దగ్గరబడె ననవచ్చు ననిరి.

గనులపనివాండ్ర జీవితప్రమాణమును తగ్గించుటకు ప్రయత్నించినచేత ప్రేమయూనియనువారిందరును గనులపనివాండ్రకు తోడ్పడెదరని రైల్వేపనివాడకు క్ర్యాంపుగారు మట్లాడిరి.

కాని తనన్నేహితులలో కొంద రనుకొన్నట్లు అట్టి విషయంపప వచ్చునని కలంచననిరి.

జనరలు సర్ ఎఫ్. లాయిడుగారు చనిపోయిరి.

తపాలాకేసు

ముద్దాయికి 2½ సం॥ కరినశిక్ష

రంగూను, ఫిబ్రవరి 27:- రంగూను జనరలు పోస్టు ఆఫీసులో బట్వాడా గుమాస్తాగామండి తపాలా శాఖ వారి సామురు 15886-15-0 ను అపహరించి గట్టుపు పండుములలో ఖర్చుపెట్టిన పోసాను జిల్లా మేజిస్ట్రేటు 2½ సంవత్సరములు కఠిన శిక్ష విధించెను. ముద్దాయికి 15 సంవత్సరముల సర్వీసుకు లదు. ఇతడు తన నేరమును ఒప్పుకొనెను. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమువారు నిన్న తెజవాడలో సమావేశమై ఈ దిగువ రీతి తీర్మానించిరి.

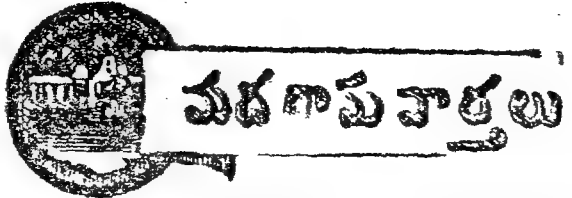
- (1) కాననపథల ఆభ్యర్థన నియమకమును స్థిరపరచుట కై ఈ సంఘమును తిరిగి 1 ఏప్రిల్ తేదీన సమావేశపర్చుననెను.
- (2) ఆభ్యర్థన నిర్ణయమును ఈ దిగువ నుదహరించిన ఉపసంఘమువారు గావించవలెను. గా. హరిసర్వోత్తమురావు గారు, సి. వి. యస్. నరసింహరాజుగారు, ఉమా ఆలిషా గారు, టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారు, చింతమనేని భావయ్య చౌదరిగారు.
- (3) ఆయా జిల్లాలలో కాంగ్రెసు సభ్యుల జయమునకై ఎల్లరు తగు కృషిచేయవలెను.
- (4) రాబడిన ఖాళీల భర్తీకి భారత కాంగ్రెసుసంఘము నకు ఈ దిగువవారు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి. కె. కోటిరెడ్డి గారు యం. యచ్. సి. సి. దొరసామిఅయ్యంగారు యం. యచ్. ఏ. సి. రామలింగారెడ్డిగారు యం. యచ్. సి.

(ఒక విలేఖరి)

కలకత్తా - మద్రాసా

నవాబు నవాబాలి చౌదరిగారి ఉపన్యాసము విద్యాభివృద్ధియే మహమ్మదీయుల గాపాడును (ప్రీతమే లెంత)

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 27—కలకత్తా మద్రాసావిద్యార్థుల కుడ్యేంచి ప్రసంగించుచు, యిస్లాము విజ్ఞానాభివృద్ధికొరకు ప్రయత్నించవలసినదనియు, సిద్ధాంతములు సంస్థల ప్రయోజనమునుగురించి సందేహములను బుట్టింపజాలవని బెంగాలు కార్యనిర్వాహక వర్గసభ్యుడు నవాబు నవాబాలి చౌదరిగారు చెప్పిరి. మహమ్మదీయుల నిష్పక్షిక సాంఘిక సమస్య ఎదుర్కొనియున్నది. సైత్తిక కాననములపై శాధారణపడియున్నది. హిందూముతము, తత్వశాస్త్రముల అధునిక విజ్ఞానము ప్రకారముగ సంపుటికరణములేక అన్యాయము గుర్తుప్రయత్నములు సల్పబడుచున్నవి. మహాశక్తులచే నశింపబడకుండ నుండవలయునన్నచో మహమ్మదీయులు ఉన్నత విద్య నాభివృద్ధిపరచును. అదియే వారలకు తరచిపాయము.

మదగాపేపాత్రలు

నచ్చిదానంద సంఘము:— ఈసంఘమువారు 6 వ తేదీన శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస జన్మదినోత్సవమును 7 వ తేదీన స్వామి వివేకనందచారి జన్మదినోత్సవమును తిరుపటికేంద్రంపేట వల్లభాగ్రహారం కార్యోచనను స్కూలులో జరిపెవరు.

కర్నాటకుల సభ:— చెన్నరాష్ట్రమునందుగల కన్నడ ప్రతినిధు లందరి సభ 24 వ తేదీన ఎస్. పాన్న స్వామి అయ్యరుగారి అభ్యుత్థతికింద జరిగెను. రా. బి. డా॥ సి. వి. రామరావుగారు (బెంగళూరు) కన్నడ విశ్వవిద్యాలయవాఙ్మయకర గూర్చి ఉపన్యసించిరి.

ఈదిగువ తీర్మాన ముమోదించబడెను:—“కన్నడ విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించుట అవుసరమనియు, యందు విషయమై సి. వి. రామరావుగారు ఆధికారుల సందర్శించి తగు చర్య దీక్షింపవలసినది యీసభవారు తీర్మానించిరి.” ఇందు 2వ యమై ఒక ఉపసభు మును నియమించి తగు విధాన మేర్పరచుటకు యీసభవారు బలంచుచున్నారు.

ఒక యువకుడును ఒక పిల్లవాడును నిన్నరాత్రి చూత్రలో పోట్లాడుకొనిరి. పిల్లవాని వెంటబడి వాడుకొట్టెను. చెబ్బలుకొట్టి వచ్చుచుండగా పిల్లవాని తల్లి (50 సంవత్సరములు) పోట్లాటకు వచ్చుటకే ముద్దాయి ఆమెను బాటుపట్టుకొని దిట్టముగా తన్నెను. ఆమె క్రిందబడి వెంటనే చనిపోయెను. పోలీసువారు వచ్చిరిగాని ముద్దాయి పారిపోయెను. సబ్జిక్ట్ స్పెక్టరులు శ్రీమగిరిరావు క్రైస్టెలుగార్లు విచారింపచున్నారు.

శనివారము నాడు ముత్యాలపేట పీఠిలో నొక బాలిక పోవుచుండగా ఎదురుగుండా ఒక ఆవువచ్చి పొడిచి త్రొక్కి పోయెను. బాలికకు గాయములుతగిలి ఆస్పత్రికి తీసుకొనిపోగా చనిపోయెను.

కలకత్తామెయిలు ఆలస్యము:—పి. యస్. ఆర్. బండి ఆలస్యముగట్టచేత కలకత్తామెయిలు సెంట్రలుస్టేషనుకు 8 గంట లాలస్యముగావచ్చెను. చాలతొందరగానే వచ్చుచుండెనుగాని నూటూరుపేట వంతెనవద్ద చిన్నప్రమాదముజరిగెను. బండి మదరాసుకు 48 మైళ్ళ దూరములో మిక్కిలి వడిగావచ్చుచుండగా నూటూరుపేట వంతెనమీద అస్పష్ట ఒక ముసలివాడు దాడిబోవుచుండెను. డ్రైవరు చూచి మోతవేయించెనుగాని ముసలివాడు వెనుకకువచ్చుటకు బదులుగా తొందరలో వంతెనమీదనేయుండుటకు పరుగెత్త వారంభించెను. అప్పటికప్పుడే రైలు వంతెన సమీపించెను. (బేసలు వేయబడెను. అయినప్పటికీ వాడు క్రిందపడిపోయెను. చేతులమీదను వెద్దగాయములుతగిలెను. ఆరైలులోనే వానిని కేవలము ఆస్పత్రికి గొనివచ్చిరి.

రాకపోకలు:—బెంగళూరు కెల్లెన ఏ. రామస్వామి మొదలియారగారు నేడువచ్చిరి. దివాన్ బహదూర్ యం. కృష్ణకౌ నాయరుగారు నేడువచ్చిరి.

తమిళనాడు కాంగ్రెసుకమిటీ స్వరాజ్య పార్టీ అగ్రకుడు యస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారును సి. వి. జయరాఘవాచారిగారును ఢిల్లీకి బోవుటకై రాత్రి బొంబాయి మెయిలులో వెల్లిరి.

రెవిన్యూబోర్డుసభ్యుడు దివాన్ బహదూర్ టి. రాఘవయ్య సి. యస్. వి. గారు నిన్నరాత్రి వాల్తేరువెల్లిరి.

మగ్గే రా శ్రీ, సి. వి. యస్. నరసింహరాజు, టి. ప్రకాశం కె. వాగ్దేవరావు పంతులుగార్లు నేడుదయము చెన్నప్పరిచి.

మిస్. సెవెల్, మిస్ మాయోనుఆను యిద్దరుఆమెరికా స్త్రీ ప్రయాణికులు నేడుదయం కలకత్తా మెయిలులో మద్రాసువచ్చిరి. ప్రభుత్వ సందీర్శనను ఆతిథులుగానున్నారు.

డోర్నకలు బివప్పు సోమవారముదయం మదరాసు చేరెను.

లా కాలేజి పోలీసుస్టేషను సబ్జిక్ట్ స్పెక్టరు సోమవారము నాడు 20 సంవత్సరముల వైకిలు దొంగను పట్టుకొనెను. వాని వద్ద నాలుగు వై కిక్ల దొంగెను. వానిపేరు మోసెను.విచారణ జరుగుచున్నది.

గొప్ప వనోత్సవము

శ్రీ శ్రీ శ్రీ చెన్నపురి గవర్నరు, వైకొంటెన్ గోశ్వత్ గార్ల పోషకత్వముక్రింద

నర్సు క్లబ్బు వారి

సహాయార్థమై గవర్న మెంటు హౌసు బయలునందు

6-3-1926 తేది శనివారము నాడు సాయంత్రము 4-30 గం॥ నుండి

నిశిత్రావరకు జరుగును.

శ్రీ గవర్నరుగారి బాండు, లంకాపైరు ఫుసిలైర్సు

2 వ బటాలియన్ బాండు హాజరగుదురు.

“మద్రాసు మెయిల్” ఆఫీసు లేక మిస్సివ్త్ కంపెనీ అణాలు 8 యొద్ద టిక్కెట్లు వెలకుదొరకును. మెనర్సు పి. ఆర్ అందు సన్ను లిమిటెడ్ వారిచే వెలగల ఒక వెండిబహుమతి అదృష్టవంతుడైన ఒక టిక్కెట్టు స్వంత దారుని కివ్వబడును.

పిల్లలక సగము ధర యూనిఫారములో నున్న సర్దుకల ఉచితము

వేడుకలలో కొన్ని ఈదిగువ తెలుపబడినవి.

రైపుల్ రేంజి	సెక్రిటరేటు పార్టీ
లక్ష్మిదేవ్	వారు అరవమునందు (తురు.
జిప్పిఎకాంపుమెంటు	బాన్ క్లెట్టింగు హాలునందు ప్రదర్శిం.
కంజూరర్	కోకొనట్ మైన్ స్కూల్ బాల్

కాబారెట్ డిన్నర్

పోర్టుల్ కోర్టునందు రాత్రి 8 గంటలకు భోజనము ఏర్పాటుగలదు. (ద్రాక్షరసము లేక టిక్కెట్టు 1 కి రు 5) యిప్పుడే ఆర్డరును పంపుడు. టిక్కెట్టుకు గవర్న మెంటు హౌసునందున్న మేజరు డి. పి. జాఫ్టానుగారికి వ్రాసిన బడయగలరు.

టి	పిల్లల వ్యాయామములు
గాడిదసహరి	ఏనుగసహరి
వేడుక గాచుట్టుట	సౌఖ్యగృహములు
అదృష్టము తెలుపుట	అంగళ్లు, నంచలు, తెల్లవనుగ
సాగముకలుగజేయునట్టి	అంగరాయిములు (స్వారి
చిత్తరువులు	శ్రీ గవర్నరుగారి బాడిగార్డుల సంగీత

బ్రాహ్మణుల యాజమాన్యము క్రింద

హిందూదేశీయ ఫలహారములు హిందూదేశీనాట్యము కంట్లాక్తుగారిచే సప్యో బాల్ ఇతర ప్రదర్శనములు లంకాపైరు ఫుసిలైయర్సు లాడువేడుక బాండు మేళము తున్నీసుకోర్టునందు సృత్యము రాత్రి 7 గం॥ నుండి ప్రారంభము

చెన్న పురి శాసనసభ న్యాయకలాశాలవిద్యార్థి మరణము

జేసరలు హాస్పిటలునందు శ్రీ శమును
ని రా క రిం చు ట

ప్రభుత్వమువారి అసంతృప్తికరమగు
స మా ధా న ము

సభాకార్యక్రమమును నాపవలె నను ప్రతిపాదన
చెన్న పురి శాసనసభ ఈదినమున నూతన స్వరాజ్యపక్ష
సభ్యుడగు వెంకటరంగం నాయుడుగారు రాజభక్తి ప్రమాణ
మును దీగుకొని సభ్యత్వము స్వీకరించిరి. వీరు గతనెల 20 వ
తేదీన జరిగిన ఉత్తరాగ్రాము బై-ఎలక్షనునందు విజయ
మందిరి.

ప్రశ్నోత్తరములు

ఈదినమున ప్రశ్నోత్తరముల సమయమున చెన్న పురి
జయల్లోనున్న రాజకీయఖయిదీల స్థితిని గురించియు, మరణా
స్థయందున్న న్యాయకలాశాల విద్యార్థిని, జేసరలుహాస్పిటలు
లో కేర్లుకొనుటకు నిరాకరించిన విషయమును గురించియు
ప్రశ్నోత్తరములు కంభవృష్టిగా గురిపెను. పి. ఆంజనేయులు
గారు న్యాయకలాశాల విద్యార్థి మరణ
మునుగురించి ప్రశ్నించగా, స్థానికస్వపరిపాలన మంత్రిగారు,
ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, ఈవిషయమును గురించి, స్వతంత్ర-జన
రలు పంపిన నివేదికమును సభవారియెదుట నుంచిరి. ఆసమయ
మున జేసరలు హాస్పిటలునందు ద్యూటీమీద నున్న ఆఫీసరులు
సర్జను కె. వి. బానుగారు కేసు తీవ్రతను సరిగ గ్రహనింపక
పారబాటు జేయుట నీరివాదము తటస్థించె ననియు, అతనిపై
చిర్య దీనుకొనబడుననియు అప్పుడు ఖాళీలు లేక ఆవిద్యార్థిని
వైద్యశాలలోనికి కేర్లుకొనలేదనియు ఇట్టివిషయములు తరుచు
సభవిందుమనే యుండు ననియు స్వతంత్రజనరలు గారు తెలిపిరి.
ఇందుపై పి. రామలింగారెడ్డి, సభ్యమూర్తి, సామి వెంకటాచలం
రెడ్డి, పి. వి. వెంకటరమణ అయ్యంగార్లు చాల సభ్యమెంటరీ
ప్రశ్నల గరిపించిరి. మంత్రిగారు రాప్రశ్నలకు సమాధాన మొస
గుచు, జేసరలు ఆస్పత్రియందు మంచముల సంఖ్యను హెచ్చు
జేయువిషయ విచ్ఛేదము దలపెట్టరనియు, జేసరలు ఆస్పత్రిని
పునర్నిర్మాణ మొనర్చు విషయ మాలోచనయందు నున్నదనియు,
అప్పు డీవిషయ మాలోచింపబడుననియు నుడిపిరి. ఈసమాధా
నము చాలమందికి ఆసంతృప్తిని గలిగించెను.

సభ్యమూర్తిగారు రమ్యపైన "జేసరలు ఆస్పత్రిలో వైద్య
సహాయము నిరాకరింపబడిన న్యాయకలాశాల విద్యార్థి మరణ
మును గురించియు- ఈవిషయమున మంత్రిగారు రీదినమున గావించిన
ప్రకటనమును గురించియు చర్చించుటకుగాను సభాకార్య
క్రమమును నిలుపవలె"నని ప్రతిపాదించుచు ఇది అత్యంతావశ్య
కమైన ప్రజాహితమును విషయ మనియు, మంత్రిగారింపగిన
సమాధానము చాల అసంతృప్తికరమగు నున్నదనియు, వారు
ప్రస్తుత విధానమునే సాగించునట్ల చాలమంది రోగులు తగు
వైద్యసహాయము లేక మరణింపవలసి యుండురనియు నుడిపిరి.
అధ్యక్షు డీ ప్రతిపాదన సక్రమమైనదే యని ప్రకటించిన తరు
వాత స్థానికస్వపరిపాలన మంత్రిగారి ప్రతిపాదన నాడేపించిరి.
కాని ఇరువదికంటె పెక్కువరుండి సభ్యులు ప్రతిపాదన కను
కూలముగ లేదుటచే అక్షేపణ గ్రహింపబడెను. సభాకార్య
క్రమమును నిలుపవలెనను ప్రతిపాదన సాయ:శ్రమ రెండు
గంటలకు చర్చకు వచ్చును.

కేటి మధ్యాహ్నము చెన్న పురి శాసనసభయందు సభ్య
మూర్తిగారిచే సభాకార్యక్రమమును నిలుపుటకు గావించబడిన
ఉపపాదన వాటునకుపెట్టబడి విగిహయెను. ఇట్లు, ప్రభుత్వ
పక్షములు ప్రతిపాదనకు నుండిరి. శాసనసభ తిరిగి 4 వ తేదీన
సమావేశమగును.

శ్రీయుత గరిమెళ్ల సత్యనారాయణ గారి నల్లి మరణము

"మాకొడ్డి తెల్లగొరతనము" అనపాటవ్రాసి మూడేండు
కారాగృహ వాస మనుభవించిన అసహాయవాది కవి గరిమెళ్ల
సత్యనారాయణ బి. ఎ. గారి సతి క్రిందటి నెల 25-వ తేదీన
గంజాము జిల్లాలో స్వ గ్రామము నందు పుటి జబ్బుచే
కాలము కేసని దెల్పుట కెంతయు విచారించుచు నున్నాము.
కవిగారికి తగినకష్టము వచ్చినందుకు చింతిలుచు వారికి మాసా
నుభూతి దెల్పుచున్నాము.

1926-27 చెన్న పురి లోటుబడ్డెటు

ఆర్థికసభ్యుడు మాయుగుగారి ప్రసంగము

76.46 లక్షలు లోటు

ఆదాయము 1634 లక్షల 20 వేలు

ఖర్చు 1710 లక్షల 66 వేలు

57 లక్షలు రాష్ట్రీయకృషిములలో తగ్గెను

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమున కొకలక్ష

బడ్డెటు సంఖ్యల సింహావలోకనము

ఆదాయము

వ్యయము

(లక్షలు)			(లక్షలు)	
1925-26	1925-26	1926-27	1925-26	1926-27
బడ్డెటు అంచనా రివెన్యూ అంచనా బడ్డెటు అంచనా	రివెన్యూ ఎస్టిమేటు			
1651.79	1641.96	1634.20	1641.96	1710.66
ల్యాండు రెవెన్యూ			76.46 లక్షలు లోటు	
750.67	750.02	746.52		
ఎక్సైజు				
499.23	487.13	485.85		
స్టాంపులు				
238.33	243.81	247.05		

ఆయవ్యయనట్టిక

అనంతర మార్గిక సభ్యుడగు టి. ఇ. మాయుగు, ఆయ
వ్యయనట్టికను ప్రవేశపెట్టుచు నుపన్యసించిరి.

ఆర్థికసభ్యుడు, ఆయవ్యయనట్టికను ప్రవేశపెట్టుచు, ఒక
గంటసేపు ఉపన్యాసమును చేసిరి. వారి యుపన్యాసము, మొద
టి బెంచీమీద కూర్చొనిన ఏకొలది సభ్యులకుదప్ప దూరముగ
కూర్చొనిన వారికెవ్వరికిని వినిపించలేదు. వారందరూ, తరువా
త పంచిపెట్టబడిన ఉపన్యాసపు ప్రతులనుండియే విషయముల
దెలిసికొనవలెను. ఆర్థికసభ్యుడు మాటలాడిన గంటసేపులోను,
సభలో ఏవై పునందునుగూడ ఉత్సాహ నూచకమును చప్పట్లు
గాని, తదితరచివ్వుములుగాని ఏమాత్రమునులేవు. ఆర్థికస
భ్యుడు ముగించి కూర్చొనినపుడు మాత్రము కరతాశ్శబ్దములు
వినవలెయ్యెను. ఈవత్సర మార్గికసభ్యుని ప్రసంగము చచ్చచప్పగ
నున్నదని, చాలమంది సభ్యులు నిరుత్సాహమును వెల్లెబుచ్చిరి.

1924-25 లెక్కలు

మదరాసు ఆర్థికసభ్యులగు టి. ఇ. మాయుగుగారు
నేడొసంగిన బడ్జెటు ఉపన్యాసమునందు ముంగ 1924-25
సంవత్సరము నికరపు లెక్కలు యీ దిగువరీతిని దెప్పిరి.

1924-25 సంవత్సరమునందు 1,627.59 లక్షలు రా
బడి. యీ 1,657.07 లక్షలు ఖర్చు. 29.48 లక్షలు కొరతవడి
యుండెను. ఆసంవత్సరపు లెక్కలఅంచనాలనే తిరిగి సవరించు
నపుడు (రివైజుడు ఎస్టిమేటు) 41.88 లక్షలు నష్టమువచ్చునని
దలంచియుండిరి. ఆసంబడ్డెటు ప్రారంభపు అంచనాలో
1,677.22 లక్షలు ఆదాయము, 1688.09 లక్షలు వ్యయముం
డుననియు నూచింపబడెను. ఈసంఖ్య లేమయు సంతృప్తికర
ముగ లేవు. సవరింపబడిన అంచనాలో నూచింపబడినదాని
కన్న ఆదాయము 348 లక్షలు ఎక్చెను. మొత్తమవ్యయము
26.02 లక్షలు లెక్కకుకొన్ని స్కీములు అనుకొనినంతే పూర్తిగా
అమలుజరుపక వాయిదావేసియుంటచే యీతగ్గదల సభ్యులచే
ను. బడ్జెటు మొదటిఅంచనా 1,677.22 లక్షలుండ నిజాయితీకి
ఆదాయము 1627.59 లు మాత్రమే వచ్చెను. 49.63 లక్షలు తగ్గిపోయెను. భూమి శిస్తు
21.81 ల, ఎక్సైజు రాబడియందు 23.54 లక్షలు యీతగ్గద
లోకరినవి. వ్యయమునందు ముఖ్యముగా అసాధారణ ఖర్చుల
క్రింద 22.92 లక్ష లభికనయ్యెను. ఆర్థికసభ్యుడు 19.45 లక్ష
లు వ్యయమయ్యెను. నిడుడు భూపానులు వరదల వల్ల నీఅసాధా

రణ వ్యయము యిప్పటికిని భరించుకొనుచున్నాము. ఆర్థిక
సభ్యులందు, నీటి సరఫరాకు, డ్రైయనేజి విధానములను
గ్రాంటులను ము లగనము రాబడిక్రింద పారబాటున చేర్చి
యుంటచే ఆపారబాటు సరింపగా, యీవ్యయమయ్యెను. నీవి
లు వరుగులకు గాను 15.28 లక్షలు
వ్యయము, పారస్తుక్రింద 6 లక్షలు
రివెన్యూ నుండి కాపిటలులో చేర్చబడెనను యీవ్యయము
కొంతవరకు తగ్గెను. కాని చాలవిషయములలో ఖర్చుపెట్టవలసిన
బాధ్యత వాయిదా బడినదే గాని పూర్తిగా దొలగలేదు.

ముగియు బడ్జెటు 1924-25:—ముగియు మూలమున
180.17 లక్షలు చేరినవి. ఈదినవ రీతి పంచడ మయినది:—
రాష్ట్ర ప్రభుత్వము వారు నికరముగ చెల్లించవలసిన ముగము
లు, ఆద్యాప్నలు 66.27 లక్షలయ్యెను! కాపిటలు హెడుల
క్రింద 18.19 ల. రాబడిలో తరుగుసవరించుటకు 29.48 ల. కావ
లసియుండెను. ఇంకను 16.29 ల. విగిలియుండెను రాబడిలోనిక
సభికుగ తిరుగ వచ్చునని సరింపబడిన అంచనాలోనూచింప
బడుటచే 146.25 ల. పంచబడినట్లుగా నూచింపబడెను. కాని
వైటు సెక్రటరీగారి అనుమతిపై స్థానిక సంఘముల నీటిసరి
ఫరా గ్రాంటులు 12.22 ల రివిన్యూ లెక్కలను మార్పుచే
కాపిటలు హెడ్స్ క్రింద వ్యయము 14.53 లక్షలు తగ్గెను.
పూర్వపుసత్వరముల మొత్తము 7.77 ల తిరిగి రివిన్యూలో
చేర్చబడెను. అడవి, పరిశ్రమల కాఖులక్రింద కొంత రివిన్యూ
నుండి కాపిటలు లెక్కలో చేర్చవలసియుండెను. రాష్ట్ర
ప్రభుత్వము ముగములు ఆద్యాప్నలక్రింద అనుకొనిన దాని
కన్న 5.42 ల. అవసరమయ్యెను. ఈమార్పులవలన కాపిటలు లెక్కలలో ఉపయోగింపబడవలసిన
16.29 లక్షలు విగిలియుండెను. ఈసంవత్సరము లెక్కలలో
చేర్చబడెను.

1926-27 బడ్జెటు అంచనా

అంచనాలో అనుకొనినదానికన్న 50 లక్షలు తక్కు
వాదాయము వచ్చిన సంవత్సరములో ప్రతిఫలరాశిత్యముము
50 ల అధికముగుట ఆర్థికాందోళనకు కారణముగుననుటకు సంది
యములేదు. ప్రస్తుతసంవత్సరము బడ్జెటు తయారుజేయవలెను
రాబడి నిరుత్సాహకరముగను, రాబడిని మించినవ్యయములు
అగుపడుచుండెను. ఈవత్సరము రాబడి 1651.79 ల అంచనా
నేయబడెను. ఇది 1924-25 లో నిజముగావచ్చిన రాబడికన్న

24 ల అధికముగనున్నది. ఇందులో 17.85 ల కేవలము లెక్కలపద్ధతిలో పుస్తకములందు సంఖ్యలు మార్చబడియున్నవచ్చినవి. నల్ల మందు కొనుబడి ధర కట్టుటలో మార్పు కలెను. మిగిలిన 11 లక్షలు ఒక కాఖనుండి యింకొక కాఖకు లెక్కలమార్పుల వలన వచ్చినలాభము. అందలి కొన్ని మార్పులకుల నీవలన వివరించెదను:— భూమికిని ఆదాయములో 10% ల. హెచ్చునని అనుకొంటిమి. ఇట్టి రూపముగ 4% లక్షలు వచ్చుననుకొంటిమి. రిజిస్ట్రేషన్ నందు 1% నిలిపి వర్తమానము 1% మిగిలు ననుకొంటిమి. కేంద్ర ప్రభుత్వము వారితోగల లావాదేవీలందు 1% లక్ష మిగిలుననుకొంటిమి. ఇరిగేషన్ మున్నగు కాఖలందు వ్యయము తగ్గించిన 9% మిగిలు ననుకొంటిమి. మరెయ్యక వైపున ఎక్సైజు ఆదాయము నందు 8% ల. స్టాంపుల ఆదాయముల 3% పరిశ్రమ ఆదాయము క్రింద 2% లక్షలు తగ్గినను కొంటిమి. అదవికాఖాదాయము 1% విద్యాకాఖ 60,000 క్గవచ్చును. అటుక్రిందటిసంవత్సరము ఆదాయము పన్నులన 1% ల వచ్చెను. ఈవత్సర మిది పూర్తిగ తగ్గిపోయెను.

సవరింపబడిన ఆదాయము

ఆదాయములు ఎంతవరకు సవరింపబడునో ముందుగా పరిశీలించి నికరవ్యయముల ఆదాయముగూర్చి నుడివెదను. 1925-26 సం॥ 1,641.86 ల. ఆదాయమువచ్చును. అనగా మొదటి ఆదాయము 9.88 ల తక్కువ. ఆదాయపుపన్ను రాబడి అభివృద్ధి చెందుటచే మనకీవత్సరము 3% ల. అదనపు ఆదాయము లభించెను. మొదటి ఆదాయములను సవరించుననుకొంటిమి. కాని కేంద్ర ప్రభుత్వమువారితో లావాదేవీల పరిష్కారములలో 1.94 ల. అధికముగ చెల్లింపవలసివచ్చెను. రిజిస్ట్రేషన్ ములు తగ్గింపబడిన రాష్ట్రములకు సుంకముల ఆదాయమున ముదరాదులవచ్చుచుండెడి భాగము రద్దుచేయబడునని భారత ప్రభుత్వ ఆర్థికసభ్యుడు నుడివియుండెను. తత్ఫలితముగా యామార్పు తటస్థించెను.

ఈవిధముగ ఆదాయములందు 10.89 ల. తగ్గెను. ఇంతవచ్చుననుకొని కారణమేమియో యింకొక విచారితము. రివెన్యూ నుండి చెల్లింపవలయున్న ఇరిగేషన్ పనులవ్యయము 5.6 ల. అధికవగును. ఇందువలన ఆదాయమునందు యంతము తగ్గించవలసియుండును. వరదలవలన, తుపానులవలన ఇరిగేషన్ పనులకు కలిగిన నష్టము తొలగించుటకుగాను యామొత్తము చెల్లింపబడెను. ఈమొత్తము మిగిలినవిని యెడల యితర కాఖలందుండి 5.63 ల. లోటు అగుపడును. ఇందుకుముఖ్య కారణము స్టాంపుల ఆదాయము 5.43 ల. తగ్గుట. కొవిను హాబిల నిర్మాణమునకు చెల్లింపబడిన మొత్తమునందు కొంతభాగము తిరువాంకూరు కొవిను దర్బారులు వాపసు చేయుటచే నిలిపి వర్తమాన ఆదాయము హెచ్చెను. అయితే ప్రతియేడు యిట్టి ఆదాయము లభింపదు. కేంద్ర ప్రభుత్వముల వారును యితర ప్రభుత్వములవారు వాకియుండి 1.54 ల. వాపసు జేసిరి. ఈమొత్తముగూడ ప్రతియేడు వచ్చునది కాదు. ఇట్టి వేయితర అధికాదాయముల మొత్తము 1.76 ల. కొన్ని మైనర ఆంశములవలన 1.85 వేల ఆదాయము తగ్గును. అంచనాలకుంటే ఆదాయము 6.40 ల. తగ్గునని యెంచుచున్నాము. 1923-24, 24-25 సం॥ భూమికిని తాలూకా స్థానిక సంఘములను వాపసుచేయవలసిన మొత్తము 7 ల. అవ్వవలయుననుకొంటిమి. గోదావరి, కృష్ణజిల్లాలందు మొక భూమిని పల్లపు భూమిగ మార్పుటకు పుచ్చుకొన్న నజరానాల్లను తదితర రాబడులవలన 12.74 ల. ఆదాయము యిచ్చునని తొలగించెను.

ఎక్సైజు ఆదాయమునందు 12.10 తగ్గెను. అదవిలో 8.19 ల. తగ్గెను.

ఇక వ్యయముగూర్చి ఆలోచించుచున్నాము. మొదటి అంచనా ప్రకారము మన వ్యయము 1622 21 ల. రాష్ట్రీయ కప్పము తగ్గుటవలన 29.58 ల. నిలువ చేయబడెను. ఈ మొత్తము కష్టిమెంటరీ గ్రాంటులతోరకు చెల్లింపబడెను. ఇందు 1.80 ల. అత్యావశ్యకముగ ఇరిగేషన్ పనుల కొరకు చెల్లింపబడెను. మిగిలిన మొత్తము మాత్రమే సాధారణ వ్యయముల కొరకు వినియోగింపబడెను. అనగా మొత్తపు వ్యయము 1649-13 ల. కాని నికరవ్యయము 1635.77 మాత్రమే అగునని తలంచుచున్నాము. ఈవిధముగ నింకను 6.19 ల. సంవత్సరమునకు నిలువ యుండును.

ప్రస్తుత సంవత్సరము ఋణముల బడ్జెటు సవరింపబడిన అంచనాలగూర్చి యెక్కువ వివరింపవలసిన అవసరము లేదు. ఈవత్సరము 101.21 ల. ఋణము కావలెననుకొంటిమి. కాని జూలయిలో యామొత్తమును 88.69 లకు తగ్గింప గల్గితిమి. నిరుదు మిగిలినది 16.29 ఉండుటచేతను, యా వత్సరము మిగిలినవచ్చు 6.19 ల. ఉండుచేతను అనుకొన్న దానికన్న ఋణము తగ్గించ గల్గితిమి. అదపులక్రింద ఖర్చు 1.21 ల. ఇరిగేషన్ క్రింద 8.88 ల. వ్యయ వధికమయ్యెను. ఇందుకు బదులుగ నిలిపి వర్తమానలో 8.21 ల. ఋణములు అడ్వాన్సులక్రింద 8% వ్యయము

తగ్గెను. కొవిను హాబిల నిర్మాణమున 5% ల. రాగా వ్యయపాద్యములను ఋణములక్రింద 6% ల. యివ్వవలసివచ్చెను. ఇట్లు యితర మార్పులతోగూడ అంచనాను 4 ల. అధికము వనూళ్లగుటచే యా యేడు 6% ల. మిగిలెను. ఈ మొత్తముతో 1926-27 లెక్కలు ప్రారంభమగును.

1926-27 బడ్జెటు అంచనాలు

ఇకను 1926-27 బడ్జెటు అంచనాల వివరము. ఆదాయముక్రింద 1634 20 లక్షలు అంచనా వేయబడినది. అనగా యాసంవత్సరం రిజిస్ట్రేషన్ మొత్తములకు 7.75 లక్షలు తక్కువైనది. అసలు మార్పులేవము 84 వేల రూపాయలలో వచ్చినది. ఈ మొత్తము ఇరిగేషన్ XI క్రింద 40.88 లక్షలనుండి దీయవలసి వచ్చెను. అనగా రిజిస్ట్రేషన్ అంచనాలకు 6.92 లక్షల తక్కువయ్యెను. ఈసంవత్సరము మాత్రము వచ్చు ఆదాయము మొత్తము 18 లక్షలని తలచబడెను. ఇందు కృష్ణజిల్లా ఇంక్లావ్ నుండి 18 లక్షలు జేరును. కాబట్టి సామాన్యము ఆదాయము నందు 17 లక్షలు యెక్కువగనని అంచనా వేయబడినది. ఈ మొత్తములో 2% యెక్కువగనని 9 లక్షలను రిజిస్ట్రేషన్ అందు రిఫండ్లవలన తగ్గు 6% లక్షలుగూడ జేరినది. స్టాంపుల వలన 70 వేలు వచ్చును. రిజిస్ట్రేషన్ వలన 91 వేలు వచ్చును. ఒక్క ఎక్సైజులో 128 లక్షలు యింకను తగ్గుటవలన ఆర్థికముగ కొంతభయము గల్గుచున్నది. 1924-25లో బోర్నిస్యాయెడల మొత్తముమీద 17.14 లక్షలు తగ్గినది. 1923-24లో వచ్చిన 522.10 లక్షలతో బోర్నిస్య 45.28 లక్షలు తగ్గును. ఎక్సైజు విధానముగూర్చి క్రిందటిసారి కా ససభ్యులందు పూర్తిగ చర్చింపబడెను. ఇప్పుడు ఆర్థికసభ్యులతో నేను మాట్లాడుచున్నాను ఆదాయమునందు దప్పుడే తగ్గునని గానించుచున్నది వ్యయమువైపున యావిధానము సావరణలో బెట్టుటకు యెక్కువజెబ్బి ది పెట్టవలసి వచ్చుచున్నది. ఇకర మార్పుల దిపార్టుమెంటు ఆదాయములలో గలవు. అవి యెప్పుడును మారుచుండును. ల్యాండు రెవెన్యూ, ఎక్సైజు, స్టాంపులవలన మొత్తం ఆదాయము 1680% లక్షలలోను 1.7% లక్షలు వచ్చుననుకొందుము. అనగా నూటిలో 28 పిసిల్ల వే వచ్చును. ఋణములవలన సరిగ్గా లేకపోవుటయు సూత్రాన్నివ్వి ఆర్థికసభ్యులు నమ్ముటయు వీనిమార్పులకు కారణముగ ముందును. కాబట్టి యాసంవత్సరము ఖర్చు బెట్టుటకు వనడ 1634.20 లక్షలు జేరునని అంచనా వేయవచ్చును. ఈ మొత్తమునందు మే వ్యయంకముల నిర్ణయంప వలెను. వ్యయములనిర్ణయించుట సులభముగ గానించవచ్చును. మనవిప్పుడేంకే ఖర్చు జేయుచున్నామో పరిశీలింప వలయును. ఎక్కువైన యెడల చాల అవసరమైన వానికి ఖర్చుజేయుటకును, చాలకున్నయెడల అసలముగాని యంకములను కోసేయుటకును ఆలోచింపవలెను. మన ఖర్చులు చాలవరకు ప్రతిసంవత్సరమును వచ్చుచున్నవేకన్నవచ్చునవి. ప్రతిసంవత్సరమును అదివరకు భారములే వచ్చుచుండును. కాని యేసంవత్సరమున కాసంవత్సరము సరి పెట్టుట మాత్రము సులభము కాదు. గట్టిగా మనకింత ఖర్చు కాల్వోతముగ నగునని చెప్పవచ్చును గాని నిశ్చయముగ లేకుండ మారుచుండు విషయము నొన్నియో దానిని మట్టియుండును. ఒక సంవత్సర ముఖర్చుతో సరి యనుకొన్న మరు సంవత్సర వట్టి ఖర్చు యింకొకటి యుండదు. ఉన్న స్థితిములకే యెంతో ఖర్చుండును. క్రొత్తపనులకు క్రొత్తనిర్మాణములు మనుష్యులు గావలసియుండును. కాబట్టి చేయవలసిన పనియు ఖర్చును ఒకటియే యైనను యేసంవత్సరమున కాసంవత్సరము కాసంవత్సరము యెన్నెన్నియో మార్పులను చేర్చుటను జగురుచేయుండును. ఇప్పుడును నిర్మాణముల నైనను ఒకటి తీరన మార్పు లేకుండ ఖర్చులను సరి పెట్టుటకు వీలుండ కుండుననుకొని రెండు ఆంశములు గలవు. ఒకటి, 1921లో జీతముల మార్పులతో ఆఫీసర్ల అందరకును జీతములు హెచ్చుచుండును. ఇంక్రిమెంటు స్కేలు ప్రకారము జీతములు వాటంతట నవియే హెచ్చుచుండును. ఎక్కిడనో దుర్నడత క్రింద దీనివేయబడునది. చాలవట్టి జీతమును నిర్ణయించుటకు బహుళ ఇంక్రిమెంటు స్కేలు పద్ధతియే బెట్టుబడినది. తాత్కాలిక నిర్మాణములకు గూడ వీపద్ధతియే వర్తింప జేయబడినది. క్రొత్తగా జేర్చుకొను వారికి క్రొత్తగా నొకకనీసపు జీత మేర్పాటు జేయబడినది. కాని యిప్పుడున్న ఎస్టాబ్లిష్మెంటులకు ఇంక్రిమెంటులు స్కేలుల విషయమై నిర్ణయించుటలో క్రొత్త స్కేలులలో ఖర్చు జూచివేయబడును. అందుచేత యాఇంక్రిమెంటు స్కేలులవలన ఫలితము సంవత్సరము సరిగ్గానే చెల్లివచ్చుచున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగులసంఖ్య మారకున్నను ఖర్చు యెక్కువేయగుచున్నది. ఇంకను యిది పూర్తిగాలేదు. ఈసంవత్సర మిందువలన ఖర్చు 13% లక్షలు అంచనావేయబడినది. వచ్చే సంవత్సరము యింకను 9% లక్షల తేర్పాటుజేయవలెను. ఇంక్రిమెంటు స్కేలుల బెట్టుటవలన ఎస్టాబ్లిష్మెంటుల నెక్కువజేయవచ్చును సగటు ఖర్చు లేకున్నట్టికి కొన్నియెండ్లు పట్టును. ఎస్టాబ్లిష్మెంటు

యెక్కువైన కొలదియు పనివార లెక్కువైన వారికియు లెంత కాలమునాటికో లేలును. సంవత్సరము ఖర్చులు పెరుగుచున్న అంశమునూపర్ ఆన్యుయేషను అలవస్సులు పెన్ననుగలవు. ఆయవ్యయ ప్రత్యేకమునం దిచ్చిన సంఖ్యలబట్టి యిరుజువుగాక పోవచ్చును గాని 1924-25 లెక్కలతో సరిగా పోల్చునలెన్న 1926-27 సంఖ్యలకు పెన్ననుల మొత్తము 6 లక్షలుజేర్చి 1924-25 లో బెంగళూరునందు తిరువనంతపురములో చెల్లించిన పెన్ననుల మొత్తములను 8.95 లక్షలను ఆసంవత్సరము రాష్ట్రీయ కాఖ క్రింద పారబాటున ఖర్చు వ్రాసిన దానిని తీసివేయవలెను. కాబట్టి అసలు యెక్కువ దాదాపు 9% లక్షలయ్యెను. అనగా సంవత్సరమునకు 4% లక్షల చొప్పున నయ్యెను. దీనినిబట్టి ప్రతి సంవత్సరమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు పెన్ననుల క్రింద ఆర్థిక ప్రతిపత్తి ప్రకారము విజేండ్లు యంతము త్రవలును జెల్లింపవలయును. ఇకను అప్పుచే వడ్డీనితగ్గించుటయో అప్పు అసలేలేకుండజేయుటయో అంశములవలన ఖర్చుయెక్కువగానున్నది. అప్పు యెక్కువజేయుకొలదియు రెంటిక్రిందను యెక్కువ యాయవలెను. న్యాయ ప్రకారము అప్పుజేయవలసినదిగాక సంస్కరణముల నాట నుండియు ప్రతిసంవత్సరమును జేయుటకై కొంతము త్రవనుపప్పు జేయవలసివచ్చెను. ఈఅంశములేగాక ప్రతిసంవత్సరమును వచ్చే సంవత్సరమునకు క్రొత్తఖర్చుల నొప్పగించును. చాలస్థితిములకు పూర్తియగులోపల కొన్ని సంవత్సరములు ఖర్చుయెక్కువగును. ఒక క్రొత్త భవనముగట్టుటకు నాలుగైండ్లు ఖర్చుగావచ్చును. అట్లే ఒక క్రొత్త యెస్టాబ్లిష్మెంటుగూడ కొంతకాలమునకు పూర్తియగును. ఈవివిధ క్లిష్టము లన్నియు నాలోచింప గా అనుకొన్న ఆదాయము ఖర్చును బాలకులు గానించును. 1926-27 లో అప్పుడే 8.91 లక్షలు ఖర్చుజేయుచున్నది. అనగా క్రొత్తఖర్చు లేమియులేకుండ బడ్జెటును సమముజేయవలెనన్న అంతము త్రవను మనము అప్పుజేయవలయును. అప్పుడే క్రొత్త స్థితిములకు దిపార్టుమెంటు లనేకములనుండి రికరెంసు ఖర్చుల క్రింద 17.52 లక్షలకును, నాన్ రికరెంసు ఖర్చులక్రింద 141.61 లక్షలకును డిమాండులుగలవు. 1926-27 లో అసలు ఖర్చు క్రింద డిమాండులలో రికరెంసు మొత్తము 11.95 లక్షలును నాన్ రికరెంసు 69.69 లక్షలునుగలవు. ఆర్థిక సంఘము నెదుట 83% స్థితిములంచబడెను. ఇందు 272 స్థితిములగిరింపబడెను. వీని యన్నిటికిని మొత్తము ఖర్చు 66.84 లక్షలు. 42 స్థితిములు 12.31 లక్షలు ఖర్చుననవి అతముఖముగానివి యుంచెను. 10 స్థితిములు 99 వేలు ఖర్చుననవి కంగీకారమియ్యకపోయెను. మూడుస్థితిములు 1.40 లక్షలకు వానిని యింకను విభజింప లేదు.

వ్యయనిర్ణయము

ప్రభుత్వమువారి సామగ్రినంతను పరిశీలించి యాస్థితిములక్రింద వచ్చేసంవత్సరము రికరెంసుఖర్చులకు 11.33 లక్షలును, నాన్ రికరెంసు ఖర్చులకు 61.22 లక్షలును నిర్ణయించెను. అనగా మొత్తముమీద రికరెంసుఖర్చులు 16.51 లక్షలును, నాన్ రికరెంసుఖర్చులు 128.14 లక్షలును అగును. కాబట్టి 1926-27 లో ఆదాయమునుండి 1710.66 లక్షలు ఖర్చుగను. అనగా ఆదాయము చాల 76.46 లక్షల తక్కువగును. ఇంతఅప్పును తోడు యెక్కువగుటయేనో సభవారు చెబునుకొనగోరవచ్చును. దీనిని రెండువిధముల సరిగ్గాంపవచ్చును. రాజకీయకార్యములందు కొంతకాలము మందముగనుండి ఒక్కసారి అంగలపంగలతో పనిజేయునెడల రాష్ట్రీయయొక్క రాజకీయ పరిపాలనాభీవృద్ధికి భంగకరముగ నుండును. ఆర్థికపరిస్థితులవలన ఒక నాటి కెప్పట్టికైనను స్తంభింపవలసి రావచ్చును గాని అట్టికాల మింకను రాలేదు. మన ఆదాయములను లక్ష్య చేడకుండనున్నది. అవియే దేశమునకు భాగ్యములములు. అడ్డములేకున్నయెడల యీ ఆదాయములు గత కొలదివత్సరములనుండి చాలకున్నను అభివృద్ధిగాగలవు. వానినిగంజాపద్ధతి ఆక్షేపణీయముగ నున్నను ఫలవంతముగ లేకున్నను క్రొత్తయంక్రిమెంటు నిర్మాణవచ్చును, లేదా ఉన్న యంక్రిమెంటుని సభివృద్ధి జేయవచ్చును. క్రొత్తఖర్చులెక్కువ జేయుటకు ముందు యింకను ఆదాయములముల పరిశోధింపరాదాయని యమగ వచ్చును. అయితే సామాన్య పరిస్థితు లేర్పడిన నేనందు కొప్పుకొందును. కాని ముందు మనము నాన్ రికరెంసు ఖర్చుచాలవరకు లేకుండునటులజూడవలయును. రెండవది యేమనగా భారత ప్రభుత్వమునకు మన ఆదాయముల నుండి యిచ్చు2% కోట్ల విరాళమునుగలదు. దీనిని రెగ్గించెదమని ప్రభుత్వము వారనుచున్నారు. ప్రతిసంవత్సరమును బడ్జెటు తయారు జేయునప్పుడికిని భారత ప్రభుత్వమువారింను యెంతవరకు తగ్గించెదమో తెలియదు. కాని యేదో యింకను కొంత తగ్గించినయెడల మన మనుకొన్నలోటు కొంత తగ్గువచ్చుననుకొందును ఈ ఆశలు నెరవేరుచుండెను. భారత ప్రభుత్వ ఆర్థిక సభ్యుడు 1926-27 బడ్జెటును ప్రవేశ

దెట్టును తమకు మిగిలిన 180 లక్షలలో రాష్ట్రీయ కష్టముల తగ్గించుటకు 25 లక్షలు వినియోగింప బడునని చెప్పెను. ఇందు చెన్నపట్టణమునకు 57 లక్షలు తగ్గించబడునని డిమాండ్ చేసెను.

ఇట్టి సూచనలు ఫలితమురకును నమ్మి దని పూర్వము భవము దెల్పుచున్నది. ఈనిలవన మరెంతర ప్రయోజనముల కుపయోగింప వలసినదని యెవ్వరును ఇక్కడగాని ఢిల్లీలోగాని ఉపపాదించరని నమ్మెదము ఈ57 లక్షలును తగ్గబడవలసిన మన మింకను 19.46 లక్షలు లోటుబడెదము. ఈమొత్తమును అప్పు జేసి పూర్తిజేయవచ్చును. ఈసంవత్సరము 6 19 లక్షలు మిగులు ననుకొను చున్నాము. ఇదివరకు సంవత్సరములో కష్టముగా ఖర్చు వ్రాయబడిన సెక్షన్ ఖర్చులని చెప్పిన దానిని 17.91 లక్షలు నమ్మెను. ఈమొత్తములను అప్పును తగ్గించుట కుపయోగింపగోరెదము. కాబట్టి 1926-27 సంవత్సరమునకు క్రొత్తఖర్చునకు 72.55 లక్షల సేర్పాటుజేసి ఉన్న అప్పులో 4 1/2 లక్షలను తగ్గించగలదము.

క్రొత్త స్కీములు

వచ్చే సంవత్సరము బడ్జెటులో అత్యంత ముఖ్యములగు క్రొత్తస్కీములకు పంతెంత ఏర్పాటు చేయబడునో యిగమిద క్కు ప్రముఖ విమర్శించెదను.

విద్య - ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

మొత్తము రు 72,55,000 ఖర్చులో రు 14,59,000 విద్య కొరకు పోవుచున్నది. వీనిలో నూతన ప్రాథమిక పాఠశాలల స్థాపనకు 8.18 లక్షలు, ఒక లక్ష ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయమునకు మరియొక లక్ష మదరాసు విశ్వ విద్యాలయములోని రెండవ గ్రంథాలయములకు సహకారము ఇవ్వ సెక్టింగు ఏజెన్సీని బలపరచుటకు రు 89,500 ఏర్పాటు చేయబడినది. నిలవ, సహాయమును పొందుచున్న పాఠశాలల పరికరముల గ్రాంటుకును, నిర్మాణములకును, స్థానిక సంఘముల విరాళములకును పోవుచున్నది.

వైద్యశాల క్రింద రు 4,96,800 ఏర్పాటు చేయబడినది. ఇది గవర్నమెంటు ఆస్పత్రుల అభివృద్ధిలకును స్థానిక సంఘములయొక్కయు ప్రయత్నము ఆస్పత్రులయొక్కయు గ్రాంటులక్రింద పోవుచున్నది. గ్రామాదులందు వైద్య సహాయము నభివృద్ధి చేయుటకు రు 84,000 ఏర్పాటు చేయబడినది.

నీటి పారుదల క్రింద రు 4,17,000 కనబడుచున్నది. చాచాపు యామొత్త మంతయు నీటిపారుదల శాఖలో మైన పనులకే వినియోగింప వలసియున్నది.

ఆడవులు 1 1/2 లక్షలు తీలుకొనుచున్నది. ఈమొత్తము ముఖ్యముగా ఆడవులనుండి చెట్లు మొదలగు వానిని కొట్టుటకును రోడ్లను నిర్మించుటకును ఆడవులనుండి సంపాదించవలసిన వాటిని సంపాదించుటకును కావలసియున్నది. అనామలెయిస్టిఫర ప్రాజెక్టుకు రు 81,800 కావలసియున్నది.

పోలీసుశాఖ క్రింద కోయంబత్తూరులో సెంట్రల్ రిక్రూటు స్కూలును తిరిగి తెరచుటకును స్వేచ్ఛలు పోలీసు దళములను తిరిగి ఏర్పాటుచేయుటకును మదరాసు సిటీలో ట్రాఫిక్ కంట్రోలు నిమిత్తమై అడివనలు పోలీసు నభివృద్ధి చేయుటకును రు 1,49,000 కావలసియున్నది. కల్లూరులో కొంతపని జరుగుచున్నది. అవన్నయు స్వల్పవిషయములు.

ప్రజారోగ్యముక్రింద రు 2, 38, 500 కావలసియున్నది. అడివనలో హెల్త్ ఇన్స్పెక్షరులు హెల్త్ ఇన్స్పెక్షరులు టీకాలు వేయువారు ఇందు ముఖ్యవిషయములు. క్రొత్తపాటరు సప్లయస్కీములకు 1,87,000 రూపాయల వాన్ టెరింగు గ్రాంటు కావలసియున్నది.

వ్యవసాయముక్రింద రు 1,78,000 కావలసియున్నది. దీని క్రింద నే వె టె రి న రి కో. ఆ ప రే టి పు క్రొత్తలు చేరుచున్నవి. అనకాపల్లిలో అగ్రికల్చరల్ స్టేషను నభివృద్ధి చేయుటకును చెరకుతోటల నభివృద్ధిచేయుటకును ముఖ్యముగా రు 88, 600 కావలసియున్నది.

పరిశ్రమలశాఖకు రు 1, 96, 000 ప్రత్యేకించబడినది. పారిశ్రామిక పాఠశాలల గ్రాంటులకు రు 94,500 గ్రాంటును పంపింగు బోరింగు బ్రాంచిలో కావలసిన యంత్రములను కొనుటకు రు 52,900/-ను యందు ముఖ్యములు. వివిధశాఖలక్రింద నిమ్మబాకులు, కల్లూరులు క్రిమిలు సెటిల్ మెంటుల సంబంధమున కార్మికశాఖవారు చేయుచున్నపనులకు రు 4,07,100 కావలసియున్నది. మరి రెండుజిల్లాలో కొన్నిపనులకు రు 62,000 కావలసియున్నది.

స్టేషనరీప్రింటింగులక్రింద ముఖ్యముగా గవర్నమెంటు ప్రెస్సు కొరకై రి లిన్ టైపుయంత్రములనుకొనుట. రు 1,15,000-

ఎట్రోమొత్తముగా అన్ని శాఖలకును కలిపి సివిలువర్క్సు అనే తలక్రింద ఖర్చులు చేయబడును. క్రొత్తపనులక్రింద మొత్తము రు 28,06,100 ఏర్పాటుచేయబడినది, నూతన తంజా

పూరు సర్కిల్ నిర్మాణము, గుంటూరు డివిజన్ పునఃస్థాపన, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో రెండవవంటును పండించుటకు సిబ్బంది మొదలగు అడివనలో ఖర్చులక్రింద రు 75,900. రోడ్లు వంతెనల నిమిత్తమై స్థానిక సంఘముల గ్రాంటులక్రింద రు 7,72,000.

ఋణము

ఇకను ఋణముల లెక్కనుగూర్చి చెప్పెదను. సివిలు బడ్జెటు అంచనాలలో యామొత్తము 289.61 లక్షలుగ తెలుపబడినది. కాని 57 లక్షలు రిమిషనువచ్చుటవలన నిది 232.61 లక్షలకు తగ్గును. ఈవిషయమై కొంత వివరింపవలసియున్నది. ఈసంవత్సరము 6 3/4 లక్షలు అప్పుజేయ నవసరములేదు. ఎందుకనగా గడచినసంవత్సరములో ఋణప్రములం దీమొత్తము పయోగింపకుండ మిగిలియున్నది కాపిటలఖర్చు 158 29 లక్షలు మొత్తమేర్పరుప బడినది. ఈమొత్తములో 1 కోటి మేటూరుప్రాజెక్టుకుకావలెను. అందుకు మొత్తముఖర్చు 6 కోట్లకు మించును. ఈయంచనాలకు భారతమంత్రి అంగీకారమొసంగుటచేత తన్నిర్మాణాంశములగూర్చి క్రొద్దగ నాలోచింపబడినది. ఇందువలన దుబారాఖర్చు గాకుండ కొద్దిసంవత్సరములలోనే ఈప్రాజెక్టు పూర్తియై మనకు లాభము కలుగగలదు. 1926-27 లో ప్రారంభింపవలసినట్టిగాని నిర్మాణములో నున్నట్టిగాని యిరిగేషను కాలవలకు 28.65 లక్షల మొత్తమేర్పరుపబడినది. పెన్ననల మొత్తముక్రింద 6 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడినది. భారతమంత్రి యు త్తరపుప్రకార మికముందీ పింఛనుల మొత్తమును కాపిటలఅంశముక్రింద చేర్చి 15 సంవత్సరముల మొత్తముమీద రివిన్యూనుండి సమానముగ చెల్లించుచుండవలయును. ఆడవులు ఇతర వ్యాపారముల కొరకు ముఖ్యముగ సిరికోనానాట్ల కొరకు కాపిటలు ఖర్చు 179 వేల ఏర్పరుపబడినది. ఋణముజేసిప్రారంభించిన ముఖ్యమైన సివిలు భవనములు కొన్నింటికొరకు కింకను 11.85 లక్షల మొత్త మేర్పరుపబడినది. పైకారపాడ్రో-ఎలెక్ట్రిక్ ప్రాజెక్టు కొరకు 10 లక్ష లేర్పాటుచేయబడినది. ఈ నిర్మాణము వచ్చే సంవత్సరము ప్రారంభము చేయుట కనుకూల పడినట్లును. రాష్ట్రీయఋణములు అడ్వాన్సులక్రింద 85.48 లక్ష లేర్పాటు చేయబడినవి. ఈమొత్తములో 7 1/2 లక్షలు చెన్నపురి కాన్స్ట్రక్షన్ నీటి సప్లయ డ్రెయినేజీ స్కీమునకు ఋణమియ్యబడును. కొచ్చిన్ తుత్తుకుడి రేవులకు 11 లక్ష లీయబడును.

స్థానిక సంఘముల రోడ్లు వంతెనలకు 6 లక్షలీయబడును. ఇతర ముగిసిపోలిటీలకు 15.81 లక్షలీయబడును. ఈమొత్తములో ముఖ్యముగ కోయంబత్తూరు నీటిసప్లైకి 8.77 లక్షలును, వధుర డ్రెయినేజీస్కీముకు రు 2 1/2 లక్షలును పోవును. వ్యవసాయ దారులకు ఋణము లిచ్చుటకు 27.32 లక్షలు నిర్ణయింపబడినవి. ఇందు 5.68 లక్షలు తంజావూరు తిరుచనాపల్లి జిల్లాలో ఒండుగొట్టుకొని పోయిన భూములను బాగుజేయుటకై సహకార సంఘములకు అడ్వాన్సు లీయబడును. ఇక మిగిలినసొమ్మును నిమ్మబాకులకొరకై గృహనివేళన ఫలములను సంపాదించుటకును కల్లూరు సహకారసంఘములకు ఋణము లిచ్చుటకును సహకారశాఖయందు గృహనిర్మాణసంఘములు పశురక్షణసంఘములు భూమితనశాఖలకు మొదలైనవానికి సహాయము జేయుటకు వినియోగింపబడును. ఈసంవత్సరము బడ్జెటును సమముజేయుటకై 75.46 లక్షలను అప్పుజేయవలెనని తలంచి 6 మి గాని ఇప్పు డామొత్తము 19.46 లక్షలకు తగ్గినది.

సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టినప్పటినుండియు మనము ఋణముల నేర్పడునగ జేసినదియు మనము క్లుప్తముగా విమర్శించెదము. ఆర్థికప్రతిష్ఠి ప్రకారము మనకు 985.12 లక్షలు ఋణము తేలెను. ఇందు ఇరిగేషన్ కాలవలక్రింద నైన కాపిటలఖర్చు 875.26 లక్షలుగలవు. దీనిమీద భారతప్రభుత్వమునకు వడ్డీయిచ్చెదము. కాని యామొత్తమును తిరిగియిచ్చు బాధ్యతలేదు. ప్రాతరాష్ట్రీయ ఋణములక్రింద తేలిన మొత్తము 107.86 లక్షలకులవు. ఈమొత్తమును సంగీ కు 9.50 లక్షల చొప్పున తీర్చవలయును. వచ్చే ఆర్థికసంవత్సరమునకు మన యప్పు 1510.49 లక్షల మొత్తమును. అనగా 6 ఏండ్లలో 525.37 లక్షలు ఎక్కువయ్యెను. ఈ 6 ఏండ్లలో మనము అప్పుజేసిన దానిలో 161.39 లక్షలు చెల్లించెదము. వడ్డీ ఖర్చులు 274.18 లక్షలగును. ఈసంఖ్యలనుజూచి భయపడ నక్కరలేదు. ఏలనగా మనముజేసిన అప్పువలన చాలవరకు ప్రతిఫలము వచ్చుచున్నది. ఈ మొత్తములో 310.16 లక్షలు మన మితరుల కిచ్చిన ఋణముకలదు. అది తిరిగివచ్చును. మన సెల్లింగ్ బడియుండు ఋణము 65 లక్షలు మాత్రమే. అయితే లోపమే మన ఆదాయములనుమధ్య ఋణములకొరకు ఏమియు మిగలకుండ నున్నది. ప్రతిసంవత్సరమును ఇందులకు కొన్ని లక్షలు చేర్చబడవలసిన భారాదగ్గియునుగ నున్నది. ఇప్పుడు మన యార్థిక ప్రయత్నములకు అడ్డువచ్చునటువంటి యింకమునుగూర్చి కొన్ని మాటలు చెప్పెదను.

ఋణసర్దుము బాగుగనుండి తేజము సంపత్నవృద్ధిమై ఆదాయములు సమానముగనుండి కాలమెప్పటికివచ్చునో చెప్పటకు జ్యోతిశాస్త్రము సంపూర్ణముగ గానరాదు. ఋణపుటలో నూతన మార్పులు జరుగుచుండును మన యంచనాలు తలక్రిందగుచుండును. అందువలన కష్ట ని వారణ కార్యములకు వరదలు తుపానులవల్ల కల్గు నష్టములను పూడ్చుటను ఎంతయో ఖచ్చితుండును. మధ్యసంవత్సరములలో జరిగిన ఋణమార్పులవలన చాల నష్టము కలిగెను. 1921-25 సంవత్సరములో కొన్నిచోట్ల వరదలవలన కల్గిన నష్టమునకు 4 లక్షలు ఆదాయము తగ్గిపోయెను. వరదలు తుపానుల నష్టము యొక్క మరమ్మత్తును గాను ఆసంవత్సరము క్రింద సంచితమునకు గాను 95 లక్షలు అంచనాలు వేయబడినవి. ఇందు 24 3/4 లక్షలు 1926-27 సంవత్సరమున కావల వచ్చు ఆదాయమునుండి పెట్టవలయును. ఈ దురదృష్టములన్నియు కల్లుటవలన కాజీరీ డెల్టాలో పనులు సరిగా జరుగుటలేదు. డబ్బును చెడిపోయిన వానిని బాగు చేయుటకే గాక వరదల పూర్వము న్నస్థితిని ఆభివృద్ధి చేయుటకుగూడ వినియోగింపవలెను. ఈవిధముగ నష్టములు కల్గినపుడు బడ్జెటు క్రింద అంగీకరింపబడిన వ్యయములలో తగ్గించుటయో ఆపుటయో చేయవలసిన పనియని యందురు. ఇందువలన కొన్ని శాఖలకు నష్టము గల్గును. ఇందులకుగాను రిజర్వు నిధిని ఏర్పాటుచేసి ఇట్టి విపరీతపు ఖర్చులు వచ్చినప్పుడు దానిలో నుండి ఖర్చు పెట్టవలెనని నూచింపబడినది. ఇట్టిది కరవు రక్షణనిధి యని యొకటి కలదు. ఈ రాష్ట్రమునందు మొత్తము 89.66 లక్షల వరకు పెరుగవచ్చును. అందులకు ప్రతిసంవత్సరమును 6.61 లక్షలు చేర్చబడుచుండును. కాబట్టి యీనిధి నుండి రివిన్యూ నష్టమును కుపయోగింప వీలులేదు. రోడ్లు వంతెనలను బాగు చేయించుటకు వీలులేదు. కరవును నివారించుటకై యిరిగేషన్ కాలవల నిర్మాణమునకుమాత్ర ముపయోగింపవచ్చును. ఎందులకై నీడబ్బు చాలదు. వచ్చే ఆర్థికసంవత్సరము ప్రారంభమునాటి కీమొత్తము 2165688 రూపాయలగును. ఈప్రకారము 40 లక్షలగుట కింక 4 సంవత్సరములు పట్టును. అనగా మనము ఋణసర్దుములపై నాధారపడియుండవలయును. మనము మన ఆర్థికచక్రమునందు దీలోపమును తొలగింపుకేర్పాటు చేయ లయును. ఎందులకై నను డబ్బు నిలవదయ్యాప్పుడే యిటు వంటినిధి నేర్పాటుచేయవచ్చును. డిక్రీలేదే యిటుకలచేయుట ఎట్లు కష్టమో లోటువచ్చునప్పుడు రిజర్వునిధి నేర్పాటుచేయుట కష్టము.

మన ఆర్థికనిర్మాణమునందు ముఖ్యముగ విచారించవలసిన విషయము మరియొకటి గలదు. మనఆదాయములలో చాలమొత్త స్థానికసంఘముల మూలములకు తోడ్పడుటకు పోవును. ఈ మూలములకంటె తోడ్పడి యొక్కవజేసినను సరిగా వానిఖర్చులకు తూగి పనిజేయుటలేదు. అందుచేతనే వానిపాలనము బాగు జేయవలసియున్నది. వసూళ్లలో చాల అక్రమమున్నటుల గా నించుచున్నది. గత మూడువత్సరములలోను డిమాండులో నూటికి 85 చొప్పునకన్న తక్కువయే వసూలయ్యెను. ఈవిషయమై నాసహాధ్యాయి గౌ. పానుగల్లు రాజాగారు క్రొద్దతో చాచుచున్నారు. ఇందువలన నభివృద్ధి గల్గునని నమ్మెదము. స్థానికసంఘములు యాభారమునందు తోడ్పడుటకు బదులు వానినే యెదురుదెట్టుటవలన రాష్ట్రీయార్థికములకు కష్టముగ నుండెను.

ఆర్థికశాఖోద్యోగుల కభినందములు

ఇకను గౌరవమెవ్వరికియవలెనో వాటియవలసియున్నది. గత వత్సరము ఆర్థిక శాఖ సిబ్బంది యును ద్యోగులును తమ భారములను నిర్వహించిన విధములకు కృతజ్ఞత దెలుపవలసి యున్నది. స్వాతంత్ర్యమువలన యెప్పుడును కనిపెట్టవలసి యుండును, బోగు, ప్రానుగారలు తమ బాధ్యతల నిర్వహించిన విధమునకు కృతజ్ఞత దెలుపవలసి యున్నది. ప్రెసాన్సుకమిటీ, పబ్లిక్ ఆక్సాబ్ల్యుకమిటీ సభ్యులు తోడ్పడిన దాని కభినందనముల దెలుపుచున్నాను. సిసిరో ఇన్స్టిట్యూట్ మితవ్యయమే మంచి ఆదాయ మూలము. ఆర్థికశాఖ యెప్పుడును యావిషయమునే సృష్టియందుంచుకొని పనిచేయుచుండును.

రాష్ట్రీయ కష్టములు తగ్గినను ఆర్థికసిద్ధి చక్కబడినటుల దెలుపవలసినందుకు నాకు ఆశాభంగముగ నున్నది. వచ్చే సంవత్సరము ప్రతికూలపరిస్థితులు మరల గలుగక పోవచ్చును. అట్లే న యెడల 1926-27 సం. ము సేను తలంచిన దానికన్న యెక్కువ అనుకూలముగ ముగియవచ్చును. ఇదివరకు గల్గిననష్టములను పూడ్చుకొనుటకు కొంత డిమాండ్ వలయును. తరువాత అనుకూలపరిస్థితులలో వచ్చు నాదాయముగూడ సరిపోనన్ని అవసరము లుండనే యుండును.

సత్యాన్వేషణము

మహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

పంచదండ ప్రకరణము

నా ఇంగ్లండు ప్రయాణము

నేను ఆంగ్లదేశమునకు ప్రయాణమునకు ముందు ఆర్యవన పూర్వకముగా అనుమతినిచ్చెను. అంతట నేను అధికారాధిపతి బొంబాయికి బయలుదేరితిని. అప్పటికి నాభార్య ప్రసవమై కొన్ని నెలలుమాత్రమే యయ్యెను. అట్టివనితినను నాభార్యనువది నేను సీమకుబయలుదేరితిని. "జూను, జూలై నెలలలో భారతసముద్రము(యండియను ఓవును) చాలవడిదుడుకుగానుండును. మీతమ్ముడు (మహాత్ముడు) యిదివర కెన్నడును స్త్రీమరులో ప్రయాణముచేసి యుండలేదుగాన నవంబరునెలవరకును వెళ్లనీయకును. రెండుమాడు రోజులక్రితమే ఒక స్త్రీమరు గూడ గాలివలన మునిగిపోయినది" అని బొంబాయిలో కొందరు మిత్రులు మాఅన్నతో చెప్పిరి. అందువలన అప్పుడు నేను వెళ్లుటకు మాఅన్న అంగీకరింపలేదు. బొంబాయిలో నొక స్నేహితునియింట నాకు బస ఏర్పరచి మాఅన్న రాజకీయములపై మరల తనపనిలో ప్రవేశించెను. నాకు ప్రయాణపుభయములకు కావలసిన రూపాయలను నాకిమ్మని మాభావతో చెప్పెను. నాకుకావలసిన సహాయమంతయును చేయవలెనని స్నేహితులతోగూడ చెప్పివెళ్లెను.

బొంబాయిలో నాకేమియును ప్రాధుర్యములేకాదు. స్త్రీమరులో వెళ్లుచున్నట్లు కలలు వచ్చుచుండేవి. బహిష్కరణము

ఇంతలో మావర్ణమువారిలో నా ప్రయాణమునుగూర్చి ఆందోళనము ప్రారంభమైనది. అంతవరకును మావర్ణము (మారు బనియావర్ణము) వారెవరును సీమకు వెళ్లియుండలేదు. నేను సీమకువెళ్లదలచితినిగాన నన్ను వెలివేయవలెనని కలమువారికి కొందరికి ఆవేశముకలిగినది. ఒక సభ జరిగినది. కులమువారు చాలమందివచ్చిరి. నన్ను పిలువనంపిరి. నాకంత సాహసమెటులు వచ్చినదో నాకే తెలియదుగాని నేను నిర్భయముగా నాసభకు వెళ్లితిని. కులపుష్కడము నాతండ్రికిని చాల నెయ్యము కలిగి యుండెడిది. అతనికిని మాకును కొంతదూరపుబంధుత్వము కూడ కలదు. అతనిని నేటు అందరు.

"నీవు సీమకు వెళ్లకూడదని కులము వారందరును అభిప్రాయపడుచున్నారు. విదేశములకు వెళ్లుట వర్ణాచారవిరుద్ధము. అచటికి వెళ్లిన పిమ్మట సదాచారమునకు భంగము కలుగకుండ నుండుట కవకాశము లేదనిగూడ మేము వింటిమి. అచట పాశ్చాత్యులతోకలిసి భోజన పానీయాదులను జరుపుట తప్పని సరియగును" అనినేటు నాతోననెను.

"ఆంగ్ల దేశమునకు వెళ్లుట వర్ణాచార విరుద్ధ మెంతమాత్రమును కాదు. నేను చదువుకొనుటకే అచటికి పోవుచున్నాను. మీరు వేసినిగూర్చి చాల భయపడుచున్నారో వానిని మూడిటిని వదలివేసెదనని నేనిదివరకే దైవసాక్షిగా మాఅమ్మ యెదుట ప్రమాణముచేసితిని గాన నియమభంగము కలుగకుండ భగవంతుడే కాపాడునని నేను నమ్మెదను" అని నేను నడిచితిని.

"అక్కడకు వెళ్లిన పిమ్మట సదాచార మెంతమాత్రమును సాగదని మేము నిమ్మిర్మగా చెప్పగలము. మీతండ్రికిని నాకును గల స్నేహమును నీవెరుదువు గాన నామాటను నీవు వివసలెను" అని నేటునాతో చెప్పెను.

"అన్నీహమును నేనెరుగుదును. మీరు నాకు పూజ్యులే కాని యీవిషయములో మాత్రము నేనేమియును చేయలేను. నేను సీమకువెళ్లక తప్పదు. మాతండ్రికి ప్రీతిస్నేహితుడను విద్వాంసుడును నగు నొక బ్రాహ్మణుడును మాఅమ్మయును మాఅన్నయునుగూడ అనుమతి నిచ్చిరి" అని నేనంటిని.

"కులమువారి ఉత్తరవును నీవు లక్ష్యముచేయరా?" అని నేటు అనెను. "నేనేమిజేయగలను? కులమునా రీతియను లో కలిమిమగొన గూడదనియే నా అభిప్రాయము" అని నేనంటిని.

అమాటతో నేటుకు చాల ఆగ్రహము కలిగినది. అతడు దిగ్గరగా కేకలువేసి తిట్లపాగెను. నేను మారుమాటాడకుండ కూర్చుంటిని.

"నేటినుండి యీశిల్లవానిని వెలివేసితిని వీనికిసహాయము చేయువారును వీనిని సాగనంపుటకు స్త్రీమరులేవును వెళ్లువారందరును గూడ యెరు 1-4-00లు (సాలిగ్రామదానం) అపరాధమును చెల్లించవలెను" అనినేటు అజ్ఞనిచ్చెను.

నేను కొంచముగూడ చలించలేదు. నేటువద్ద నెలపుపుచ్చుకొని వెడలివచ్చితిని. మాఅన్న కీసంగతి తెలిసినవరకేమైన చెలింపనేమో అనిఅనుకొంటిని గాని అతడుగూడ చలించలేదు. "కులమువారు వెలివేసినను భయములేదు నీవుముఖ్యముగా సీమకు వెళ్లవలసినదేగాని మానగూడదు" అని మా అన్నవాడు జాబు ప్రాసెను.

ప్రయాణము

"ఇక ఆలస్యముచేయగూడదు. వీరందరును చేరి మా అన్నకు ఒత్తిడికలిగించినచో అతనిఅభిప్రాయము మారనో ఏమో అనినేను చాల తొందరపడసాగితిని. నెవ్వెంబరు 4 వ తేదీని ఒక స్త్రీమరు బయలుదేరుననియును ఆంగ్లదేశమున బారిష్టరుపరీక్షకు చదువుటకు జానగడు పట్టణవాసి యగు నొకకన్యక (వకీలు) అస్త్రీమరులో బయలుదేరుననియును నాకు తెలిసినది. ఆసంగతి నేను నన్నుపంపించవలసిన మిత్రుల కరిగించితిని. తగిన సహవాసము దొరికినదిగాన ముఖ్యముగా వెళ్లవలసినదే అని వారుగూడ నిశ్చయించిరి. మాఅన్నకు తంతివార్తను పంపగా అతడుగూడ అంగీకరించెను. అంతట రూపాయల నిమ్మని మీభావ నడిగితిని. నన్ను కులమువారు వెలివేసెదరుగాన నేనియ్యజాలనని ఆతడనెను. మా కుటుంబమునందు చాల అభిమానముగల యొకమిత్రునికడ కేగితిని. "ఆంగ్లదేశమునకు వెళ్లుటకు ముఖ్యముగా కావలసిన సామ్యము బదులిచ్చి మా అన్నవద్ద నుండి మీరుతిరిగి పుచ్చుకొనుడు" అని నేను కోరితిని. ఆతడు సంతోషముతో నంగీకరించుటయేగాక నాకు చాల ప్రోత్సాహమునుగూడ కలుగజేసెను. ఆరూపాయలను తీసుకొని వెంటనే స్త్రీమరుటిక్కెటు కొంటిని. ఇక ఉన్న బట్టలు మున్నగు సరంజాంలు కావలసియుండెను. ఇంకొక స్నేహితునకు వానిలో చాల అనుభవము కలదు. అతడు బట్టలు మున్నగువానిని సిద్ధపరచెను. వానిలో నాకు కొన్నివచ్చినవి కొన్ని నచ్చలేదు. అప్పుడు మెడపట్టు (నెకుటయి) అంటే నాకు చాల అసహ్యముగా కనపడెను. తరువాత నేను నెకుటయిలను ముఖ్యముగా పెట్టుకొనుచునే యుంటిని. పొట్టిచొక్కా (జాకెటు) ను తొడుగుట నాకు చాల సిగ్గుగానుండెను. ఎటులైనను సీమకు వెళ్లవలెనను కోరిక ప్రబలముగా నుండుటచే యీ చిల్లరవిషయములను నేనంతగా నప్రదు లెక్కచేయలేదు. తిను బండారములుగూడ సమృద్ధిగానే యుండెను. జానగడు వకీలుపేరు త్రియంబకరాయి ముజందారుగాడు. స్త్రీమరులో ఒక గదిలోనే ఆయనకును నాకును స్థలమును (బెరు) నామిత్రులు సమకూర్చిరి. ముజందారు గారికిని నాకును పరిచయమునుగూడ నామిత్రులే కలుగజేసిరి. ఆయన చాలలోకజ్ఞానమును అనుభవమును కలిగి యుండెను. నాకంటె వయసులో కొంచము పెద్దవాడుగా గూడ నుండెను. నాకు 18 ఏండుమాత్రమే వయసుగలచే అనుభవమేమియును లేదు. "ఈ అబ్బాయికి ఏమియును యిబ్బంది కలుగకుండ నేను చూచెదను. మీగు భయపడకుడు" అని ముజందారుగారు నామిత్రులకు ధైర్యము చెప్పెను.

చివరకు నెవ్వెంబరు 4వ తేదీని బొంబాయి నుండి నేను బయలుదేరితిని.

(మో.క. గాంధీ-ఎంగ్లండుండియా. 25-2-26)

కడపమండల జాతీయోపసంఘము

రాజోపు చట్టనిర్మాణసభ యొన్నికలకుగాను స్వరాజ్యపార్టీవారి తరపున ప్రతినిధిగా రా.టి. యం. నరసింహాచార్యులవారిని కోరవలయునని జన్మభూమికు కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు సమావేశమై తీర్మానించినారనువార్త ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురింపబడి యుండెనది. ఈజిల్లాలోని కాంగ్రెసు సభ్యులకు స్వరాజ్యపార్టీ తరపున వారిని ప్రతినిధిగా వుండునట్లు కోరు అభిప్రాయము. పున్నట్లు అగుపడలేదు. (కార్యదర్శి)

శాసనసభకు నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు-ఎన్నికలు

ఫిబ్రవరి 14, 15 తేదీలందు నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శుల యాహ్వానములపై జిల్లాయందలి కాంగ్రెసు అభిమానులు, నూతన జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు నెల్లూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమున సమావేశమై శాసనసభకు అభ్యర్థులను పంపువిషయము చర్చించిరి. శ్రీయుతులు కటికనేని వెంకటరామరావుగారు, పొణకా గోవిందరెడ్డిగారును, కాంగ్రెసు అభ్యర్థులగు నుండగోరువు కార్యదర్శులకు తెలిపి యుండిరి. కొంతవరకు చర్చజరిగినపిమ్మట శ్రీ తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారు యీ తీర్మానమును ఉపపాదించిరి. మేనకూరు శీతారామరెడ్డిగారు బలపరిచిరి.

"ప్రస్తుతి సందర్భములను గమనించి ఒక అభ్యర్థునే నియమించుటగాని అంతవయస అవకాశము యున్నయెడల రెండవ అభ్యర్థిని నియమించుటగాని ఏ అభ్యర్థిని నిలిపినయెడల మనకు జయము చేకూరును అను విషయమును ఆలోచించుటకును యుక్తమయినవారిని ప్రోత్సహించి ప్రోత్సాహపరచి అభ్యర్థులగా నిలుపుటకును, నిలచినవారిలో యుక్తమయినవారిని నిర్ణయించి జిల్లా సంఘమునకు ఫిబ్రవరి నెల 24 ది లోపల కిఫారసు చేయుటకును అయిదుగురు గల ఒక ఉపసంఘమునకు యీ సభవారు అధికారమును యిచ్చుచున్నారు. మరియు నెల్లూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారు 25 ది (ఫిబ్రవరినెల) నాడు చేరి యీ విషయమును తీర్మానించవలసినట్లును తీర్మానించడమయినది. ఈ తీర్మానము ఏకగ్రీవముతో అంగీకరించడమయినది.

ఈదిగువ నుదహరించబడినవారిని ఉపసంఘసభ్యులగా ఎన్నుకొనడ మయినది.

- 1 బెజవాడ నుందర రామరెడ్డి
- 2 వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య
- 3 తిక్కవరపు రామరెడ్డి
- 4 పొణకా పట్టాభిరామరెడ్డి
- 5 కరణం పద్మానాయుడు.

అందుమీదట ఉపసంఘమువారు రెండుమాడుసార్లు సమావేశమయి యీ దిగువ తీర్మానమునుచేసి జిల్లాసంఘమువారికి ఫిబ్రవరినెల 25 దిన పంపిరి.

"వెన్నెల రాజధాని శాసనసభకు నెల్లూరుజిల్లా తరపున శ్రీయుతులు, పొణకా గోవిందరెడ్డి, ఆమందర్ల ముఖ్యకృష్ణరావు గార్లను కాంగ్రెసు పార్టీ పక్షమున అభ్యర్థులగా నిలుపవలసినట్లు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారికి సిఫారసు చేయుటకై నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమువారిని కోరడమయినది."

దీనిపై ఫిబ్రవరి 25వ తేదీన జరిగిన సభలో తీర్మానమయిన చర్చ జరిగెను. శ్రీయుత బెజవాడ నుందర రామరెడ్డిగారు "సంఘమిటీవారి అభిప్రాయము ప్రకారము శ్రీయుత గోవిందరెడ్డి గారిని, కృష్ణరావుగారిని ఎన్నుకొనవలసినదిగా" ఉపపాదించిరి. దీనిని శ్రీయుత గుంటూరు వెంకట సుబ్బయ్యగారు బలపరిచిరి. అభ్యర్థిత్వమునకు మరికొన్ని పేరులు నూచింపబడెను. ఓట్లకు పెట్టగా సంఘమిటీవారి నూచనలే నెగ్గును.

వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య
పొణకా పట్టాభిరామరెడ్డి
జిల్లాసంఘ కార్యదర్శులు

కౌను థియేటరు 2253

27-2-26 శనివారమునుండి 2-3-26 మంగళవారమువరకు ప్రదినము 2 ప్రదర్శనములు 6-15 గం, రాత్రి 9-10 గం. శని, ఆదివారలందు మధ్యాహ్నము 3-15 గం

ప్రత్యేక మాట నిగలదు

మదనోధియేటర్లు లిమిటెడ్ వారు

ఎలివర్గ్లెస్సులనున్న గ్లోరియా స్వాప్ సస్

"గ్రేటు మోమెంటును"

ప్రదర్శింతురు

6 అద్వితీయమైన రీల్లు గలదు

నక్కహాస్యము "పాలమునుండియే" 2 రీల్లు గలదు

రాజ్య ఎన్నికలు

జమీందారులకు హెచ్చరిక

శ్రీనివాసయ్యగారి యువనాథులము

సాందర్భమువలనను బహిరంగసభ

“రాజ్యపు ఎన్నికలనుగురించి” వివరించుచుగాను, చెన్నపురి కాంగ్రెసుసంఘమువారి యాజమాన్యమున సాందర్భమువలనను గొప్ప బహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీయుత టి. వి. కళ్యాణగుండరము మొదలయిన గౌరవగ్రహీత వహించిరి. శ్రీమన్ శ్రీనివాస అయ్యగారు ఎన్నికలగురించి నడుపుచు ఉత్తరసర్కారులకు జమీందారులు జప్తినుపక్షము తరపున సాధారణ నియోజకవర్గముల కభ్యర్థులుగ నిలచు నుద్దేశ్యము ఖండించి జమీందారులకు హెచ్చరిక నొసగిరి.

అభ్యర్థులు

అభ్యర్థులకు సభాకార్యక్రమమును ప్రారంభించుచు ఉత్తరసర్కారుజుట్టా బై ఎలక్షన్లను స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థియగు చెంకటరంగము నాయుడుగారి అద్భుతవిజయమును ప్రశంసించి, రాజ్యపు తేనెలను ఎన్నికలలో స్వరాజ్యపక్ష విజయమునకు విఘ్నేశ్వర పూజగ పరిణమించుగాకయని ఆశీర్వాదించిరి. రాజ్యపు ఎన్నికలందు కాంగ్రెసునకు ప్రతిపక్ష అభ్యర్థిగ నిలచినవారు తమ రక్త బంధువులైననుగూడ, స్వీయాభిమానమును వదిలి, కాంగ్రెసు ప్రతినిధికి ప్రతివారును వోటునొసగవలసినదని యుద్ఘోషించిరి.

శ్రీ టి. వి. శేషగిరి అయ్యగారు

“టి. వి. శేషగిరి అయ్యగారి మరణమున కీసభవారు తమ గాఢ విచారమును చెబుచు, వారిమరణమువలన దేశమునకు తీరని నష్టము వాటిలైనది ఈసభవా చెందుచున్నారు.” అను తీర్మానమును ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యగారు రుపపాదించుచు కీర్తి శేషుని గుణగణముల ప్రశంసించిరి. ఇటీవల, చెన్నరాష్ట్రము, వరదలవలనను, అతి వృష్టివలనను, తుపానుల వలనను, ప్రజలు అపారమున బాధలకు లోనైనపుడు, వారి కష్టముల నివారించుటకు శేషగిరి అయ్యగారు నొసర్చిన ప్రయత్నములు ఎన్నిటికిని మరుసజాలము. ఇదియేగాక, విద్యాప్రచారమునందు వీరు గవ్వరుచుండిన అభిమానము ప్రతివారికిని చిరస్మరితమే. చాలకాలమునుండి వీరు మన ప్రజాసేవకీర్తి మునందు సుప్రసిద్ధమున స్థానము నాక్రమించియుండిరి. అంతటి వృద్ధాప్యమునగూడ, ప్రజలకొరకంత యుత్సాహముతో పాటు పడగల కత్తియను, అద్భుతమును, అనన్యసాధారణము. మన రాష్ట్రమునందలి రాజకీయాభివృద్ధికిని, భారత కాసన సభయందలి రాజకీయాభివృద్ధికి కొంతవరకును వీరు కారణభూతులు. రాజకీయములందు మేము వారిలో నేకీభవింప జాలకపోయినను, దేశాభిమానమునందును, స్వతంత్రభావములందును వీరు, స్వరాజ్య పక్షప్రముఖులలో నెవ్వరికిని దీనిపావువారు గారు. వారికిని స్వరాజ్య పక్షము వారికిని గల భేద మత్యల్పము. అట్టి దేశ సేవాపరులు మనదేశమున మరెవరైనా లేకపోవుట మనదురదృష్టము.

సభవారందరూను లేచినిలచి, భక్తిపూర్వకముగా తీర్థము నేకగ్రీవముగ నామోదించిరి.

స్వరాజ్యరాష్ట్రము - స్వరాజ్యసత్తరము

ఇది స్వరాజ్యసత్తరము. మనరాష్ట్రము స్వరాజ్యరాష్ట్రమును తీరును. అందు కెట్టిసందియము లేదు. అని నుడువుచు, శ్రీమన్ శ్రీనివాస అయ్యగారు ఇటీవలి ఎన్నికల సుఖపాతమును గురించి ప్రసంగింప దొడగిరి. ఉత్తరసర్కారు జుట్టాయందు మొన్నజరిగిన, మొల్తెజనందలి ఫలితమును గమనించినయెడల నీవిషయము ప్రతివారికిని స్పష్టమగుచున్నదిగాక అందు, జప్తినుపక్ష అభ్యర్థికిని, స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థికిని అయిదువేలవోటులు భేదము. ఈవిషయము గాంచినపుడు, తమిళనాడు నందును, ఆంధ్రదేశము నందును, కేరళ మళయాళ ప్రాంతములందును ప్రజలు గవ్వరచిన, అసహనమున దేశభక్తి, ధైర్యము, స్వాగృహ సహిత్యమును గాంచినపుడు నాహ్వానము మానంబముతో పాండిహరలి పోయెను. ఇంతవరకును ప్రజలయశక్తిని విశ్వసించుటకు నాయకులదే లోపము. ఈసభితులవలన మన రాసు పురసాలకసంగ ఎన్నికలయందు, ప్రజల లాభనీన మాగ్ధరకర్మవత్సవే కారణము. చెన్నపురి సాధులనింగుల కెంతయు అభి

వందించుచున్నాను. ఈవిజయము వ్యక్తుల విజయముగాను. లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకుని నిరుపమాన స్వాగృహ్యము యొక్కయు, దేశభక్తియొక్కయు విజయము. గాంధీమహాత్ముని విజయము చి త్తరంజనుని విజయము. గాంధీమహాత్ముని స్వరాజ్య పక్షమునకు ప్రతిపక్షముగ నున్నాడనియు, ప్రతిపక్షము ప్రచార మొనర్చుచున్నాడు. మహాత్ముని ఆశోగ్యము అభివృద్ధి నందినదే, ఎన్నికలలోపుగ నీరాష్ట్రమున కరుదెంచి, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును బలపరచి వీరి అసత్యప్రచారముల పటాపంచ లొనర్చగలను.

కాంగ్రెసు ఎన్నికల ప్రచారము

కాంగ్రెసుజ్యము, స్వాగృహ్యగమ్యులగు నిష్కల్యమదేశభక్తిచే ప్రేరేపింపబడినది. గాంధీ మహాత్ముని, చి త్తరంజనుడు, తిలవనంటి మహానాయకులు మనకు స్వరాజ్యమును సాధింపగలరా, పానుగల్లు రాజాగారు సర్ కె. వి. రెడ్డిగారు సాధింపగలరా? ఈవిషయాలను ఏమాత్రము పోలికలేదు. ఇట్టి నాయకులచే సాగింపబడు పక్షము, తప్పక పరాజయముం ది తీరును. ఇందుకనేపు ఆలోచించిన యెడల పానుగల్లు రాజాగారే ఇది నిజమని అంగీకరించెదరు. జప్తినుపక్షము స్వాగృహ్యమే ప్రధానముగల నిద్రాసమస్యల ప్రోత్సహించి, ఉత్సాహమును స్వరాజ్యసమస్యను భంగపరుచుట కత్నించుచున్నది. ఈసంకల్పమున, జప్తినుపక్షమువారు దేశభక్తిహీనులనిగాని, దేశద్రోహులనిగాని నేనా రోపింపను. వారు దేశద్రోహులని పూర్తిగా రుజువుచేయబడువరకు నేను వారిదేశభక్తిని ప్రశ్నింపను. కాంగ్రెసువారుయొన్ని కలప్రచారమును తమ ప్రతిపక్షులపక్షముల నవలంబింపరు. తంజియాచేట ప్రచారపు పద్ధతులను ప్రతిపక్షులకే వదిలివేసెదరు. కాంగ్రెసు పక్షమువారి ప్రచారమున్నత ధోరణియందుండునుగాని, ప్రత్యర్థిని గురించి వ్యక్తిమాణులకు గాని కులమాణులకుగాని ఏమాత్రమును అవకాశ మొసగదు.

జాతీయత - సాంఘికత్వము వరస్పరవిరుద్ధములు

అందరకును సరిపమానస్వామ్యమే, కాంగ్రెసువారి సిద్ధాంతము. ద్వేషములను, పరస్పరానుమానములను ప్రోత్సహించు చర్యలను వారేమాత్రమును సహించజాలరు. ఇట్టి చర్యలవలన జాతీయజీవిత మంతయు విషపూరితమగును. వానివలన, తుదకు జాతీయాభివృద్ధి పరిణమించునని యెందుట వట్టియవిశేషము దప్ప మరెయ్యకటిగాదు. జాతీయతయు, సాంఘిక ప్రత్యేక జీవితమును పరస్పరవిరుద్ధములగు విషయములు. ఒకటియున్నచోట మరెయ్యకటియుండుట అసంభవము. ఎన్నికలములవారును తమకే ప్రపదలనన్నిటిని ఏకముగజేర్చి స్వరాజ్యముకొరకు పోరాడుట కుపయోగించుదముగాక. అప్పుడే ప్రతిపక్షమును నిజముగ నభివృద్ధి నందగలరు. ప్రతిపక్షమునకును, జాతీయతయు సహాయము జేయుచుండును. స్వరాజ్యమేఅన్ని సాంఘికసమస్యలకును అమోఘమున పరిష్కారము. ఈ విషయమున, కల్యాణగుండరము మొదలయినవారు, కంకితవరమునందు రాష్ట్రీయ మహాసభ కధ్యక్షుల వహించుచు, జప్తినుపక్షమువారి కొకచక్కని హితమొసగెను. ఆరువత్సరములకాలము వారధికారముననుండిరి. వారు స్వరాజ్యము నేమాత్రము సాధింపజాలకపోయిరి. స్వరాజ్యవాదులు తాము స్వరాజ్యమును సాధించెదమనుచున్నారు. జప్తిను పక్షమువారియొన్నికలందు నిలువక, స్వరాజ్యపక్షమువారికి సంపూర్ణమున నవకాశమొసగవలెను. అని వారు నుడిచిరి. ఈహితవును జప్తినుపక్షమువారు ఆలోచింపవలెనని గోరుచున్నాను.

వ్యక్తి పోరాటముగాదు

ఎన్నికలందు జరుగనున్న పోరాటము వ్యక్తిభేదములకు సంబంధించినదిగాదు. ఇది ఒకవైపున జాతీయతను మరెయ్యక వైపున స్వరాజ్యసంపాదనను అడ్డుతగులుచున్న వారికిని జరుగుచున్న పోరాటము. ఏవో నాల్గుపాక్షాలలను వైద్యకాలమున పెట్టుటతో భారతజాతిని సంస్కృతిపరచి యూరపుండబెట్ట నుద్దేశించువారికిని స్వరాజ్యసాధనమును జరుగుచున్న పోరాటము. వ్యక్తులపై వాకెట్టి ద్వేష భావములేదు.

శ్రీనివాసఅయ్యగారు క్రమశిక్షణమునకు బదులగునట్టియు తప్పక విజయము నందగలుగునట్టియు అభ్యర్థులను నిర్ణయించుట చాలకష్టముతో గూడిన పనియనియు, ఈకష్టమును ప్రజలు గమనించి సాధరభావముతో జూడవలసినదనియు గోరిరి. చెంగల్పట్టు, దక్షిణారాధు, తిరునల్వేలి జిల్లాలయందు కాంగ్రెసు ప్రచారమునకు, ప్రతివారును నడుములకట్టి నిధనడలెను. వ్యవధిగలవా రందరును, జాతీయ కార్యమునకు పూనుకొనవలెను.

జమీందారులకు హెచ్చరిక

శ్రీనివాసఅయ్యగారు ముగించుచు జమీందారుల కొక హెచ్చరిక నొసగెను. ఉత్తరసర్కారులందు, సాధారణ నియోజక వర్గములకు పలుకుబడిగల జమీందారులకు అభ్యర్థులుగ నియమించుటకు జప్తిను పక్షము వారు ప్రయత్నించుచున్నారని తెలియపర్చుచున్నది. జమీందారులకు, కాసనసభలందు ప్రత్యేకసభ్యుల గలదు. అట్టి సంగర్భమున వారు సాధారణ నియోజకవర్గములనుండి అభ్యర్థులుగ నిలచుట న్యాయముగాదు. ప్రజాసాధారణపక్షముని డాబులు చెప్పుకొను మంత్రివర్గపక్షమువారు జమీందారులను తమ అభ్యర్థులుగ నిలుపుటకు కారణమేమి? గంజాము, విశాఖపట్నము, కృష్ణా, నెల్లూరు జిల్లాలలో జమీందారుల నభ్యర్థులుగ నిలుపనున్నారు. ఈవరంతి నిజముగాదని ఆశించెదను. నిజమేయగుచో జమీందారుల కొక్క హితమొసగుచున్నాను. మంత్రివర్గమువారి యాహ్వానమును వారంగీకరించి అభ్యర్థులుగ నిలుచుటకు పూర్వము తాముజేయనున్న పనిని గురించి దీర్ఘముగ విచారింపవలెనని చెబుచున్నాను. ఇప్పుడు వారు అవిచారితముగ ప్రవర్తించునెడల తరువాత వారి ధనరాసు లేమాత్రమును వారికి తోడ్పడజాలదు. జాతీయమహాసభ వారితవరకును, జమీందారులయెడల చాల సాధరభావముతో మెలగుచుండిరి. జమీందారులకును, కైతులకును వివాదములు సంభవించినపు డెల్ల వారికి రాజీతురు క్కుటకు జాతీయసంఘములు ప్రయత్నించుచున్నవి. కార్యములకొరకు ఇరుపక్షముల ప్రతినిధులును గల పంచాయితీల సేర్పరచు విషయముగూడ ఆలోచనయందున్నది. ఈవిషయమున జాతీయోపసంఘమువారు తగు ప్రయత్నముల నొనర్చుచున్నారు. ఇట్టి పరిస్థితులందు జమీందారులు జాతీయోద్యమమునకు ప్రతిపక్షముగ యొన్నికలందు జోక్యము గలుగజేసికొనుట చాల ఆక్షేపణీయము. వారలుల నొసర్చినయెడల, ముందుముందు జమీందారులస్థితి యేమగునో తెప్పజాలదు. కాని వర్తమానకాలమున వారెటుల ప్రవర్తించెదరో తదనుగుణమును ఫలితములే భావికాలమున వారనుభవించెదరను విషయముమాత్రము సత్యము. జమీందారుల ధనమును, పలుకుబడియు జాతీయోద్యమము నేమాత్రము నాగద్రొక్కజాలవు. ప్రజాసామాన్యమును తేలింపజేయుచున్న స్వాతంత్ర్యోద్యమ నేత్రము నడ్డుపెట్టజాలరు. జమీందారులకు నేను పూర్వపున్నేహితుడను. వారు రంగమునకు దిగుటపూర్వము తమ భావిశ్రేయస్సును ఆలోచించుకొనవలెనని హెచ్చరించుచున్నాను. మంత్రివర్గమువారి జమీందారులను, తమ వదరంగపు ఆటయందు బంట్లుగ నుపయోగించుకొనెదరేగాని, అందువలన జమీందారుల కెట్టిప్రయోజనమును నుండజాలదు. ప్రస్తుతము వారవలంబించు విధానముపైననే వారిభావిస్థితి ఆధారపడియున్నదని గ్రహింతురుగాక. వారిపక్షము అభ్యర్థులుగ నిలచినను ఎన్నికలందు పరాజయము తప్పదు. వారికున్న పలుకుబడిని గౌరవమునుగూడ గోల్పోయెదరు.

శ్రీనివాసఅయ్యగారు

ముగించుచు విద్యార్థులును, న్యాయవాదులును, ఇతరులును అవకాశము లభించినపు డెల్ల కాంగ్రెసుతరపున ప్రచార మొనర్చవలసినదనియు, జాతీయోద్యమప్రచారమునకు విరాళములనొసగి తోడ్పడవలెననియు విజ్ఞాపన మొనర్చిరి.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు

తామిటీవల మలబారు, దక్షిణకనరాలయందు గావించిన పర్యటనమునుగరించుచు, అచ్చటిప్రజలు కాంగ్రెసుకు తోడ్పడుటతో గవ్వరచిన అపరిమితోత్సాహమును వివరించిరి. అభ్యర్థులకు కృతజ్ఞతానందనములతో సభముగి సెను.

హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యము

హూలీపండుగ శాంతముగ జరుప నిర్ణయించుట ఆలహాబాదు, ఫిబ్రవరి 27:—హూలీపండుగ ఊరేగింపు సంకల్పమున నిన్న రాత్రి హిందూమహమ్మదీయ నాయకులుగూడి చర్చించిరి. ఇవట హిందూసభ అభ్యర్థులగు బారిష్టరు ఏ. పి. డూబ్ గారు ఉత్సాహము వెంట రావలసినదిగ రిర మంది మహమ్మదీయ నాయకుల నాహ్వానించిరి. ఉభయపక్షముల నాయకులును అనుకూలముగ నుండుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈవిషయము కత్తెరు క్రాస్తునెయిటు గారికి తెలుపగా వారు డూబ్ గారి కిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:—“నా హృదయపూర్వకాభి నందనములు గొనుడు. భవిష్యత్తున కిది శుభసూచకమని నమ్మెదము. ఈప్రతిపక్షిలన యితర ఉత్సాహములుగూడ శాంతముగ జరుగ నని నమ్మెదను.” (ఆ. ప్రె.)

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా-1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింటు నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

పువ్వులవోలిక!

బోధలకేలిక!

పున్నె పుడూలిక!

పురాణ గ్రంథమాలిక, పితాపురము.

ఇహపర సాధకంబులగు పురాణములు మొదలగునవి ఆంధ్రవచన శైలిని డిమియ
సెజున 250 పుటలకు మించని సంపుటములుగ రెండునెలల కొకటి వంతున సంపుటము 1-కి
పోస్టేజి మేమేధరించి చందాదారులకు 1-0-0 కు మాత్రమే పంపుచుండుము. ప్రవేశింపజేయు
రు 0-4-0 లు. సంవత్సరానికి శివపురాణము మూడవ సంపుటము తప్పక వెలువడును.

కోరిన చందాదారులకు వెనుకటి 1, 2 సంపుటములు గూడ బంపుదుము.

చందాదారులు గానివారికి ఇందలి ప్రతిసంపుటమును పోస్టేజి కాక రు 1-8-0 లు.

పురాణ గ్రంథమాలిక,
పితాపురము.

నడకుదుటి వీరరాజుపంతులు.

సంపాదకుడు.

తీర్థంగార కాదంబరి

2599 (పద్యకావ్యము 3500 పద్యములు)

సంస్కృత కాదంబరికి సరియైన యాంధ్రీకరణము.

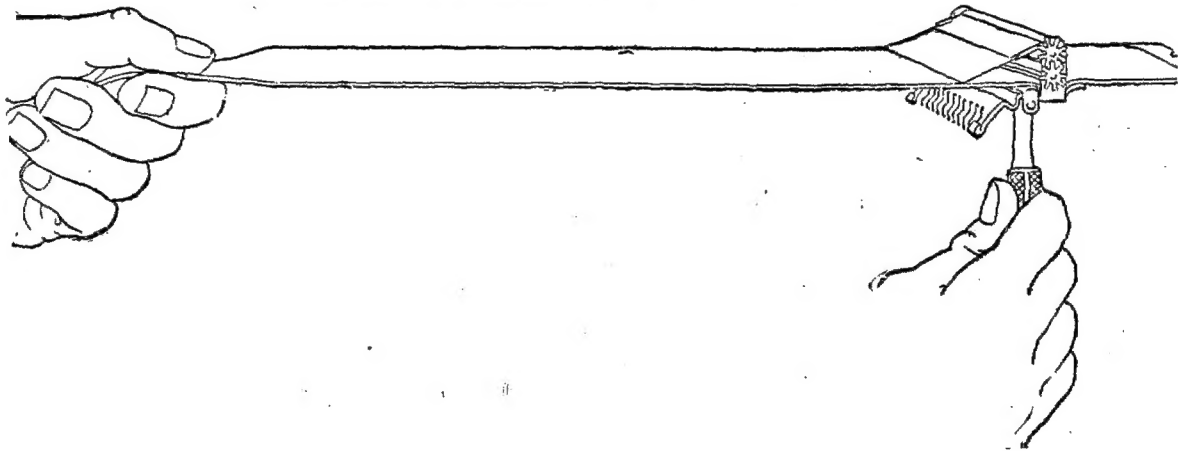
పూర్వోత్తర భాగ సహితము.

బళ్లారి మునిసిపల్ ప్రెస్సులు ప్రధానాంధ్రోపాధ్యాయులగు
బ్రహ్మశ్రీ - చింతలపల్లి నరసింహశాస్త్రిల వారిచే రచింపబడి
అద్భుత కథానవిధాన వర్ణనానమేతము శృంగారసభరితమునై
యొప్పుచున్నది. ఇది పూర్తి కాలికొట్టెండు రు. 3-0-0
సగము క్యాలికో... రు. 2-8-0

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అంజు నన్స్,

292, ఎస్.ఎస్. నేడు మదరాసు, లేక

ఆంధ్రపత్రికా ఆఫీసు 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు.

అచ్చమైన "వేలటు" మంగళిక త్రిని రు 2-12-0 లకు వచ్చునని ఎప్పుడైననూ తలంచితివా?

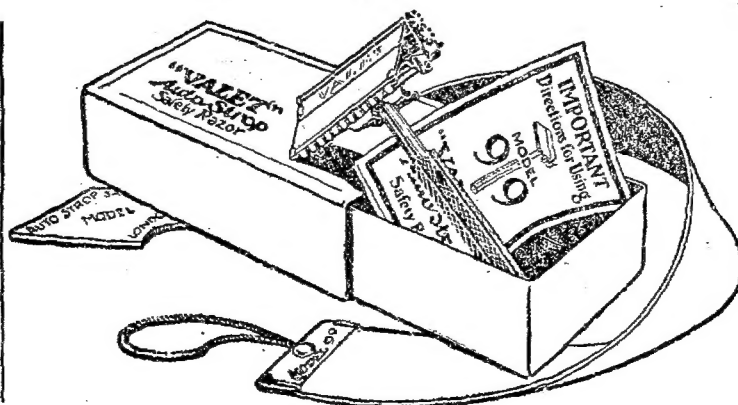
ప్రపంచమందంతటను కేరొందిన మా ఘనతగల "వేలటు" మంగళిక త్రిని గురించి వినియుండవు గదా! దీని కత్తి అంచులుండు తరహా మరి ఏ యితరములైనవాటికి
లేవు. కాని ధరలవలన మీరు చాల భయపడియుండుదురు.

కాని ప్రతివారికి తగినట్టేగా మా "వేలటు" మంగళిక త్రిని రు 2-12-0 లకు మాత్రమే యిచ్చుచున్నాము.

ఇంత శృంగారమైనటువంటిన్ని, యంత పదునైనకత్తి అంచులతోనూ, యంత యాపాయమునమర్చిన తోలుపట్టాలోనున్నాయన్న మాకత్తితో, యీ నవనాగరిక
క్షవరములకంటె బాగుగా చేసుకొనగలరు.

2548

"VALET"
Auto Strop
Safety Razor

అందమైన పెట్టెలో
దీనిని పట్టాలోను
బేడులోను,
అమర్చబడినది.
రు 2-12-0

యింగుండులో
తయారైనది.